N. Inv. 527.

527.

DD. V. 17.

7

1

Lucanus Poëta

Dd. V. 17.

Corduba me genuit rapuit nero prelia dixi
Que gessere pares hinc socer inde gener
Continuo nunquam direxi carmina ductu
Que tractatum sperant plus nec fluminis unda placet

Bella per emathios plusquam ciuilia campos
Iusque datum sceleri canimus populumque potentem
In sua victrici conuersum uiscera dextra
Cognatasque acies et rupto federe regni
Certatum totis concussi viribus orbis
In commune nephas infestisque obuia signis
Signa pares aquilas et pila minancia pilis
Quis furor o ciues que tanta licencia ferri
Gentibus inuisis latium prebere cruorem
Cumque superba foret babilon spolianda trophieis
Ausoniis erraret crassus umbra que inulta
Bella geri placuit nullos habitura triumphos
Heu quantum terre potuit pelagique parari
Hoc quem ciuiles hauserunt sanguine dextre
Unde venit titan et nox ubi sydera condit
Quaque dies medius flagrantibus estuat horis
Et qua bruma rigens ac nescia vere remitti
Astringit scitiam glaciali frigore pontum
Subiuga iam seres iam barbarus isset araxes
Et si qua iacet nascenti conscia nilo
Tunc si tantus amor belli tibi roma nephandi
Totum sub latias leges es miseris orbem
In te verte manus nondum tibi defuit hostis
At nunc semirutis pendent quod menia tectis
Urbibus ytalie lapsisque ingencia muris
Saxa iacent nulloque quod domos custode tenetur
Rarus et antiquis habitator in urbibus errat
Horrida que dumis multosque inarrata per annos
Hesperia est desuntque manus poscentibus arua
Non tu pirre ferox nec tantis cladibus autor
Penus erit nulli penitus descindere ferro
Contigit alta sedent ciuilis vulnera dextre
Quod si non aliam venture fata neroni
Invenere viam magno que eterna parantur
Regna dyis celo que stare seruire tonantis

Non nisi seuorum potuit post bella gigantum
Iam nichil o superi querimur scelera ista nephasque
Hac mercede placent diros pharsalia campos
Impleat et peni saturentur sanguine manes
Ultima funesta concurrant prelia munda
His cesar perusina fames mutineque labores
Accedant fatis et quas premit aspera classes
Leucas et ardenti seruilia bella sub ethna
Multum roma tamen debet ciuilibus armis
Quod tibi res acta est te cum statione peracta
Astra petes serus prelati regia celi
Excipiet gaudente polo seu sceptra tenere
Seu te flammigeros phebi conscendere currus
Telluremque nichil mutato sole timentem
Igne vago lustrare iuuat tibi numine ab omni
Cedetur iurisque tui natura relinquet
Quis deus esse velis vbi regnum ponere mundi
Sed neque in arctoo sedem tibi legeris orbe
Nec polus aduersi calidus qua vergit austri
Unde tuam videas obliquo sidere romam
Ethereis immensi partem si presseris unam
Senciet axis onus librati pondera celi
Orbe tene medio pars etheris illa sereni
Tota vacet nulleque obstent a cesare nubes
Tunc genus humanum positis sibi consulat armis
Inque vicem gens omnis amet pax missa per orbem
Ferrea belligeri compescat limina iani
Sed michi iam numen nec si te pectore vates
Accipiam aurea velim secreta mouentem
Sollicitare deum bacchumque auertere nysa
Tu satis ad vires romana in carmina dandas
Fert animus causas tantarum exprimere rerum
Immensumque aperitur opus quid in arma furentem
Impulerit populum quod pacem excusserit orbi
Inuida fatorum series summisque negatum
Stare diu nimioque graues sub pondere lapsus
Nec se roma ferens sic cum compage soluta
Secula tot mundi suprema coegerit hora
Antiquum repetens iterum chaos omnia mixtis

Sydera sideribus concurrent ignea pontum
Astra petent tellus extendere littora nollet
Excutietque fretum fratri contraria phebe
Ibit et obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem poscet sibi totaque discors
Machina divulsi turbabit federa mundi
In se magna ruunt letis hunc numina rebus
Crescendi posuere modum nec gentibus ullis
Commodat in populum terre pelagique potentem
Invidiam fortuna suam et tu causa malorum
Facta tribus dominis communis roma nec umquam
In turbam missi feralia federa regni
O male concordes nimiaque cupidine ceca
Quid miscere iuvat vires orbemque tenere
In medio dum terra fretum terramque levabit
Aer et indomiti volvent titana labores
Noxque diem celum totidem per signa sequetur
Nulla fides regni sociis omnisque potestas
Impatiens consortis erit nec gentibus ullis
Commodat in populum terre pelagique potentem
Credite nec longe fatorum exempla petantur
Fraterno primi maduerunt sanguine muri
Nec precium tanti tellus pontusque furoris
Tunc erat exiguum dominos commisit asilo
Temporis angusti mansit concordia discors
Paxque fuit non sponte ducum nam sola futuri
Crassus erat belli medius mora qualiter undas
Qui secat et geminum gracilis mare separat ismos
Nec patitur conferre fretum si terra recedat
Ionium egeo frangat mare sic ubi seva
Arma ducum dirimens miserando funere crassus
Assirias latio maculavit sanguine carras
Parthica romanos solverunt damna furores
Plus illa vobis acie quam creditis actum est
Arsacide bellum victis civile dedistis
Dividitur ferro regnum populique potentis
Que mare que terras que totum possidet orbem
Non cepit fortuna duos nam pignora iuncti

Pignora et diro ferales omine tedas
Abstulit ad manes parcarum Iulia seua
Intercepta manu quod si tibi fata dedissent
Maiores in luce moras tu sola furentem
Inde virum poteras atque hinc retinere parentem
Armatasque manus excusso iungere ferro
Vt generos soceris medie iunxere sabine
Morte tua discussa fides bellumque mouere
Permissum ducibus stimulos dedit emula virtus
Tu noua ne veteres obscurent facta triumphos
Et victis cedat piratica laurea gallis
Magne times te iam series vsusque laborum
Erigit impatiensque loci fortuna secundi
Nec quemquam iam ferre potest cesarve priorem
Pompeiusve parem quis iustius induit arma
Scire nefas magno se iudice quisque tuetur
Victrix causa diis placuit sed victa kathoni
Nec coiere pares alter vergentibus annis
In senium longoque toge tranquillior vsu
Dedidicit iam pace ducem fameque petitor
Multa dare in vulgus totus popularibus auris
Impelli plausuque sui gaudere teatri
Nec reparare nouas vires multumque priori
Credere fortune stat magni nominis vmbra
Qualis frugifero quercus sublimis in agro
Exuuias veteres populi sacrataque gestans
Dona ducum nec iam validis radicibus herens
Pondere fixa suo est nudosque per aera ramos
Effundens trunco non frondibus efficit vmbram
Et quamvis primo nutet casura sub euro
Tot circum silue firmo se robore tollant
Sola tamen colitur sed non in cesare tantum
Nomen erat nec fama ducis sed nescia virtus
Stare loco solusque pudor non vincere bello
Acer et indomitus quo spes quoque ira vocasset
Ferre manum et numquam temerando parcere ferro
Successus vrgere suos instare fauori
Numinis impellens quicquid sibi summa petenti

Obstaret gaudensque viam fecisse ruina
Qualis expressum ventis per nubila fulmen
Etheris impulsi sonitu mundique fragore
Emicuit rupitque diem populosque paventes
Terruit obliqua perstringens lumina flamma
In sua templa furit nullaque exire vetante
Materia magnamque cadens magnamque revertens
Dat stragem late sparsosque recolligit ignes
Hec ducibus cause suberant sed publica belli
Semina que populos semper mersere potentes
Namque ut opes nimias mundo fortuna subacto
Intulit et rebus mores cessere secundis
Predaque et hostiles luxum suasere rapine
Non auro tectisque modus mensasque priores
Aspernata fames cultus gestare decoros
Vix nuribus rapuere mares fecunda virorum
Paupertas fugitur totoque accersitur orbe
Quo gens queque perit tunc longos iungere fines
Agrorum et quondam duro sulcata camilli
Vomere et antiquos curiorum passa ligones
Longa sub ignotis extendere rura colonis
Non erat is populus quem pax tranquilla iuvaret
Quem sua libertas inmotis pasceret armis
Inde ire faciles et quod suasisset egestas
Vile nephas magnumque decus ferroque petendum
Plus patria potuisse sua mensuraque iuris
Vis erat hinc leges et plebiscita coacte
Et cum consulibus turbantes iura tribuni
Hinc rapti pretio fasces sectorque favoris
Ipse sui populus letalisque ambitus urbi
Annua venali referens certamina campo
Hinc usura vorax avidumque in tempore fenus
Et concussa fides et multis utile bellum
Iam gelidas cesar cursu superaverat alpes
Ingentesque animo motus bellumque futurum
Ceperat ut ventum parvi rubiconis ad undas
Ingens visa duci patrie trepidantis ymago
Clara per obscuram vultu mestissima noctem

Turrigero canos effundens vertice crines
Cesarie lacera nudisque astare lacertis
Et gemitu permixta loqui quo tenditis ultra
Quo fertis mea signa viri si iure venitis
Si cives huc usque licet tunc perculit horror
Membra ducis riguere come gressumque coercens
Languor in extrema tenuit vestigia ripa
Mox ait o magne qui menia prospicis urbis
Tarpeia de rupe tonans frigiique penates
Gentis iulee et rapti secreta quirini
Et residens celsa latiaris iupiter alba
Vestalesque foci summique numinis instar
Roma fave ceptis non te furialibus armis
Persequor en adsum victor terraque marique
Cesar ubique tuus liceat modo nunc quoque miles
Ille erit ille nocens qui me tibi fecerit hostem
Inde moras solvit belli tumidumque per amnem
Signa tulit propere sic ut in squalentibus arvis
Estifere libies viso leo comminus hoste
Subsedit dubius totam dum colligit iram
Mox ubi se seve stimulavit verbere caude
Erexitque iubam et vasto grave murmur hiatu
Infremuit tunc torta levis si lancea mauri
Hereat aut latum subeant venabula pectus
Per ferrum tanti securus vulneris exit
Fonte cadit modico parvisque impellitur undis
Puniceus rubicon cum fervida canduit estas
Perque imas serpit valles et gallica certus
Limes ab ausoniis disterminat arva colonis
Tunc vires prebebat hyemps atque auxerat undas
Tercia iam gravido pluvialis cinthia cornu
Et madidis euri resolute flatibus alpes
Primus in obliquum sonipes opponitur amnem
Excepturus aquas molli tum cetera rumpit
Turba vado faciles iam fracti fluminis undas
Cesar ut adversam superato gurgite ripam
Attigit hesperie vetitis et constitit arvis
Hic ait hic pacem temerataque iura relinquo

Te fortuna sequor procul hinc iam federa sunto
Credidimus fatis utendum est iudice bello
Sic fatus noctis tenebris rapit agmina ductor
Impiger et torto balearis verbere funde
Ocior et missa parthi post terga sagitta
Vicinumque minax invadit ariminum et ignes
Solis lucifero fugiebant astra relicto
Iamque dies primos belli visura tumultus
Exoritur seu sponte deum seu turbidus auster
Impulerat mestam tenuerunt nubila lucem
Constitit ut capto iussus deponere miles
Signa foro stridor lituum clangorque tubarum
Non pia concinuit cum rauco classica cornu
Rupta quies populi stratisque excita iuventus
Deripuit sacris adfixa penatibus arma
Que pax longa dabat nuda iam crate fluentes
Invadunt clipeos curvataque cuspide pila
Et scabros nigre morsu robiginis enses
Ut note fulsere aquile romanaque signa
Et celsus medio conspectus in agmine cesar
Diriguere metu gelidos pavor alligat artus
Et tacito mutos volvunt in pectore questus
O male vicinis hec menia condita gallis
O tristi damnata loco pax alta per omnes
Et tranquilla quies populos nos preda furentum
Primaque castra sumus melius fortuna dedisses
Orbe sub eoo sedem gelidaque sub arcto
Errantesque domos latii quam claustra tenere
Nos primi senonum motus cymbrumque ruentem
Vidimus et martem libies cursumque furoris
Teutonici quotiens romam fortuna lacessit
Hac iter est bellis gemitu sic quisque latenti
Non ausus timuisse palam vox nulla dolori
Credita sed quantum volucres cum bruma coercet
Rura silent mediusque tacet sine murmure pontus
Tanta quies noctis gelidas lux solverat umbras
Ecce faces belli dubieque in prelia menti
Urgentes addunt stimulos cunctasque pudoris
Rumpunt fata moras iustos fortuna laborat

Esse ducis motus et tantis imperent armis
Expulit ancipiti discordes urbe tribunos
Victo iure minax iactatis curia Gracchis
Hos iam mota ducis vicinaque signa petentes
Audax venali comitatur Curio lingua
Vox quondam populi libertatemque tueri
Ausus et armatos plebi miscere potentes
Utque ducem varias volventem pectore curas
Conspexit dum voce tue potuere iuvari
Cesar ait partes quamvis nolente senatu
Traximus imperium tunc cum mihi rostra tenere
Ius erat et dubios in te transferre quirites
At postquam bello leges siluere subacte
Pellimur e patriis laribus patimurque volentes
Exilium nos tua faciet victoria cives
Dum trepidant nullo firmate robore partes
Tolle moras ~~partes~~ semper nocuit differre paratis
Par labor atque metus pretio maior petitur
Bellantem geminis tenuit te Gallia lustris
Pars quota terrarum facili si prelia pauca
Gesseris eventu tibi Roma subegerit orbem
Nunc neque te longi remeantem pompa triumphi
Excipit haud sacras poscunt capitalia lauros
Livor edax tibi cuncta negat gentesque subactas
Vix impune feres socerum depellere regno
Decretum genero partiri non potes orbem
Solus habere potes sic postquam fatus et ipsi
In bellum prono tantum tamen addidit ire
Accenditque ducem quantum clamore iuvatur
Eleus sonipes quamvis iam carcere clauso
Immineat foribus pronusque repagula laxat
Convocat armatos extemplo ad signa maniplos
Utque satis trepidum turba coeunte tumultum
Composuit vultu dextraque silentia iussit
Bellorum o socii qui mille pericula Martis
Mecum ait experti decimo iam vincitis anno
Hoc cruor arctois meruit diffusus in arvis
Vulneraque et mortes hyemesque sub alpibus acte
Non secus ingenti bellorum Roma tumultu

Concuteretur quam si penus transcenderet alpes
Hanibal / implentur validis tyrone cohortes
In classem cadit omne nemus terraque marique
Iussus cesar agi quid si mea signa iacerent
Marte sub adverso ruerentque in terga feroces
Gallorum populi nunc cum fortuna secundis
Mecum rebus agit superique ad summa vocantes
Temptamur veniat longa dux pace solutus
Milite cum subito partesque in bella togate
Marcellusque loquax et nomina vana cathonis
Scilicet extremi pompeium emptique clientes
Continuo per tot saciabunt tempora regno
Ille reget currus nondum pacientibus annis
Ille semel raptos numquam dimittet honores
Quid iam rura querar totum suppressa per orbem
At iussam servire famem quis castra timenti
Nescit mixta foro gladii cum triste minantes
Iudicium insolita trepidum cinxere corona
Atque auso medias perrumpere milite leges
Pompeiana reum clauserunt signa milonem
Nunc quoque ne lassum teneat privata senectus
Bella nephanda parat suetus civilibus armis
Et docilis sillam scelerum vicisse magistrum
Utque fere tygres numquam posuere furorem
Quas nemore hircano matrum dum lustra secuntur
Altus cesorum pavit cruor armentorum
Sic et sillanum solito tibi lambere ferrum
Durat magne sitis nullus semel ore receptus
Pollutas patitur sanguis mansuescere fauces
Quem tamen inveniet tam longa potentia finem
Quis scelerum modus est ex hac iam te improbe regno
Ille tuus saltem doceat descendere silla
Post cilicas ne vagos et lassi pontica regis
Prelia barbarico vix consummata veneno
Ultima pompeyo dabitur provincia cesar
Quod non victrices aquilas deponere iussus
Paruerim mihi si merces erepta laborum est
Hiis saltem longi non cum duce premia belli

Reddantur bellis miles sub quo lex et tempore impleto
Confecit exsanguis quos se pugna bella senectus
Que sedes erit emeritis que rura dabuntur
Que noster veteranus arat que menia fessis
An melius fient pirate magne coloni
Tollite iam pridem victricia tollite signa
Viribus utendum est quas fecimus arma tenenti
Omnia dat qui iusta negat neque numina desunt
Nam neque preda meis neque regnum queritur armis
Detrahimus dominos urbi servire parate
Dixerat at dubium non claro murmure volgus
Secum incerta fremunt pietas patriique penates
Quamquam cede feras mentes animosque tumentes
Frangunt sed diro ferri revocantur amore
Ductorisque metu summi tum munera pili
Lelius emeritique gerens insignia doni
Servati civis referentem premia quercum
Si licet exclamat romani maxime rector
Nominis et ius est veras exprimere voces
Quod tam lenta tuas tenuit patientia vires
Conquerimur deerat ne tibi fiducia nostri
Dum movet hec calidus spirantia corpora sanguis
Et dum pila valent fortes torquere lacerti
Degenerem patiere togam regnumque senatus
Usque adeo miserum est civili vincere bello
Duc age per scithie populos per inhospita sirtis
Littora per calidas libies sitientis arenas
Hec manus ut victum post terga relinqueret orbem
Occeani tumidas remo compescuit undas
Fregit et arctoo spumantem vertice renum
Iussa sequi tam posse michi quam velle necesse est
Nec civis meus est in quem tua classica cesar
Audiero per signa decem felicia castris
Perque tuos iuro quocumque ex hoste triumphos
Pectore si fratris gladium iuguloque parentis
Condere me iubeas plene que in viscera partu
Coniugis invita peragam tamen omnia dextra
Si spoliare deos ignemque immittere templis

Numina miscebit castrensis flamma monete
Castra super Tusci si ponere Tiberidis undas
Hesperios audax veniam metator in agros
Tu quoscumque voles in planum effundere muros
Hys aries actus disperget saxa lacertis
Illa licet penitus tolli quam iusseris urbem
Roma sit hys cuncte simul assensere cohortes
Elatasque alte quecumque ad bella vocaret
Promisere manus it tantus ad ethera clamor
Quantus piniferae Boreas cum Tracius Osse
Rupibus incubuit curvato robore presse
Fit sonus aut rursus redeuntis in ethera silve
Cesar ut acceptum tam prono milite bellum
Fataque ferre videt ne quo languore moretur
Fortunam sparsas per gallica rura cohortes
Evocat et Romam motis petit undique signis
Deseruere cavo tentoria fixa Lemanno
Castraque que Vogesi curvam super ardua rippam
Pugnaces pictis cohibebant Lingonas armis
Hy vada liquerunt Ysare qui gurgite ductus
Per tam multa suo fame maioris in amnem
Lapsus ad equoreas nomen non pertulit undas
Solvuntur flavi longa statione Ruteni
Mitis Atax latias gaudet non ferre carinas
Finis et Hesperie promoto limite Varus
Quaque sub Herculeo sacratus numine portus
Urget rupe cava pelagus non Chorus in illum
Ius habet aut Zephirus solus sua littora turbat
Circius et tuta prohibet statione Monoeci
Quaque iacet littus dubium quod terra fretumque
Vendicat alternis vicibus cum funditur ingens
Occeanus vel cum refugis se fluctibus aufert
Ventus ab extremo pelagus sic axe volutat
Destituatque ferens an sidere mota secundo
Thetios unda vage lunaribus estuat horis
Flammiger an Titan ut alentes hauriat undas
Erigat Occeanum fluctusque ad sydera tollat
Querite quos agitat mundi labor at mihi semper

Tu quecumque moves tam crebros causa meatus
Ut superi voluere lates tunc rura nemetis
Qui tenet et ripas aturi qua litore curvo
Molliter admissum claudit tarbellicus equor
Signa movet gaudetque amoto santonus hoste
Et bituri longisque leves suessones in armis
Optimus excusso leucus remusque lacerto
Optima gens flexis in gyrum sequana frenis
Et docilis rector monstrati belga covinni
Arvernique ausi latio se fingere fratres
Sanguine ab yliaco populi nimiumque rebellis
Nervius et cesi pollutus sanguine cotte
Et qui te laxis imitantur sarmata bracis
Vangiones batavique truces quos ere recurvo
Stridentes acuere tube qua cinga pererrat
Gurgite qua rodanus raptum velocibus undis
In mare fert ararim qua montibus ardua summis
Gens habitat cana pendentes rupe gebennas
Tu quoque letatus converti prelia trevir
Et nunc tonse ligur quondam per colla decore
Crinibus effusis toti prelate comate
Et quibus immitis placatur sanguine diro
Teutates horrensque feris altaribus hesus
Et taranis scithice non mitior ara dyane
Vos quoque qui fortes animas belloque peremptas
Laudibus in longum vates dimittitis evum
Plurima securi fudistis carmina bardi
Et vos barbaricos ritus moremque sinistrum
Sacrorum druide positis repetistis ab armis
Solis nosse deos et celi numina vobis
Aut solis nescire datum nemora alta remotis
Incolitis lucis vobis auctoribus umbre
Non tacitas herebi sedes ditisque profundi
Pallida regna petunt regit idem spiritus artus
Felices errore suo quos ille timorum
Maximus haud urget leti metus inde ruendi
In ferrum mens prona viris animeque capaces
Mortis et ignavum rediture parcere vite

Et vos crinigeros bellis arcere chaycos
Oppositi petitis romam rhenumque feroces
Deseritis ripas et apertum gentibus orbem
Cesar ut immense collecto robore vires
Audendi maiora fidem fecere per omnem
Spargitur Italiam vicinaque menia complet
Vana quoque ad veros accessit fama timores
Irrupitque animos populi cladem que futuram
Intulit et velox properantis nuncia belli
Innumeras solvit falsa in preconia linguas
Est qui tauriferis ubi se mevania campis
Explicat audaces ruere in certamina turmas
Afferat et qua nar tiberino illabitur amni
Barbaricas sevi discurrere cesaris alas
Ipsum omnes aquilas collataque signa ferentem
Agmine non uno densisque incedere castris
Nec qualem meminere vident maiorque ferox que
Mentibus occurrit victo que inmanior hoste
Hunc inter rhenum populos alpesque iacentes
Finibus arctois patria que a sede revulsos
Pone sequi iussamque feris a gentibus urbem
Romano spectante rapi sic quisque pavendo
Dat vires fame nulloque auctore malorum
Que finxere timent nec solum vulgus inani
Percussum terrore pavet sed curia et ipsi
Sedibus exiluere patres invisaque belli
Consulibus fugiens mandat decreta senatus
Tunc que tuta petant et que metuenda relinquant
Incerti quo quemque fuge tulit impetus urgent
Precipitem populum serieque herentia longa
Agmina prorumpunt credas aut tecta nephandas
Corripuisse faces iam que in quassata ruina
Nutantes pendere domos sic turba per urbem
Precipiti lymphata gradu velut unica rebus
Spes foret afflictis patrios excedere muros
Inconsulta ruit qualis cum turbidus auster
Repulit a libicis immensum sirtibus equor
Fractaque veliferi sonuerunt pondera mali

Desilit in fluctus deserta puppe magister
Navitaque et nondum sparsa compage carine
Naufragium sibi quisque facit sic urbe relicta
In bellum fugitur nullum iam languidus evo
Evaluit revocare parens coniunxve maritum
Fletibus aut patrii dubie dum vota salutis
Conciperent tenuere lares nec limine quisquam
Hesit et extremo tunc forsitan urbis amate
Plenus abit visu ruit irrevocabile vulgus
O faciles dare summa deos eademque tueri
Difficiles urbem populis victisque frequentem
Gentibus et generis coeat si turba capacem
Humani facilem venturo Cesare predam
Ignave liquere manus cum pressus ab hoste
Clauditur externis miles romanus in horis
Effugit exiguo nocturna pericula vallo
Et subita rapti munimine cespitis agger
Prebet securos intra tentoria sompnos
Tu tantum audito bellorum nomine Roma
Desereris nox una tibi non credita muris
Danda tamen venia est tantorum danda pavorum
Pompeyo fugiente timent tum ne qua futuri
Spes saltem trepidas mentes levet addita fati
Peioris manifesta fides superique minaces
Prodigiis terras impleverunt ethera pontum
Ignota obscure viderunt sidera noctes
Ardentemque polum flammis celoque volantes
Obliquas per inane faces crinemque timendi
Syderis et terris mutantem regna cometem
Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno
Et densus varias ignis dedit aere formas
Nunc iaculum longo nunc sparso lumine lampas
Emicuit celo tacitum sine nubibus ullis
Fulmen et arctois rapiens e partibus ignem
Percussit latiale caput stelleque minores
Per vacuum solite noctis decurrere tempus
mem In medium venere diem cornuque coacto
Iam phebe toto fratrem cum redderet orbe

Terrarum subita percussa expalluit umbra
Ipse caput medius Titan cum ferret Olimpo
Condidit ardentes atra caligine currus
Involvitque orbem tenebris gentesque coegit
Desperare diem qualem fugiente per ortus
Sole Thiestee noctem duxere Micene
Ora ferox Sicule laxavit Mulciber Ethne
Nec tulit in celum flammas sed vertice prono
Ignis in Hesperium cecidit latus atra Caribdis
Sanguineum fundo torsit mare flebile sevi
Latravere canes Vestali raptus ab ara
Ignis et ostendens confectas flamma Latinas
Scinditur in partes geminoque cacumine surgit
Thebanos imitata rogos tunc cardine tellus
Subsedit veteremque iugis nutantibus Alpes
Discussere nivem Thetis maioribus undis
Hesperiam Calpen summumque implevit Athlanta
Indigetes flevisse deos urbisque laborem
Testatos sudore lares delapsaque templis
Dona suis dirasque diem fedasse volucres
Accipimus silvisque feras sub nocte relictis
Audaces media posuisse cubilia Roma
Tunc pecudum faciles humana ad murmura lingue
Monstrosique hominum partus numeroque modoque
Membrorum matremque suus conterruit infans
Diraque per populum Cumane carmina vatis
Vulgantur tunc quos sectis Bellona lacertis
Seva movet cecinere deos crinemque rotantes
Sanguineum populis ulularunt tristia Galli
Compositis plene gemuerunt ossibus urne
Tunc fragor armorum magneque per avia voces
Audite nemorum et venientes comminus umbre
Quique colunt iunctos extremis menibus agros
Diffugiunt ingens urbem cingebat Herinis
Excutiens pronam flagranti vertice pinum
Stridentesque comas Thebanam qualis Agavem
Impulit aut sevi contorsit tela Ligurgi
Eumenis aut qualem iussu Iunonis inique

Horruit alcides viso iam dite megaeram
Insonuere tubae et quanto clamore cohortes
Miscentur tantum nox atra silentibus umbris
Edidit e medio visi consurgere campo
Tristia sullani cecinere oracula manes
Tollentemque caput gelidas anienis ad undas
Agricolae fracto marium fugere sepulchro
Haec propter placuit tuscos de more vetusto
Acciri vates quorum qui maximus aevo
Aruns incoluit desertae moenia lunae
Fulminis edoctus motus venasque calentes
Fibrarum et monitus errantis in aere pennae
Monstra iubet primum quae nullo semine discors
Protulerat natura rapi sterilique nefandos
Ex utero fetus infaustis urere flammis
Mox iubet et totam pavidis a civibus urbem
Ambiri et festo purgantes moenia lustro
Longa per extremos pomeria cingere fines
Pontifices sacri quibus est permissa potestas
Turba minor ritu sequitur succincta gabino
Vestalemque chorum ducit vittata sacerdos
Troianam cui phas soli vidisse minervam
Tunc qui fata deum secretaque carmina servant
Et lotam parvo revocant almone cibelen
Et doctus volucres augur servare sinistras
Septemvirque epulis festis titiique sodales
Et salius laeto portans ancilia collo
Et tollens apicem generoso vertice flamen
Dumque illi effusam longis anfractibus urbem
Circumeunt aruns dispersos fulminis ignes
Colligit et terrae maesto cum murmure condit
Datque locis nomen sacris tunc admovet aris
Electa cervice marem iam fundere bacchum
Ceperat obliquoque molas inducere cultro
Impatiensque diu non grati victima sacri
Cornua succincti premerent cum torva ministri
Deposito victum praebebat poplite collum
Nec cruor emicuit solitus sed vulnere laxo

Diffusum rutilo nigrum pro sanguine virus
Palluit attonitus sacris feralibus arruns
Atque iram superum raptis quesivit in extis
Terruit ipse color vatem nam pallida tetris
Viscera tincta notis gelidoque infecta cruore
Plurimus asperso variabat sanguine livor
Cernit tabe iecur madidum venasque minaces
Hostili de parte videt pulmonis anheli
Fibra latet parvusque secat vitalia limes
Cor iacet et saniem per hiantes viscera rimas
Emittunt produntque suas omenta latebras
Quodque nephas nullis impune apparuit extis
Ecce videt capiti fibrarum increscere molem
Alterius capitis pars egra et marcida pendet
Pars micat et celeri venas movet improba pulsu
His ubi concepit magnorum fata malorum
Exclamat vix nephas superi quecumque movetis
Prodere me populis nec enim tibi summe litavi
Iupiter hoc sacrum cesique in pectora tauri
Inferni venere dei non fanda timemus
Sed venient maiora metu di visa secundent
Et fibris sit nulla fides sed conditor artis
Finxerit ista tages flexa sic omina tuscus
Involvens multaque tegens ambage canebat
At figulus cui cura deos secretaque celi
Nosse fuit quem non stellarum egipcia memphis
Equaret visu numerisque moventibus astra
Aut hic errat ait nulla cum lege per evum
Mundus et incerto discurrunt sidera motu
Aut si fata movent urbi generique paratur
Humano matura lues terreque dehiscent
Subsidentque urbes aut tollet fervidus aer
Temperiem segetes tellus infida negabit
Omnis aut infusis miscebitur unda venenis
Quod cladis genus o superi qua peste paratis
Sevitiam extremi multorum tempus in unum
Convenere dies summo si frigida celo
Stella nocens nigros saturni accenderet ignes
Deucalioneos fudisset aquarius imbres

Tota que diffuso latuisset in equore tellus
Si sevum radiis nemeum phebe leonem
Nunc premeres toto fluerent incendia mundo
Succensusque tuis flagrasset curribus ether
Hi cessant ignes tu qui flagrante minacem
Scorpion incendis cauda chelasque peruris
Quid tantum gradive paras nam mitis in alto
Iupiter occasu premitur venerisque salubre
Sidus hebet motuque celer cillenius heret
Et celum mars solus habet cur signa meatus
Deseruere suos mundoque obscura feruntur
Ensiferi nimium fulget latus orionis
Imminet armorum rabies ferrique potestas
Confundet ius omne manu scelerique nefando
Nomen erit virtus multosque exibit in annos
Hic furor et superos quid prodest poscere finem
Cum domino pax ista venit duc roma malorum
Continuam seriem cladem que in tempore multa
Extrahe civili tantum iam libera bello
Terruerant satis hec pavidam presagia plebem
Sed maiora premunt nam qualis vertice pindi
Hedonis ogigio decurrit plena lieo
Talis et attonitam rapitur matrona per urbem
Vocibus his prodens urgentem pectora phebum
Quo feror o pean qua me super ethera raptam
Constituis terra video pangea nivosis
Cana iugis latosque hemi sub rupe philippos
Quis furor hic o phebe doce quo tela manusque
Romane miscent acies bellumque sine hoste est
Quo diversa feror primos me ducis in ortus
Qua mare lagei mutatur gurgite nili
Hunc ego fluminea deformis truncus harena
Qui iacet agnosco dubiam super equora sirtim
Arentemque feror libien quo tristis herinis
Transtulit emathias acies nunc desuper alpis
Nubifere colles atque aeriam pirenem
Abripimur patrie sedes remeamus in urbis
Impiaque in medio peraguntur bella senatu
Consurgunt partes iterum totumque per orbem

Iam sese ex noua [illegible] littora ponti
Tellurem que nouam vidit iam Phebe Philippos
Ira aut et lapsu iacuit dispersa furore [illegible]
Cum que fere potuit [illegible] que belli
Signa dedit mundus leges que et federa
Persica [illegible] vidit [illegible]
Induxitque nephas [illegible] hec [illegible]
Polluat [illegible] mortalibus addere [illegible]
Iostat veteres ut dira prima clades
Tunc parens rerum cum primum informia regna
Materiamque undam flamma fecundante recepit
Fixit [illegible] causis qua cuncta coherent
Hec que lege tenens et secula missa [illegible]
Fatorum immoto desunt limite mundum
Tunc [illegible] potuit [illegible] incerta vagari
[illegible] que refert que vices et lege nouissima cursum
Sic subitum quodamque paras sit certa futurum
[illegible] hominum fati liceat sperare timendi
Ergo ubi conspexit quantis sit cladibus usa
Constantina fides superum ferale per urbem
Instaurata [illegible] plebis totius [illegible]
Omnes hominis [illegible] comitata [illegible] purpura [illegible]
Tum questus [illegible] magnisque [illegible]
Errabat sine voce dolor sic sine fine [illegible]
Attonite [illegible] domus [illegible] certa [illegible]
Conclamata iacent [illegible] solutos
Exit ad [illegible] famularum bracchia planctus
Sed cum membra [illegible] fugiente rigentia vita
Vultusque exanimes [illegible] morte minatur
Nec dum [illegible] dolor [illegible] mouebat amictus
[illegible] que [illegible] cultus [illegible] priores
Deposuit mestos que [illegible] cithare
Nec lacrimis [illegible] deos hoc [illegible]
Affixo [illegible] lacrimasque in limine [illegible]
Attonite [illegible] comas votisque precari
[illegible] crebris [illegible] vlulatibus [illegible]
Nec ante suum templo [illegible] patentes
[illegible] deos et nullis desit aris

Invidiam factura patres quem una madentes
Scissa genas planctu liventes atra lacertos
Nunc aut o miserae contundite pectora matres
Nunc laniate genas, neve hunc differte dolorem
Et summis servate malis nunc flere potestis
Dum pendet fortuna ducum cum vicerit alter
Gaudendum est his stimulis dolor ipse lacessit
Nec non bella viri diversaque castra petentes
Effundunt iustas in numina saeva querelas
O miserae sortis quod non in Punica nati
Tempora Cannarum fuimus Trebiaeque iuventus
Non pacem petimus superi date gentibus iras
Nunc urbes excite feras coniuret in arma
Mundus achemeniis decurrat medica susis
Agmina massagetes scithicus non alliget hister
Fundat ab extremo flavos aquilone suevos
Albis et indomitum rheni caput omnibus hostes
Reddite nos populis civile avertite bellum
Hinc dacus premat inde getes occurrat hiberis
Alter ad eoas hic vertat signa pharetras
Nulla vacet tibi roma manus vel perdere nomen
Si placet hesperium superi collapsus in ignes
Plurimus ad terram per fulmina decidat ether
Saeve parens utrasque simul partesque ducesque
Dum nondum meruere feri tanto ne novorum
Proventu scelerum quaerunt ut imperet urbi
Vix tanti fuerat civilia bella movere
Ut neuter. tales pietas peritura querelas
Egerit at miseros angit sua cura parentes
Oderuntque graves vivacia fata senectae
Servatosque iterum bellis civilibus annos
Atque aliquis magno quaerens exempla timori
Non alios inquit motus tunc fata parabant
Cum post teutonicos victor libicosque triumphos
Exul limosa marius caput abdidit ulva
Stagna avidi texere soli laxaeque paludes
Depositum fortuna tuum mox vincula ferri
Exedere senem longusque in carcere pedor

Consul et euersa felix moriturus in urbe
Penas ante dabat scelerum mors ipsa refugit
Sepe virum frustraque hosti concessa potestas
Sanguinis inuisi primo qui cedis in ictu
Deriguit ferrumque manu torpente remisit
Viderat immensam tenebroso in carcere lucem
Terribilesque deos scelerum Mariumque futurum
Audieratque pauens fas hec contingere non est
Colla tibi debet multas hic legibus eui
Ante suam mortes vanum depone furorem
Si libet ulcisci delete funera gentis
Hunc Cimbri seruate senem non ille fauore
Numinis ingenti superum protectus ab ira
Vir ferus et Romam cupienti perdere fato
Sufficiens idem pelago delatus iniquo
Hostilem in terram vacuisque mapalibus actus
Nuda triumphati iacuit per regna Iugurte
Et Penos pressit cineres solacia fati
Carthago Mariusque tulit pariterque iacentes
Ignouere deis / libicas ibi colligit iras
Vt primum fortuna redit seruilia soluit
Agmina conflato seuas ergastula ferro
Exeruere manus nulli gestanda dabantur
Signa ducis nisi qui scelerum iam fecerat usum
Attuleratque in castra nephas proh fata quis ille
Quis fuit ille dies Marius quo menia victor
Corripuit quantoque gradu mors seua cucurrit
Nobilitas cum plebe perit lateque vagatur
Ensis et a nullo reuocatum pectore ferrum
Stat cruor in templis multaque rubentia cede
Lubrica saxa madent nulli sua profuit etas
Non senis extremum piguit vergentibus annis
Precipitasse diem nec primo in limine vite
Infantis miseri nascentia rumpere fata
Crimine quo parui cedem potuere mereri
Sed satis est iam posse mori trahit ipse furoris
Impetus et visum lenti quesisse nocentem
In numerum pars magna perit rapuitque cruentus

Victor ab ignota vultus cervice recisos
Degener o populus vix secla longa decorum
Sic meruisse viris nec dum breve dedecus evi
Et vitam dum Sulla redit cui funera vulgi
Flere vacet vix te sparsum per viscera Bebi
In numeros inter carpentis membra corone
Discessisse manus aut te presage malorum
Antoni cuius laceri pendentia canis
Ora ferens miles feste rorantia mense
Imposuit truncos laceravit Fimbria crassos
Seva tribunicio maduerunt robora tabo
Te quoque neglectum violate Scevola dextre
Ante ipsum penetrale dee semperque calentes
Mactavere focos sed parvum fessa senectus
Sanguinis effudit iugulo flammisque pepercit
Septimus hec sequitur repetitis fascibus annus
Ille fuit vite Mario modus omnia passo
Que peior fortuna potest atque omnibus usus
Que melior mensoque hominum quid fata pararent
Iam quot apud Sacri cecidere cadavera portum
Aut collina tulit stratas quot porta catervas
Tum cum pene caput mundi rerumque potestas
Mutavit translata locum romanaque Samnis
Ultra Caudinas speravit vulnera furcas
Sulla quoque inmensis accessit cladibus ultor
Ille quod exiguum restabat sanguinis urbi
Hausit dumque nimis iam putrida membra recidit
Excessit medicina modum nimiumque secuta est
Qua morbi duxere manus periere nocentes
Sed cum iam soli possent superesse nocentes
Tunc data libertas odiis resolutaque legum
Frenis ira ruit nec uni cuncta dabantur
Sed fecit sibi quisque nefas semel omnia victor
Iusserat infandum domini per viscera ferrum
Exegit famulus nati maduere paterno
Sanguine certatum est cui cervix cesa parentis
Cederet in fratrum ceciderunt premia fratres
Busta repleta fuga permixtaque viva sepultis
Corpora nec populum latebre cepere ferarum

Hic laqueo fauces elisaque guttura fregit
Hic se precipiti iaculatus pondere dura
Dissiluit percussus humo mortesque cruento
Victori rapuere suas hic robora busti
Extruit ipse sibi nec dum omni sanguine fuso
Desilit in flammas et dum licet occupat ignes
Colla ducum pilis trepidamque gestata per urbem
Et medio congesta foro cognoscitur illic
Quicquid ubique iacet scelerum non thracia tantum
Vidit et bistonii stabulis pendere tyranni
Postibus anthei libie nec grecia merens
Tot laceros artus pisea flevit in aula
Cum iam tabe fluunt confusaque tempore multo
Amisere notas miserorum dextra parentum
Colligit et pavido subducit cognita furto
Meque ipsum memini cesi deformia fratris
Ora rogo cupidum vetitisque imponere flammis
Omnia sullane lustrasse cadavera pacis
Perque omnes truncos cum qua cervice recisum
Conveniat quesisse caput quid sanguine manes
Placatos catuli referam cum victima tristes
Inferias marius forsan nolentibus umbris
Pendit inexpleto non fanda piacula busto
Cum laceros artus equataque vulnera membris
Vidimus et toto quamvis in corpore ceso
Nil anime letale datum moremque nephande
Dirum sevicie pereuntis parcere morti
Avulse cecidere manus exsectaque lingua
Palpitat et muto vacuum ferit aera motu
Hic aures alius spiramina naris adunce
Amputat ille cavis evolvit sedibus orbes
Ultimaque effodit spectatis lumina membris
Vix erit ulla fides tam sevi criminis unum
Tot penas cepisse caput sic mole ruine
Fracta sub ingenti miscentur pondere membra
Nec magis informes veniunt ad littora trunci
Qui medio periere freto quid perdere fructum
Iuvit et ut vilem marii confundere vultum
Ut scelus hoc sulle cedesque ostensa placerent

Agnoscendus erat vidit fortuna colonos
Prenestina suos cunctos simul ense receptos
Unius populum pereuntem tempore mortis
Tunc flos hesperie latyiam sola iuventus
Concidit et miseras maculat ovilia rome
Tot simul infesto iuvenes occumbere leto
Sepe fames pelagique furor subiteque ruine
Aut celi terreque lues aut bellica clades
Numquam pene pena fuit. densi vix agmina vulgi
Inter exangwes immissa morte catervas
Victores movere manus. vix cede peracta
Procumbunt / dubiaque labant cervice sed illos
Magna premit strages peraguntque cadavera partem
Cedis viva graves elidunt corpora trunci
Intrepidus tanti sedit / et securus ab alto
Spectator sceleris miseri tot milia vulgi
Non piguit iussisse mori congesta recepit
Omnia tyrrenus sullana cadavera gurges
In fluvium primi cecidere / in corpora summi
Precipites heserere rates. et strage cruenta
Interrupta suo fluxit prior amnis in equor
Ad molem stetit unda sequens nam sanguinis alti
Vis sibi fecit iter / campumque effusa per omnem
Precipitique ruens tyberina in flumina rivo
Herentes adiuvit aquas nec iam alveus amnem
Nec retinent ripe redditque cadavera campo
Tandem tyrrenas vix eluctatus in undas
Sanguine ceruleum torrenti dividit equor
Hys ne salus rerum felix hys silla vocari
Hys meruit tumulum / medio sibi tollere campo
Hec rursus patienda manent hoc ordine belli
Ibitur / hic stabit civilibus exitus armis
Quamquam agitant graviora metus / multumque coitur
Humani generis maiore in prelia dampno
Exulibus mariis bellorum maxima merces
Roma recepta fuit nec plus victoria sille
Prestitit invisas penitus quam tollere partes
Dumbus expulse terras olimque fugate
Hos alio fortuna vocas olimque potentes

Concurrit neuter ciuilia bella mouentem
Contentus quo sulla fuit sic mesta senectus
Preteritique memor flebat metuensque futuri
At non magnanimi percussit pectora bruti
Terror et in tanta pauidi formidine motus
Pars populi lugentis erat sed nocte sopora
Parrasis obliquos elyce cum verteret axes
Atria cognati pulsat non ampla cathonis
Inuenit insompni voluentem publica cura
Fata virum casusque urbis cunctisque timentem
Securumque sui farique his vocibus orsus
Omnibus expulse terris olimque fugate
Virtutis iam sola fides quam turbine nullo
Excutiet fortuna tibi tu mente labentem
Erige me dubium certo tu pectore firma
Namque alii magnum vel cesaris arma sequantur
Dux bruto catho solus erit pacemne tueris
Inconcussa tenens dubio vestigia mundo
An placuit ducibus scelerum populique furentis
Cladibus immixtum ciuile absoluere bellum furentis
Quemque suo rapiunt scelerata in prelia cause
Hos polluta domus legesque in pace timende
Hos ferro fugienda fames mundique ruine
Permiscenda fides nullum furor egit in armis
Castra petunt magna victi mercede tibi uni
Per se bella placent quid tot durasse per annos
Profuit immunem corrupti moribus eui
Hoc solum longe precium virtutis habebis
Accipient alios facient te bella nocentem
Ne tantum o superi liceat feralibus armis
Has etiam mouisse manus nec pila lacertis
Missa tuis ceca bellorum in nube ferantur
Nec tanta in cassum virtus eat ingeret omnis
Se belli fortuna tibi quis nolet ab isto
Ense mori quamuis alieno vulnere labens
Et scelus esse tuum melius tranquilla sine armis
Ocia solus ages sicut celestia semper
Inconcussa suo voluuntur sydera lapsu

Fulminibus propior terre succeditur aer
Ima que tellus ventos tractus que coruscos
Flammarum accipiunt nubes excedit olimpus
Lege deum minimas rerum discordia turbat
Pacem magna tenent quam lete cesaris aures
Accipient tantum venisse in prelia civem
Nam prelata suis numquam diversa dolebit
Castra ducis magni nimium placet ipse catoni
Si bellum civile placet. pars magna senatus
Et duce privato gesturus prelia consul
Sollicitat proceres que alii quibus adde cathonem
Sub iuga pompei toto iam liber in orbe
Solus cesar erit quod si pro legibus arma
Ferre iuvat patriis libertatem que tueri
Nunc neque pompei brutum neque cesaris hostem
Post bellum victoris habes. sic fatur at illi
Archano sacras reddit cato pectore voces
Summum brute nephas civilia bella fatemur
Sed quo fata trahunt virtus secura sequetur
Crimen erit superis et me fecisse nocentem
Sidera quis mundum que velit spectare cadentem
Expers ipse metus quis cum ruat arduus ether
Terra labet mixto coeuntis pondere mundi
Complosas tenuisse manus gentes que furorem
Hesperium ignote romana que bella sequentur
Diducti que fretis alio sub sidere reges
Ocia solus agam procul hunc arcete furorem
O superi motura dacas ut clade getas que
Securo me roma cadat ceu morte parentem
Natorum orbatum longum producere funus
Ut iubet ipse dolor iuvat ignibus atris
Inseruisse manus constructo que aggere busti
Ipsum atras tenuisse faces non ante revellar
Exanimem quam te complectar roma tuum que
Nomen libertas et inanem persequar umbram
Sic eat inmites romana piacula divi
Plena ferant nullo fraudemus sanguine bellum
O utinam celi que deis herebi que liceret

Hoc caput in cunctas damnatum exponite poenas
Deuotum hostiles decium pressere catherue
Me gemine figant acies me barbara tela
Reni turba petat cunctis ego peruius hastis
Excipiam medius totius vulnera belli
Hic redimat sanguis populos hac cede luatur
Quicquid romani meruere pendere mores
Ad iuga cur faciles populi cur seua volentes
Regna pati pereunt me solum inuadite ferro
Me frustra leges et inania iura tuentem
Hic dabit hic pacem iugulus finemque malorum
Gentibus hesperiis post me regnare volenti
Non opus est bello quin publica signa ducemque
Pompeium sequimur nec si fortuna fauebit
Hunc quoque totius sibi ius promittere mundi
Non bene compertum est ideo me milite vincat
Ne sibi vicisse putet sic fatur et acres
Irarum mouet stimulos iuuenisque calorem
Excitat in nimios belli ciuilis amores
Interea phebo gelidas pellente tenebras
Pulsate sonuere fores quas sancta relicto
Hortensi merens irrupit marcia busto
Quondam virgo thoris melioris iuncta mariti
Mox ubi conubii pretium mercesque soluta est
Tercia iam soboles alios fecunda penates
Impletura datur geminas e sanguine matris
Impletura domos sed postquam condidit urna
Supremos cineres miseranda concita vultu
Effusas laniata comas contusaque pectus
Verberibus crebris cineresque ingesta sepulchri
Non aliter placitura viro sic mesta profatur
Dum sanguis inerat dum vis materna peregi
Iussa catho geminos excepi feta maritos
Visceribus lassis partuque exhausta reuertor
Iam nulli tradenda viro da federa prisca
Illibata thori da tantum nomen inane
Conubii liceat tumulo scripsisse cathonis
Marcia ne dubium longo queratur in euo

Mutarim primas expulsa an tradita tedas
Non me letorum sociam rebusque secundis
Accipis in curas venio partemque laborum
Da michi castra sequi cur tuta in pace relinquar
Et sit ciuili propior cornelia bello
Hec flexere uirum uoces et tempora quamquam
Sint aliena thoris iam fato in bella uocante
Federa sola tamen uanaque carentia pompa
Iura placent sacrisque deos admittere testes
Festa coronato non pendent limine serta
Infulaque in geminos discurrit candida postes
Legittimeque faces gradibusque acclinis eburnis
Stat thorus et picto uestes discriminat auro
Turritaque premens frontem matrona corona
Translata uitat contingere limina planta
Non timidum nupte leuiter tectura pudorem
Lutea demissos uelarunt flammea uultus
Balteus haud fluxos gemmis astrinxit amictus
Colla monile decens humerisque herentia primis
Suppara nudatos cingunt angusta lacertos
Sicut erat mesti seruat lugubria cultus
Quoque modo natos hoc est amplexa maritum
Obsita funerea celatur purpura lana
Non soliti lusere sales nec more sabino
Excepit tristis conuicia festa maritus
Pignora nulla domus nulli coiere propinqui
Iunguntur taciti contentique auspice bruto
Ille nec horrificam sancto dimouit ab ore
Cesariem duroque admisit gaudia uultu
Ut primum tolli feralia uiderat arma
Intonsos rigidam in frontem descendere canos
Passus erat mestamque genis increscere barbam
Uni quippe uacat studiis odiisque carere
Humanum lugere genus nec federa prisci
Sunt temptata thori iusto quoque robur amori
Restitit hi mores hec duri inmota catonis
Secta fuit seruare modum finemque tenere
Naturamque sequi patrieque impendere uitam

Nec sibi sed toti genitum se credere mundo
Huic epule vicisse famem magnique penates
[illegible] submovisse hyemem tecto pretiosa
Hirtam membra super romani more quiritis
Induxisse togam venerisque hic maximus usus
Progenies urbi pater est urbique maritus
Iusticie cultor rigidi servator honesti
In commune bonus nullosque catonis in actus
Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas
Interea trepido descendens agmine magnus
Menia dardanii tenuit campana coloni
Hec placuit belli sedes hinc summa moventi
Hostis in occursum sparsas extendere partes
Umbrosis mediam qua collibus appenninus
Erigit ytaliam nullo qua vertice tellus
Altius intumuit propiusque accessit olimpo
Mons inter medius geminas se porrigit undas
Inferni superique maris collesque coheret
Hinc tirrena vado frangentes equora pise
Illic dalmaticis obnoxia fluctibus ancon
Fontibus hic vastis immensos concipit amnes
Fluminaque in geminum spargit divortia ponti
In levum cadere latus veloxque metaurus
Crustumiumque rapax et iuncto sapis ysauro
Senaque et adriacas qui verberat aufidus undas
Quoque magis nullum tellus se solvit in amnem
Eridanus fractas devolvit in equora silvas
Hesperiamque exhaurit aquis hunc fabula primum
Populea fluvium ripas umbrasse corona
Cumque diem pronum transverso limite ducens
Succendit feton flagrantibus ethera loris
Gurgitibus raptis penitus tellure perusta
Hunc habuisse pares phebeis ignibus undas
Non minor hic nilo si non per plana iacentis
Egipti libicas nilus stagnaret arenas
Non minor hic hystro nisi quod dum permeat orbem
Hyster casuros in quelibet equora fontes
Accipit et sciticas non exit solus in undas

Dexteriora petens montis declivia tibrim
Unda facit rutubamque cavum delabitur inde
Vulturnusque celer nocturneque editor aure
Sarnus et umbrose liris per regna marice
Vestinis impulsus aquis radensque salerni
Culta siler nullasque vado qui macra moratus
Alnos vicine procurrit in equora lune
Longior educto qua surgit in aera dorso
Gallica rura videt devexasque excipit alpes
Tunc umbris marsisque ferax domitusque sabello
Vomere piniferis amplexus rupibus omnes
Indigenas latii populos non deserit ante
Hesperiam quam cum silleis clauditur undis
Extenditque suas in templa lacinia rupes
Longior italia donec confinia pontus
Solveret incumbens terrasque repelleret equor
At postquam gemino tellus elisa profundo est
Extremi colles siculo cessere peloro
Cesar in arma furens nullas nisi sanguine fuso
Gaudet habere vias quod non terat hoste vacantes
Hesperie fines vacuosque irrumpat in agros
Atque ipsum non perdat iter consertaque bellis
Bella gerat non tam portas intrare patentes
Quam fregisse iuvat nec tam paciente colono
Arva premi quam si ferro populetur et igni
Concessa pudet ire via civemque videri
Tunc urbes latii dubie varioque favore
Ancipites quamquam primo terrore ruentis
Cessure belli denso tamen aggere firmant
Menia et abrupto circumdant undique vallo
Saxorumque orbes et que superemineat hostem
Tela petunt altis murorum turribus aptant
Pronior in magnum populus pugnatque minaci
Cum terrore fides ut cum mare possidet auster
Flatibus horrisonis hunc equora tota sequuntur
Si rursus tellus pulsu laxata tridentis
Eoly tumidis immittat fluctibus eurum
Quamvis icta novo ventum tenuere priorem

Equora nimbiferis quam polus adstringat oris
Vendicat unda notum [illegible] vite [illegible]
Terruerat dubiam quam fidem fortuna gerebat
G[illegible] [illegible] signa trepidi mediolanenses
Iussique sui [illegible] iam perdidit [illegible]
Nec gens auspiciis omnia bella paratus
Cesaris audito [illegible] nomine [illegible]
Namque ut ad montem pulsarat [illegible]
Et diversa ruens neglectis menia tergo
Una fluvius qua sicca fugit depulsus acies
[illegible] victor [illegible]
Quetabatque acies plusque [illegible] tanto
Dux fugit et nullas [illegible] signa cohortes
[illegible] mediatam committere [illegible] acies
Corpore mittere [illegible] fit [illegible]
Hys sedat castris iam pridem cesaris armis
Vectorum [illegible] metu quia gallica [illegible]
Supplicat magnus dum quam ipse ad bella veniret
Donavit [illegible] romani sanguinis [illegible]
Ante corphini validis [illegible] muris sedebat
Tota tenenta tenent pugnas domini [illegible] classica
Oppositus tandem [illegible] tyro milom
Ut procul immensos campos [illegible] milon
Ardentesque faces [illegible]
Conspexit [illegible]
Fluminis ad ripas [illegible] ponte
Ut tu montanus [illegible] cepi
Ac omnes [illegible] aquas ut [illegible] albos
Discussa compage [illegible] bellum
[illegible] at hoste lentus [illegible] ripa
Precapitem [illegible] ducem victoria [illegible]
Sic primus [illegible] cesar erit nec plura [illegible]
Devolvit rapidum nec quicquid membris agmen
Nam prior e campis ut conspicit amne soluto
[illegible] cesar iter calida prolatus ab ira
Non satis est muris latebras quesisse timori
[illegible] fluminis [illegible]
[illegible]

Submoveat stabit iam flumine cesar in ullo
Post rubiconis aquas equitum properate caterve
Ite simul pedites ruiturum ascendite pontem
Et ubi dicta levis totas acies per habenas
In campum sonipes crebris quod simillima nimbis
Trans ripas validi torserunt tela lacerti
Ingreditur pulsa fluvium statione vacantem
Cesar et ad tutas hostes compellit in arces
Et iam moturas ingentia pondera turres
Erigit et medijs subrepsit vinea muris
Ecce nephas belli reseratis agmina portis
Captivum traxere ducem civis quod superbi
Constitit ante pedes vultu tamen alta minanti
Nobilitas recta ferrum cervice poposcit
Scit cesar penamque peti veniamque timeri
Vive licet nolis et nostro munere dixit
Cerne diem victis iam spes bona partibus esto
Exemplumque mei vel si libet arma retempta
Et nichil hac venia si viceris ipse paciscor
Fatur et astrictis laxari vincula palmis
Imperat heu quanto melius vel cede peracta
Parcere romano potuit fortuna pudori
Penarum extremum civi quod castra secutus
Sit patrie magnumque ducem totumque senatum
Ignoscit premit ille graves interritus iras
Et secum romamne petes pacisque recessus
Degener in medios belli non ire furores
Iam dudum moriture paras rue certus et omnes
Lucis rumpe moras et cesaris effuge munus
Nescius interea capti ducis arma parabat
Magnus ut inmixto firmaret robore partes
Iamque secuturo iussit classica phebo
Temptandasque ratus moturi militis iras
Alloquitur tacitas veneranda voce cohortes
O scelerum ultores melioraque signa secuti
O vere romana manus quibus arma senatus
Non privata dedit votis deposcite pugnam
Ardent hesperii sevis populationibus agri

Gallica per gelidas rabies effunditur alpes
Iam tetigit sanguis pollutos ciuicus enses
Sy melius belli talium qui damna priorum
Coperit modo nephas cu iam me perfido roma
Supplicium penam que petat nec om. tu vocari
Prelia iuste dicta pene que vindicta iam
Nec magnus hic bellum et quam ad karthagina ferunt
Arsuras in tota faces | pene que furore
Lentulusque exerti | que manus iustitia catilinam
O rabies inspectanda ducum fata camillus
Ac cesar magnusque volunt iuste metellus
Et cinnas mari ob que veniens sterne profecto
Et catulo iaceant lepidus crassusque feroces
Passus stramina tegitur qui carbo sepulcro
Armaque feros movit sertorius apud hiberos
Armiger si qua fides | huius te que urge cesar
En video iras que marius que roma fuerunt
Opposuit partorum ultima post prelia fossos
Et scithiel victor crassus romcassz ab hoste
Et simile causa cadens qua parthicus hoste
Ac que si superi rerum accede uirus
Inspirant valet intorquendo decreta pilo
Ferendus hic ut tibi tua precordia sanguis
Intabunt dispos non esse ad bella fugatos
Cui pacem potuit pati | hic ille plutum
Desertum que vocat nec vos mea tractat etas
Dux sit cum hys castris senior dum milites //
Cui potuit annos populus pedunce liber // in illud
Ostende supra que nil nisi regna reliqui
Non privata cupis romana que passusque in urbe
Pompeyum tristis paras hunc consul uterque
Hunc acies statua duorum et cesar vestenabis
Victor erit | non tam tecto trahis omnia cursu
Atque nil fortuna pudet multe ac rebellis
Gallia tam tristis | etas que imperosa labori
Dant animos | rami gelidis quod frigit abunde
Occeanum que vocantis marti stagna profundi
Territa quesitis ostendit terga Britannos

An vane tumuere mine quod fama furorem
Expulit armatam patriis e sedibus urbem
Heu demens non te fugiunt me cuncta sequuntur
Qui cum signa tuli toto fulgentia ponto
Ante bis exactum quam Cinthia conderet orbem
Omne fretum metuens pelagi pirata reliquit
Angustaque domum terrarum in sede poposcit
Idem per Scithici profugum divortia ponti
Indomitum regem Romana fata morantem
Ad mortem Silla feliciore coegi
Pars mundi mihi nulla vacat sed tota tenetur
Terra meis quocumque iacet sub sole trophëis
Hinc me victorem gelidas ad Fasidos undas
Arctos habet / medius mihi cognitus axis
Egypto atque umbras nusquam flectente Siene
Occasus mea iura timent Tethinque fugacem
Qui ferit Hesperius post omnia flumina Bethis
Me domitus cognovit Arabs me Marte feroces
Heniochi / notique erepto vellere Colchi // feroces
Capadoces mea signa timent et dedita sacris
Incerti Iudea dei mollisque Zophene
Armenios Cilicasque feros Taurosque subegi
Quod socero bellum preter civile reliqui
Verba ducis nullo partes clamore secuntur
Nec matura petunt promisse classica pugne
Sensit et ipse metum magnus placuitque referri
Signa nec in tante discrimina mittere pugne
Iam victum fama non visi Cesaris agmen
Pulsus ut armentis primo certamine taurus
Silvarum secreta petit vacuosque per agros
Exul in adversis explorat cornua truncis
Non redit in pastus nisi cum cervice recepta
Excussi placuere thori mox reddita victor
Quoslibet in saltus comitantibus agmina tauris
Invito pastore trahit sic viribus impar // rura
Tradidit Hesperiam profugusque per Appula //
Brundisii tutas concessit magnus in arces
Urbs est Dictheis olim possessa colonis

Quos creta profugos o vexere per equora puppes
Cecropie victum mentitis thesea velis
Hanc latus angustum iam se cogentis in arctum
Hesperie tenuem producit in equore linguam
Adriacas flexis claudit que cornibus undas
Hinc illinc montes scopulose rupis aperto
Nec tamen hoc arcti immissum faucibus equor
Portus erat si non violentos insula choros
Exciperet saxis lassasque refunderet undas
Hinc illinc montes scopulose rupis aperto
Opposuit natura mari flatusque removit
Ut tremulo starent contente fune carine
Hinc late patet omne fretum seu vela ferantur
In portus corcira tuos seu leva petatur
Illiris ionias vergens epidamnus in undas
Huc fuga nautarum cum totas adria vires
Movit et in nubes abiere ceraunia cumque
Spumosus calaber perfunditur equore sason
Ergo ubi nulla fides rebus post terga relicte
Nec licet ad duros o marte convertere hiberos
Cum medie iaceant immensis tractibus alpes
Tunc sobole e tanta natum cui firmior etas
Alloquitur mundi iubeo temptare recessus
Eufraten nilumque move quo nominis usque
Nostri fama venit quas est vulgata per urbes
Post me roma ducem sparsos per rura colonos
Redde mari cilicas pharios hinc concute reges
Tigranemque meum nec pharnacis arma relinquas
Admoneo nec tu populos utrasque vagantes
Armenie ponti que feras per littora gentes
Ripheasque manus et quas tenet equore denso
Pigra palus scithici patiens meotica plaustri
Et quid plura moror totos mea nata per ortus
Bella feres totoque urbes agitabis in orbe
Perdomitas omnes reddeant in castra triumphi
Et vos qui lacios signatis nomine phastos
Primus in epirum boreas agat inde per arva
Graiorum macedumque novas adquirite vires
Dum paci dat tempus hyemps sic fatur et omnes

Iussa gerunt soluuntque rates a littore puppes
At numquam patiens pacis longeque quietis
Armorum ne quid fatis mutare liceret
Assequitur generique premit vestigia Cesar
Sufficerent aliis tot primo menia cursu
Rapta tot oppresse depulsis hostibus arces
Ipsa caput mundi bellorum maxima merces
Roma capi facilis sed Cesar in omnia preceps
Nil actum credens cum quid superesset agendum
Instat atrox adhuc quamvis possederit omnem
Italiam extremo quod sedeat in littore magnus
Communem tamen esse dolet nec rursus aperto
Vult hostes errare freto sed molibus undas
Obstruit et latum deiectis rupibus equor
Cedit et immensum cassus labor omnia pontus
Haurit saxa vorax montesque immiscet //
Ut maris egei medijs si celsus in undas //arenis
Depellatur erix nullo tamen equore rupes
Emineant vel convolso vertice gaurus
Decidat in fundum penitus stagnantis averni
Ergo ubi nulla vado tenuit sua pondera moles
Tum placuit cesis innectere vincula silvis
Roboraque immensis late religare cathenis
Tales fama canit tumidum ad pontibus exersem
Construxisse vias multum ad pontibus ausum
Europamque asie sestonque ammonuit abido
Incessitque fretum rapidi super hellas ponti
Non eurum zephirumque timens cum vela ratesque
In medium differret athon sic ora profundi
Artantur casu nemorum tunc aggere multa
Surgit opus longeque tremunt super equora turres
Pompeius tellure nova compressa profundi
Artantur casu nemorum tunc aggere multo
Ora videns curis animum mordacibus angit
Ut reseret pelagus spargatque per equora bellum
Sepe noto plene tensisque rudentibus acte
Ipsa maris per claustra rates fastigia molis
Discussere salo spaciumque dedere carinis lacertis
Torta que per tenebras validis balli balista //

Multifidas iaculata faces ut ipsa tandem
Sentiret placide fuge. non littora clamor
Nauticus exagitet. non buccina dividat horas
Non tuba promontoriis predicat ad equora nautas
Precepit surgens. iam ceperat ultima virgo
Phebum latura orbi procedere celis
Cum tacite solvunt rates nec anchora vocant
Movet dum pressis avellitur undique arenis
Dum iuga curvantur mali, dumque ardua prora
Erigitur. pandi classis silentia magna
Strictaque pendentes deducunt carbasa naute
Ut zephiri validos non sibilet aura rudentes
Dux cava votis hoc te fortuna precatur
Ardua Romane vetus liceat sibi perdere saltem
Italiam. victo fata sinunt nec iam nunc vasto
Impulsum rostris spumat mare fluctuat unda
Tot que carinarum percussa equora sulcis
Ergo hostes portus quas omnis soluit urbes
Cum fata gravesque sedes viriusque recepti
Precipiti cursu fugere per carina portus
Alta petunt pelagusque volent contingere classes
Heu pudor egregia et fugiens victoria magni
Arginsium puppes mittebat in equora limos
Ductior euboica quo chal calchida verberat unda
Dic hostes rates geminae classisque paratas
Excepere manus tractoque ad littora bello
Hic primum rubuit multo sanguine nereus
Cetera classis abit sed ceris spoliata carinis
Ut pegasea ratis peteret ad saxasque undas
Lixnectus tellus committit in equora cautes
Capta puppe minor ducta est montalique argo
Vanaque conversit pontus sursum plicatis inane
Et statura redit iam phebum nigrore monebat
Non idem color etheris albaque nondum
Virgo rubet, et flammas prioribus erigit astris
Et iam plus cur. flexi iam plaustra boote
Inficiem prati cadunt lagucontra celi
Maiorque cadunt stelle calidumque resurgit
Una fit ipse dies pelagus iam magne tenebat

Non ea fata ferens que cum super equore toto
Predonum superare manus laxata triumphis
Destituit fortuna tuis adiungere pulsus
Et natos totosque trahens in bella penates
Pondus adhuc ingens populis comitantibus exul
Eligitur indigne sedes longinqua ruine
Non quia te superi patrio priuare sepulcro
Maluerint fariae busto damnantur arene
Parcitur hesperie procul hec ut in orbe remoto
Abscondat fortuna nefas romanaque tellus
Immaculata sui seruetur sanguine magni

Propulit ut classem velis cadentibus auster
Incumbens mediumque rates mouere profundum
Omnis in ionios spectabat nauita fluctus
Solus ab hesperia non flexit lumina terra
Magnus dum patrios portus dum littora numquam
Ad visus reditura suos tectumque cacumen
Nubibus et dubios cernit vanescere montes
Inde soporifero cesserunt languida somno
Membra ducis diri dum plena horroribus ymago
Visa caput mestum per hiantes iulia terras
Tollere et accenso furialis stare sepulcro
Sedibus elisiis campoque expulsa piorum
Ad stigias inquit tenebras manesque nocentes
Post bellum ciuile trahor vidi ipsa tenentes
Eumenidas quaterent quas vestris lampadas //
Preparat innumeras puppes acherontis adusti //armis
Portitor in multas laxantur tartara penas
Vix operi cuncti dextra properante sorores
Sufficiunt lassat rumpentes parcas
Coniuge me letos duxisti o magne triumphos
Fortuna est mutata toris semperque potentes
Detrahere in cladem fato damnata maritos
Innupsit tepido pellex cornelia busto
Hereat illa tuis per bella per equora signis
Dum non securos liceat mihi rumpere somnos
Et nullum vestro vacuum sit tempus amori

Sed teneat cesar que dies et Iulia noctes
Me non lethee coniux oblivia ripe
Immemorem fecere tui reges que silentum
Permisere sequi veniam te bella gerente
In medias acies numquam tibi magne per umbras
Per que meos manes genero non esse licebit
Abscidis frustra ferro tua pignora bellum
Te faciet civile meum sic fata refugit
Umbra per amplexus trepidi dilapsa mariti
Ille dei quamvis cladem manes que minentur
Maior in arma ruit certa cum mente malorum
Et quid ait vani terremur ymagine visus
Aut nil est sensus animis a morte relictum
Aut mors ipsa nil titan iam pronus in undas
Ibat et igniferi tantum demerserat orbis
Quantum deesse solet lune seu plena futura est
Seu iam plena fuit tunc obtulit hospita tellus
Puppibus accessus faciles legere rudentes
Et posito remis petierunt littora malo
Cesar ut emissas venti rapuere carinas
Absconditque fretum classes et in littore solus
Dux stetit hesperio non illum gloria pulsi
Letificat magni queritur quod tuta per equor
Terga ferant hostes neque enim iam sufficit ulla
Precipiti fortuna viro nec vincere tanti
Ut bellum differret erat tunc pectore curas
Expulit armorum pacique intentus agebat
Quoque modo vanos populi conciret amores
Gnarus et irarum causas et summa favoris
Annona momenta trahi namque asserit urbes
Sola fames emiturque metus cum segne potentes
Vulgus alunt nescit plebes ieiuna timere
Curio sicanias transcendere iussus in urbes
Qua mare tellurem subitis aut obruit undis
Aut scidit et medias fecit sibi littora terras
Vis illic ingens pelagi semperque laborant
Equora ne rupti repetant confinia montes
Bellaque sardoas etiam sparguntur in oras

Utraque signiferis quam insula nobilis armis
Nec plus Hesperiam longinquis messibus ulle
Nec romana magis compleverunt horrea terre
Ubere iure glebe superat cessantibus austris
Cum mediis nubes Borea cogente sub axem
Effusis magnum Libie tulit imbribus annum
Hec ubi sunt promissa duci tunc agmina victor
Non armata trahens sed pacis insignia vultu
Roma petit patrie proceres si remeasset in urbe
Gallorum tum populis arcto quam subacta
Annum priorum veterum longa premittit pompa
Quas potuit bellis fractos ut vellet Honorio
Oceano quam dare celsos ut Gallia currus
Nobilis et flavos sequeretur mixta Britannos
Perdidit equalem vincendo per te triumphum
Non illud lectos vadentis actibus urbes
Sed tante videre metu nec constitit usquam
Obvia turba ducum, gaudium tunc esse timori
Tam magno populus ut se non mallet amari
Iamque et precipites superavit Anienis arcus
Et qua pontinas via dividit uda paludes
Quaque sublimi nemus Satricie qua regna Dyane
Quaque iter est latiis ad summas fastibus albas
Excelsa de rupe procul iam conspicit urbem
Crederet toto non visam tempore belli
Quin alius quam sic sit factum menia Rome
Non nos deinde, solus non ullo marte coacti
Desperare viri pro qua pugnabitur urbe
Quin melius quam non latitas cives in horas
Nunc furor incubuit nec meta parata //
Pannonie, Dacique Getes admixtus Hunis // Velox
Tam pavidam tibi Roma ducem fortuna paraverat
Quod bellum civile fuit sic fatum et urbem
Attonitam terrore subit namque ignibus altis
Creditur ut capte raptum incendia Rome
Parsque deos sunt hic mensura timoris
Velle putat quodcumque potest, non omnia festa
Non festas lete vates simulare tumultu
Cum odisse vacat phebea palladia complet

Turba patrum nullo cogendi iure senatus
E latebris educta suis non consule sacre
Fulserunt sedes non proxima lege potestas
Pretor adest vacueque loco cessere curules
Omnia Cesar erat private curia vocis
Testis adest sedere patres censere parati
Si regnum et templa sibi iugulumque senatus
Exiliumque petat melius quod plura iuberet
Erubuit quam Roma pati tamen exit in iram
Viribus an possint obsisti iura per unum
Libertas experta virum pugnaxque Metellus
Ut videt ingenti Saturnia templa revelli
Mole rapit gressus et Cesaris agmina rumpens
Ante fores nondum reserate constitit edis
Usque adeo solus ferrum mortemque timere
Auri nescit amor pereunt discrimine nullo
Amisse leges sed pars vilissima rerum
Certamen movistis opes prohibensque rapina
Victorem clara testatur voce tribunus
Non nisi per nostrum vobis percussa patebunt
Templa latus nullasque feres nisi sanguine sacro
Sparsas raptor opes certe violata potestas
Invenit ista deos Crassumque in bella secute
Seva tribunicie voverunt prelia dire
Detege iam ferrum nec enim tibi turba verenda est
Spectatrix scelerum deserta stamus in urbe
Non feret e nostro sceleratus premia miles
Sunt quos prosternas populi que menia dones
Pacis ad exauste spolium non cogit egestas
Bellum Cesar habes his magna victor in ira
Vocibus accensus vanam spem mortis honeste
Concipis haut inquit iugulo se polluet isto
Nostra Metelle manus dignum te Cesaris ira
Nullus honor faciet te vindice tuta relicta est
Libertas non usque adeo permiscuit imis
Longus summa dies ut non si voce Metelli
Servantur leges malint a Cesare tolli
Dixerat et nondum foribus cedente tribuno
Acrior ira subit sevos circumspicit enses

Oblitus est simulare togam; tunc cotta metellum
Compulit audacem nimium desistere cepto
Libertas inquit populi quem regna coercent
Libertate perit; cuius servaveris umbram
Si quicquid iubeare velis tot rebus iniquis
Paruimus victi venia est hec sola pudoris
Degenerisque metus nullam potuisse negari
Ocius auertat diri mala semina belli
Damna mouent populos si quos sua iura tuentur
Non sibi sed domino gravis est que servit egestas
Protinus abducto patuerunt templa metello
Tunc rupes tarpeia sonat magnoque reclusas
Testatur stridore fores tunc conditus imo
Eruitur templo multis non tactus ab annis
Romani census populi quem punica bella
Quem dederant perses quem victi preda philippi
Quod tibi roma fuga pirrus trepidante reliquit
Quo te fabricius regi non vendidit auro
Quicquid parcorum mores servastis avorum
Quod dites asie populi misere tributum
Victorique dedit minoa creta metello
Quod katho longinqua vexit super equora cypro
Tunc orientis opes captorumque ultima regum
Que pompeyanis prelata est gaza triumphis
Egeritur tristi spoliantur templa rapina
Pauperiorque fuit tunc primum cesare roma
Interea totum magni fortuna per orbem
Secum casuras in prelia mouerat urbes
Proxima vicino vires dat grecia bello
Phocaicas amphissa manus scopulosaque cirra
Parnasusque iugo misit desertus utroque
Bohecy coire duces quos impiger ambit
Fatidica cephisos aqua cadmeaque dirce dirce
Pisee que manus populisque per equora mutis
Stamus alfeus aquas tunc menala linquit
Archas et herculeam miles trachina octen
Thesproti driopesque ruunt quercusque silentes
Chaonio veteres liquerunt vertice selle

Exhausit totas quamvis delectus atenas
Exigue phebea tenent navalia puppes
Tresque petunt veram credi salamina carine
Jam dilecta iovi centenis venit in arma
Creta vetus populis gnososque agitare pharetras
Docta nec eois peior gortina sagittis
Tunc qui dardaniam tenet oricon et vagus altis
Dispersus silvis athamas et nomine prisco
Encheliae versi testantes funera cadmi
Colchis et adriacas spumans absirtos in undas
Penei qui rura colunt, quorumque labore
Tessalus hemoniam vomer proscindit iolcon
Inde lacessitum primo mare cum rudis argo
Miscuit ignotas temerato littore gentes
Primaque cum ventis pelagique furentibus undis
Composuit mortale genus, fatisque per illam
Accessit mors una ratem, tunc linquitur hemus
Tracius et pholoe populum mentita biformem
Deseritur strimon tepidis committere nilo
Bistonias consueta grues et barbara cone
Sarmaticas ubi perdit aquas sparsamque profundo
Multifidi pence unum caput abluit istri
Misiaque et gelido tellus perfusa caico
Idalis et nimium glebis exilis arisbe
Quique colunt pitanem et que tua munera pallas
Lugent dampnate phebo victore celene
Qua celer excelsis descendens marsia ripis
Errantem meandrum adit mixtusque refertur
Passaque ab auriferis tellus exire metallis
Pactolon, qua culta secat non vilior hermus
Iliace quoque signa manus perituraque castra
Ominibus petiere suis, nec fabula troie
Continuit frigiique ferens se cesar iuli
Accedunt sirie populi desertus orontes
Et felix sic fama ninos ventosa damascus
Gazaque et arbusto palmarum dives ydume
Et tiros instabilis preciosaque murice sidon
Has ad bella rates non flexo limite ponti

Certior haut ullis duxit cinosura carinis
Phenices primi fame si creditur ausi
Mensuram rudibus vocem signare figuris
Nondum flumineas memphis contexere biblos
Noverat et saxis tantum volucresque feraeque
Sculptaque servabant magicas animalia linguas
Deseritur taurique nemus perseaque tarsos
Coriciumque patens exesis rupibus antrum
Mallos et extreme resonant navalibus ege
Itque cilix iusta iam non pirrata carina
Movit et eoos bellorum fama recessus
Qua colitur ganges toto qui solus in orbe
Hostia nascenti contraria solvere phebo
Audet et adversum fluctum impellit in eurum
Hic ubi pelleus post tethyos equora ductor
Constitit et magno vinci se fassus ab orbe est
Quaque ferens rapidum diviso gurgite fonte
Vastis indus aquis mixtum non sentit ydaspen
Quique bibunt tenera dulces ab arundine sucos
Et qui tingentes croceo medicamine crinem
Fluxa coloratis astringunt carbasa gemmis
Quique suas struxere pyras vivique calentes
Conscendere rogos pro quanta est gloria genti
Iniecisse manum fatis vitaque repletos
Quod superest donasse deis venere feroces
Capadoces duri populus non cultor amani
Armeniusque tenens volventem saxa niphaten
Ethera tangentes silvas liquere coathre
Ignotum vobis arabes venistis in orbem
Umbras mirati nemorum non ire sinistras
Tunc furor extremos movit romanus orestas
Carmanosque duces quorum iam flexus in austrum
Ether non totam mergi tamen aspicit arcton
Lucet et exigua velox ibi nocte boetes
Ethiopumque solum quod non premeretur ab ulla
Signiferi regione poli nisi poplite lapso
Ultima curvati procederet ungula tauri
Quaque caput rapido tollit cum tigride magnus

Eufrates quos non diversis fontibus edit
Persis et incertum tellus si misceat amnes
Quod potius sit nomen aquis sed sparsus in agros
Fertilis eufrates pharie vice fungitur undis
At tigrim subito tellus absorbet hiatu
Occultosque tegit cursus rursusque renatum
Fonte novo flumen pelagi non abnegat undis
Inter cesareas acies diversaque signa
Pugnaces dubium parthi tenuere favorem
Contenti fecisse duos tinxere sagittas
Errantes scithe populi quos gurgite bactros
Includit gelido vastisque hircania silvis
Hinc lacedemonii moto gens aspera freno
Heniochi sevisque affinis sarmata moschis
Colchorum qua rura secat ditissima phasis
Qua creso fatalis alys qua vertice lapsus
Riffeo tanais diversi nomina mundi
Imposuit ripis asieque et terminus idem
Europe medie dirimens confinia terre
Nunc hunc nunc illum qua flectitur ampliat orbem
Quaque fretum torrens meotidos egerit undas
Pontus et herculeis aufertur gloria metis
Occeanumque negant solas admittere gades
Hinc et sedonie gentes auroque ligatos
Substringens arimaspe comas hinc fortis arius
Longaque sarmatici solvens ieiunia belli
Massagetes quo fugit equo volucresque geloni
Non cum memnoniis deducens agmina regnis
Cirus et effusis numerato milite telis
Descendit perses fraternique ultor amoris
Equora cum tantis percussit classibus unus
Tot reges habuere ducem coiere nec umquam
Tam vario cultu gentes tam dissona vulgi
Ora tot inmense comites missura ruine
Excivit populos et dignas funere magni
Exequias fortuna dedit non corniger hamon
Mittere marmaricas cessavit in arma catervas
Quicquid ab occiduis libie patet arida mauris
Usque paretonias eoa ad littora syrtes

Carpit felix nec non fervet omnia Cesar
In excidium parat Phocaica proripit orbe
Ille ut deserit trepidantia menia Rome
Agmine nubiferam rapto supervolat Alpem
Cumque alii fame populi terrore paverent
Phocais in dubiis ausa est servare iuventus
Non Graia levitate fidem signataque iura
Et causas non fata sequi. Tamen ante furorem
a Indomitum duramque viri deflectere mentem
Orant Cecropie prelata fronde Minerve
Semper in externis populo communia vestro
Massiliam bellis testatur fata tulisse
Comprensam Latiis quecumque annalibus extat
Et nunc ignoto si quos petis orbe triumphos
Accipe devotas externa in prelia dextras
At si funestas acies si dira paratis
Prelia discordes lacrimas civilibus armis
Secretumque damus. Tractentur vulnera nulla
Sacra manu. Si celicolis furor arma dedisset
Aut si terrigene temptarent astra gigantes
Non tamen auderet pietas humana vel armis
Vel votis prodesse Jovi sortisque deorum
Ignarum mortale genus per fulmina tantum
Sciret adhuc celo solum regnare tonantem
Adde quod innumere concurrunt undique gentes
Nec sic horret iners scelerum contagia mundus
Ut gladiis egeant civilia bella coactis
Sit mens ista quidem cunctis ut nostra recusent
Fata nec hec alios committat prelia miles
Cui non conspecto languebit dextra parente
Telaque diversi prohibebunt spargere fratres
Finis adest rerum si non committitis illis
Arma quibus phas est. Nobis hec summa precandi
Terribiles aquilas infestaque signa relinquas
Urbe procul nostrisque velis te credere muris
Excludique sinas admisso Cesare bellum
Sit locus exceptus sceleri Magnoque tibique
Tutus ut invicto fatum si consulat urbi
Federa si placeant sit quo veniatis inermes

b Pacifico sermone parant hostemque propinquum

Sed cum cura tanta vocant discrimina martis
Ardua rapidum despectans ictu non pondera rerum
Nos monita sequi unusque sceleribus armis Iberi
Ardua rapidum despectans ictu non pondera rerum
Ardua rapidum despectans ictu non pondera rerum
Nos monita sequi unusque sceleribus armis
Vsa vicamus patre primus a sedibus equi
Et post tesselatas exempta sardos arces
Membris exiguis alieno in littore belli
Illustrat quos sola fides p claudere muros
Obsidione parat et vim perfringere portas
Excepisse faces tela et tela parati
Armorum raptus adversis frontibus austris
Rumere et effossam fodientes lambere terram
Et desit si larga tenus tunc cruda dei
Assidua quos constringi maculata tanta morsu
Nec pauet hic populus sub prohibet te subire
Obsessum pene gessit quod morte sagunto
Pectoribus rapti nunc frustra quos trahentes
Libera sata fame mediis iniectum in ignes
Uxor et aratis posset post fata marito
Polucd inspectabunt scelus bellum quos coacti
Hoc poenis cuncta gerent o sic gratia mundo
Simu[illegible] cum turbato predicta voltu
Ira deas tandem testatae vote dolore
Pana monet gravis nostri fiducia cursus
Arduus hesperium medii prospectu adaequor
Materiam discere vacat gaudete cohortes
Dulcia prebebunt fatorum munera bella
Ventus ut amittit vires nisi robora desunt
Dum currant silve spacio diffusus inani
Utque perit magnus nullis obstantibus ignis
Sic hostes non desse nocet damnumque putatur
Armorum non cum vincit potius rebellant
Et si plus cam dimisse degeneri armis
Tunc mihi tota probatur iam non concludere tu
Inclusisse volunt at cum contagia belli
Dura fugato dabitis penas pro patre petita

Et Massiliae mea distulit bella cave
Venerit ante meae bellum quam sic petere. Hoc fatus ad urbem
Haud trepidam convertit iter, tum moenia clausa
Conspicit et densa iuvenum vallata corona.
Haud procul a muris tumulus surgentis in altum
Telluris parvum diffuso vertice campum
Explicat: hic pars longo munimine cingi
Visa duci rupes tutisque aptissima castris.
Longum Caesar opus fontesque et pabula campi
Amplexus fossa, densas tollentia pinnas
Caespitibus crudaque extruxit bracchia terra.
Iam satis hoc Graiae memorandum contigit urbi
Aeternumque decus, quod non impulsa nec ipso
Strata metu tenuit flagrantis in omnia belli
Praecipitem cursum, raptisque a Caesare cunctis
Vincitur una mora. quantum est quod fata tenentur
Quodque virum toti properans imponere mundo
Hos perdit fortuna dies. Tunc omnia late
Procumbunt nemora et spoliantur robore silvae,
Ut cum terra levis mediam virgultaque molem
Suspendant, structa laterum compage ligata
Artet humum pressus ne cedat turribus agger.
Lucus erat longo numquam violatus ab aevo,
Obscurum cingens conexis aera ramis
Et gelidas alte summotis solibus umbras.
Hunc non ruricolae Panes nemorumque potentes
Silvani nymphaeque tenent, sed barbara ritu
Sacra deum; structae diris altaribus arae,
Omnisque humanis lustrata cruoribus arbor.
Si qua fidem meruit superos mirata vetustas,
Illis et volucres metuunt insistere ramis
Et lustris recubare ferae, nec ventus in illas
Incubuit silvas, excussaque nubibus atris
Fulgura: non ullis frondem praebentibus auris
Arboribus suus horror inest. Tum plurima nigris
Fontibus unda cadit, simulacraque maesta deorum
Arte carent caesisque extant informia truncis.
Ipse situs putrique facit iam robore pallor

Attonitos non volgatis sacrata figuris
Numina sic metuunt tantum terroribus addit
Quos timeant non nosse deos iam fama ferebat
Sepe cavas motu terre mugire cavernas
Et procumbentes iterum consurgere taxos
Et non ardentes fulgere incendia silve
Roboraque amplexos circumfluxisse dracones
Non illum populi cultu propiore frequentant
Sed cessere deis medio cum phebus in axe est
Aut celum nox atra tenet pavet ipse sacerdos
Accessus dominumque timet deprendere luci
Hanc iubet inmisso silvam procumbere ferro
Nam vicina operi belloque intacta priori
Inter nudatos stabat densissima montes
Sed fortes tremuere manus motique verenda
Maiestate loci si robora sacra ferirent
In sua credebant redituras membra secures
Implicitas Cesar magno torpore cohortes
Ut vidit primus raptam librare bipennem
Ausus et aeriam ferro proscindere quercum
Effatur merso violata in robore ferro
Iam ne quis vestrum dubitet subvertere silvam
Credite me fecisse nephas tunc paruit omnis
Imperiis non sublato secura pavore
Turba sed expensa superorum et Cesaris ira
Procumbunt orni nodosa impellitur ilex
Silvaque Dodones et fluctibus aptior alnus
Et non plebeios luctus testata cupressus
Tunc primum posuere comas et fronde carentes
Admisere diem propulsaque robore denso
Sustinuit se silva cadens gemuere videntes
Gallorum populi muris sed clausa iuventus
Exultat quis enim lesos impune putaret
Esse deos servat multos fortuna nocentes
Et tantum miseris irasci numina possunt
Utque satis cesi nemoris quesita per agros
Plaustra ferunt curvoque soli cessantis aratro
Agricole raptis annum flevere iuvencis

S
Dux tibi imperii hesperii ad menia martis
Versus ad hesperias acies extremaque mundi
Iussit bella geri. stellatis arcibus agger
Erigitur geminasque aquas menia tuetur
Accipit hos multis fugiens robore terram
Sed post iter longum cum ripis latentis
Unum tibi mitteret omnis tellus inanes
Concussisse fimus, quietitque ac nimpe ventus
Crediderit et muros micta est sparcere morti
Illinc tela cadunt complexa urbis in arces
Sed acer Gaius romana in corte facto
Bis increat; neque cum solis concussa latratus
Plaustra sub tergo balistae turbine rapta
Haut secundum grandia labris tussire queat
Sed pandere per que arma via per que ossa relicta
Morte fugit; super est telo prorsus vulnera cursus
Ut saxorum quoniam ingenti verbere ictu
Excutiatur qualis rupis quam vortice mole
Absciderit impulsa vetus ad ima vetustas
Frangit cuncta ruens; ut tibi certa pressa
Examinat totos cum sanguine dissipat artus
Ut tibi hostiles densa testudine muros
Tecta subit contus; arcuumque innexa sorte
Arma ferunt galeamque extensumque protegit umbo
Hinc prius ex longo nocuerunt missa recessu
Iam postrema cadunt trans graviis platee iactu
Haut facilis labor e longinqua ad tela pati
Tormenti mutare modum sub pondere celo
Contenti undique tolluntur saxa lacerti
Dum sunt armorum certos ut grandine tecta
Omnia percussa sonant sic omnia tela
Excipiunt at postquam urbis menia virorum
Perpetua rupit defessa milite crathon
Singula gentibus cesserunt ictibus arma
Tunc adopta loci procedit conica terra
Subdoli pluteus et tota fronte latentes
Menia nunc aries supposito fortior ictu
Molirique maxima parant cuncte ferro

Innixus densis compagem pluteis miles
Temtat et in positis unum subducere saxis
Sed super et flammas et magne fragmina molis
Et sudibus crebris et adusti roboris ictu
Per cassum cedunt crates frustraque labore
Exhausto / fessus repetit tentoria miles
Summa fuit Graiis starent ut menia voti
Ultro acies inferre parat / armisque coruscas
Nocturni texere faces audaxque iuventus
Erumpit non hasta viris non letifer arcus
Telum flamma fuit rapiensque incendia ventus
Per Romana tulit celeri munimina cursu
Nec quamvis viridi luctetur robore lentas
Ignis agit vires · teda sed raptus ab omni
Consequitur vasti spaciosa volumina fumi
Nec solum silvas sed saxa ingentia solvit
Et crudo putri flexerunt pulvere cautes
Procubuit maiorque iacens apparuit agger
Spes victis telluris abit / placuitque profundo
Fortunam temtare mari / non robore picto
Ornatas decuit fulgens tutela carinas
Sed rudis et qualis procumbit montibus arbor
Conseritur stabilis navalibus area bellis
Et iam turrigeram Bruti comitata carinam
Venerat in fluctus / Rodani cum gurgite classis
Stechados arva tenens nec non et Graia iuventus
Omne suum fatis voluit committere robur
Grandevosque senes mixtis armavit ephebis
Accepit non sola viros que stabat in undis
Classis et emeritas repetunt navalibus alnos
Ut matutinos spargens super equora Phebus
Fregit aquis radios · et liber nubibus ether
Et posito Borea pacem tenentibus Austris
Servatum bello iacuit mare movit ab omni
Quisque suam statione ratem paribusque lacertis
Cesaris hinc puppes · hinc Graio remige classis
Tollitur / impulse tonsis tremuere carine
Crebraque sublimes convellunt verbera puppes
Cornua Romane classis validique triremes

Quasque quater surgens extructi remigis ordo
Commovet et plures que mergunt equora pinus
Multiplices cinxere rates. hoc robur aperto
Oppositum pelago. lunata classe recedunt
Ordine contente gemino crevisse liburne
Celsior at cunctis bruti pretoria puppis
Verberibus senis agitur molemque profundo
Invehit et summis longe petit equora remis
Ut tantum medii fuerat maris utraque classis
Quod semel excussis posset transcurrere tonsis
Innumere vasto miscentur in ethere voces
Remorumque sonus premitur clamore. nec ulle
Audiri potuere tube. tunc cerula verrunt
Atque in transtra cadunt. et remis pectora pulsat
Ut primum rostris crepuerunt obvia rostra
In puppim rediere rates. emissaque tela
Aera texerunt vacuumque cadentia pontum
Et iam diductis extendunt cornua proris
Diversaque rates laxata classe recepte
Ut quotiens estus zephyris eurisque repugnat
Huc abeunt fluctus. illuc mare. sic ubi puppes
Sulcato varios duxerunt gurgite tractus
Quod tulit illa ratis remis hec rettulit equor
Sed grais habiles pugnamque lacessere pinus
Et temptare fugam nec longo frangere gyro
Cursum nec tarde flectenti cedere clavo
At romana ratis stabilem prebere carinam
Certior et terre similem bellantibus usum
Tunc in signifera residenti puppe magistro
Brutus ait pateris ne acies errare profundo
Artibus et certas pelagi iam consere bellum
Phocaicis medias rostris oppone carinas
Paruit obliquas et prebuit hostibus alnos
Tunc quecumque ratis temptavit robora bruti
Ictu victa suo percussa est capta cohesit
Ast alias manicaeque ligant teretesque catene
Seque tenent remis. tecto stetit equore bellum
Iam non excussis torquentur tela lacertis
Nec longinqua cadunt iaculato vulnera ferro

Miscentur que manus · navali plurima bello
Ensis agit · stat quisque sue de robore puppis
Pronus in adversos ictus nullique perempti
In ratibus cecidere suis cruor altus in unda
Spumat · et obducti concreto sanguine fluctus
Et quas immissi traxerunt vincula ferri
Has prohibent iungi conferta cadavera puppes
Semianimes alii vastum subiere profundum
Hauseruntque suo permixtum sanguine pontum
Hy luctantes animam lenta cum morte trahentes
Fractarum subita ratium periere ruina
Irrita tela suas peragunt in gurgite cedes
Et quodcumque cadit frustrato pondere ferrum
Exceptum mediis invenit vulnus in undis
Phocaicis romana ratis vallata carinis
Robore deducto dextrum levumque tuetur
Equo marte latus · cuius dum pugnat ab alta
Puppe tagus · graiumque audax que amplustre
Terga simul pariter missis et pectora telis // retentat
Transigitur medio concurrit pectore ferrum
Et stetit incertus flexo quo vulnere sanguis
Donec utrasque simul largus cruor expulit hastas
Divisit que animam sparsitque in vulnera letum
Dirigit huc puppim miseri que dextra telonis
Qua nullam melius pelago turbante carine
Audivere manum nec lux est notior ulli
Crastina seu phebum videat seu cornua lune
Semper venturis componere carbasa ventis
Hic latie rostro compagem ruperat alni
Tela sed in medio venere trementia pectus
Avertitque ratem morientis dextra magistri
Dum cupit in sociam gyareus rumpere puppim
Excipit immissum suspensa per ilia ferrum
Affixusque rati telo retinente pependit
Stat gemini fratres fecunda gloria matris
Quos eadem variis genuerunt viscera fatis
Discrevit mors seva viros · unumque relictum
Agnorunt miseri sublato errore parentes

Eternis causam lacrimis tenet ille dolorem
Semper et amissum fratrem lugentibus offert
Quorum alter mixtis obliquo pectine remis
Ausus Romane Graia de puppe carine
Iniectare manum sed eam gravis insuper ictus
Amputat illa tamen nisu quo prenderat hesit
Diriguitque tenens strictis immortua nervis
Crevit in adversis virtus plus nobilis ire
Truncus habet fortique instaurat prelia leva
Rapturusque suam procumbit in equore dextram
Hec quoque cum tota manus est abscisa lacerto
Iam clipeo telisque carens non conditus yma
Puppe sed expositus fraternaque pectore nudo
Arma tegens crebra confixus cuspide perstat
Telaque multorum leto casura suorum
Emerita iam morte tenet tum vulnere multo
Effugientem animam lassos collegit in artus
Membraque contendit toto quicumque manebat
Sanguine et hostilem defectis robore nervis
Insiluit solo nociturus pondere puppim
Strage virum cumulata ratis multoque cruore
Plena per obliquum crebros latus accipit ictus
At postquam ruptis pelagus compagibus hausit
Ad summos repleta foros descendit in undas
Vicinum involvens contorto vertice pontum
Equora discedunt mersa diducta carina
Inque locum puppis cecidit mare multaque ponto
Prebuit ille dies varii miracula fati
Ferrea dum puppi rapidos manus inserit uncos
Affixit Lycidam mersus foret ille profundo
Sed prohibent socii suspensaque crura retentant
Scinditur avulsus nec sicut vulnere sanguis
Emicuit lentus ruptis cadit undique venis
Discursusque anime diversa in membra meantis
Interceptus aquis nullius vita perempti
Est tanta dimissa via pars ultima trunci
Tradidit in letum vacuos vitalibus artus
At tumidus qua pulmo iacet qua viscera fervent
Heserunt ibi fata diu luctataque multum

Hac cum parte viri vitam omnia membra tulerunt
Cum nimium in pugnam paribus turbata carinis
Incubuit prono lateri vacuamque relinquit
Qua caret hoste ratem congesto pondere puppis
Versa cava texit pelagus nautasque carina
Brachia non licuit vasto iactare profundo
Sed clauso periere mari tunc unica diri
Conspecta est leti facies cum forte natantem
Diverse rostris iuvenem fixere carine
Discessit medium tam vastos pectus ad ictus
Nec prohibere valet obtritis ossibus artus
Quo minus era sonent eliso ventre per ora
Eiectat saniem permixtus viscere sanguis
Postquam inhibent remis puppes ac rostra reducunt
Deiectum in pelagus perfosso pectore corpus
Vulneribus transmisit aquas pars maxima turbe
Naufraga iactatis morti obluctata lacertis
Puppis ad auxilium socie concurrit at illi
Robora cum vetitis prensarent altius ulnis
Nutaretque ratis populo peritura recepto
Impia turba super medios ferit arte lacertos
Brachia linquentes Graia pendentia puppi
A manibus cecidere suis non amplius unde
Sustinuere graves in summo gurgite truncos
Iamque omni fuso nudato milite telo
Invenit arma furor remum contorsit in hostem
Alter at hi totum validis aplustre lacertis
Avulsasque rotant excusso remige sedes
In pugnam fregere rates sidentia pessum
Corpora cesa tenent spoliantque cadavera ferro
Multi inopes teli iaculum letale revulsum
Vulneribus traxere suis et viscera leva
Oppressere manu validos dum prebeat ictus
Sanguis et hostilem cum torserit exeat hastam
Nulla tamen plures hoc edidit equore clades
Quam pelago diversa lues nam pinguibus ignis
Affixus tedis et tecto sulphure vivax
Spargitur at faciles prebere alimenta carine

Nunc pice mixta liquida rapuere incendia cera
Nec flammas superat unda sparsisque per aequor p̄
Iam ratibus fragmenta ferus sibi vendicat ignis
Hic recipit fluctus extinguat ut aequore flammas
Hi ne mergantur tabulis ardentibus haerent
Mille modos inter leti mors una timori est
Qua coepere mori. Nec cessat naufraga virtus
Tela legunt deiecta mari, ratibusque ministrant
Incertasque manus ictu languente per undas
Exercent. Nunc rara datur si copia ferri
Utuntur pelago. Saevus complexus hostem
Hostis, et implicitis gaudent subsidere membris
Mergentesque mori. Pugna fuit una in illa
Eximius Phoceus animam servare sub undis
Scrutarique fretum si quid mersisset harenis
Et nimis affixos unci convellere morsus
Adductum quotiens non senserat ancora funem
Hic ubi compressum penitus deduxerat hostem
Victor et incolumis summas remeabat in
Sed se per vacuos credit dum surgere fluctus undas
Puppibus occurrit tandemque sub aequore mansit
Hi super hostiles iecerunt brachia remos
Et ratium tenuere fugam. Non perdere letum
Maxima cura fuit: multus sua vulnera puppi
Affixit moriens et rostris abstulit ictus
Stantem sublimi Tyrrhenum culmine prorae
Lygdamus excussa Balearis tortor habenae
Glande petens solido fregit cava tempora plumbo
Sedibus expulsi postquam cruor omnia rupit
Lumina prosiliunt oculi. Stat lumine rapto
Attonitus mortisque illas putat esse tenebras
At postquam sensit membris constare vigorem
Vos ait o socii sicut tormenta soletis
Me quoque mittendis rectum componite telis
Egere quod superest animae Tyrrhene per omnes p̄
Bellorum casus. Ingentem militis usum
Hoc habet ex magna defunctum parte cadaver
Viventis ferieris loco. Sic fatus in hostem
Caeca tela manu, sed non tamen irrita mittat

Excipit hec iuvenis genitor sanguine largo
At iam non medius descendit in ethera victor
At iuvenis que suo procumbens pectore ferrum
Stabat iam victe dubia parte carine
Infelix atque genitor non ille videre
Ipse phocaicis ille transfixus in armis
Pectoreum cuius robur cedit fessusque senecta
Exemplum non nullos erat qui sanguine viso
Sepe cadens longe per rostra carine
Pervenit ad puppim spirantemque invenit atque
Non lacrime cedere gemens non pectora tundens
Distentusque toto riguitque corde palmas
Vox subit atque oculos nasce obducere tenebra
Et miser corporis agnoscere desinit argum
Illa caput labens et iam languida colla
Viso patre levat, nec sanata ulla salutas
Prospiciunt tacito lumine petit oscula vultu
Tumefactasque prius plangentia ad lumina dextra
Ut tangere sanctos currunt vultus que cruentus
Cepit habere dolor, non pellitum verba dedit
A semina permissa deus iugulum que senilem
Confodiam venam miserum grave parenti
Atque ei que amplexus extrema que oscula sugi
Non dum destiterat calidus tua vulnera sanguis
Semianimus que iacens et post ostia supremos
Sic fatus et summus capulum pro pectora mersi
Polluerat gladii, tum alta sub equora sedit
Precipiti saltu, letum preciderat natum
Festinante cadit morti non credidit omni
Inclinatque iam fata duorum in caelum amplexu antecepit
Bella tamen cessat grave patris maxima classis
Mergitur ast alie mutato remige puppes
Victores vertere suos navalia pone
Precipiti tenuere fuga, quos in urbe parentum
Affectus erat quietus mater per littora planctus
Commota pes sua gressus voltibus unda
Credidit ora viri romanam amplexa cadentis
Accensusque togis iussu de corte tumens
Certamine preis ut Brutus cum in equore victor

Primus cesareas pelagi decus addidit armis

At procul extremis terrarum cesar in hore
Martem sevus agit non multa cede nocentem
Maxima sed fati ducibus momenta daturum
Iure pari rector castris affranius illis
Ac petreyus erat, concordia duxit in equas
Imperium commune vices tutela que valli
Pervigil alterno paret custodia signo
His preter latias acies erat impiger astur
Vetonesque leves, profugique a gente vetusta
Gallorum celte miscentes nomen hiberis
Colle tumet modico lenique excrevit in altum
Pingue solum tumulo super hunc fundata vetusta
Surgit hylerda manu, placidis prelabitur undis
Hesperios inter sicoris non ultimus amnes
Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu
Hibernas passurus aquas et proxima rupes
Signa tenet magni nec cesar colle minori
Castra levat, medius dirimit tentoria gurges
Explicat hinc tellus campos effusa patentes
Vix oculo prendente modum camposque coercet
Cinga rapax vetitus fluctus et littora cursu
Occeani pepulisse suo nam gurgite mixto
Qui prestat terris aufert tibi nomen hiberus
Prima dies belli cessavit marte cruento
Spectandasque ducum vires numerosaque signa
Exposuit piguit sceleris pudor arma furentum
Continuit patrieque et ruptis legibus unum
Donavere diem prono cum cesar olimpo
In noctem subita circumdedit agmina fossa
Dum prime perstant acies hostemque fefellit
Et prope consertis obduxit castra maniplis
Luce nova colle subito conscendere cursu
Qui medius tutam castris dirimebat hylerdam
Imperat huic hostem pariter terror que pudor que
Impulit, et rapto tumulum prior agmine cepit

Hys vetitos sparsisque locum promittit at illo
Nititur adversi que arces in monte supino
Ipse locus medias rupes excelsus in altas
Herat inter que castra umbrona secabat
Erigitur nulla tellum umbrare vacabat
Dum labat et fixo firmat vestigia telo
Dum scopulos rupesque sibi hoste relicto
Cedunt carpit viam iubet lapsura ruina
Agmina dux equitum que iubet succedere bello
Munitum que latus laevo producere giro
Sic pedes ex facili nullo urgente receptus
Irritus et victor subducto marte pependit
Hactenus armorum discrimina cetera bello
Fata dedit variis incertus motibus aer
Pigro bruma gelu siccisque aquilonibus herens
Ethere constricto pluvias in nube tenebat
Urebant montana nives camposque iacentes
Non duraturae conspecto sole pruine
Atque omnis propior mergenti sidera celo
Aruerat tellus hiberno dura sereno
Sed postquam vernus calidum titana recepit
Sidera respiciens delapse portitor helles
Atque iterum equatis ad iuste pondera libre
Temporibus vicere dies tunc sole relicto
Cinthia quo primum cornu dubitanda refulsit
Exclusit boream flammasque accepit ab euro
Ille suo nubes quascumque invenit in orbem
Et quas sentit arabs et quas gangetica //
Exalat nebulas quicquid concrescere primus // tellus
Sol patitur quicquid celi fuscator eoi
Torsit in occiduum nabatheis flatibus orbem
Intulerat chorus et quicquid defenderat indos
Incendere diem nubes oriente remote
Nec medio potuere graves incumbere mundo
Sed nimbos rapuere fuga vacat imbribus //
Et nothus in solam calpen fluit humidus aer // arctos
Hic ubi iam zephiri fines et summus olimpi
Cardo tenet thetim vetite transcurrere densos
Involuere globos congestumque aeris atri

Vix recipit spacium quod separat ethera terras
Iamque polo presse largos densentur in ymbres
Spissateque fluunt nec servant fulmina flammas
Quamvis crebra micent extingwnt flamina nimbi
Hinc imperfecto complectitur aera gyro
Arcus vix ulla variatus luce colorem
Occeanumque bibit raptosque ad nubila fluctus
Pertulit et celo perfusum reddidit equor
Iamque pyrenee quas numquam solvere titan
Convaluit fluxere nives fractoque madescunt
Saxa gelu tum que solitis e fontibus exit
Non habet unda vias tam largas alveus omnes
A rippis accepit aquas iam naufraga campo
Cesaris arma natant impulsaque gurgite multo
Castra labant alto restagnant flumina vallo
Non pecorum raptus faciles non pabula mersi
Ulla ferunt sulci tectarum errore viarum
Fallitur occultos sparsus populator in agros
Iamque comes semper magnorum prima malorum
Seva fames aderat nulloque obsessus ab hoste
Miles eget toto censu non prodigus emit
Exiguam cererem proch lucri pallida tabes
Non deest prelato ieiunus venditor auro
Iam tumuli colles que latent iam flumina cuncta
Condidit una palus vastaque voragine mersit
Absorpsit penitus rupes ac tecta ferarum
Detulit atque ipsas hausit subitisque frementes
Verticibus contorsit aquas et reppulit estus
Fortior occeano nec phebum surgere sentit
Nox subtexta polo et rerum discrimina miscet
Deformis celi facies iunctaeque tenebre
Sic mundi pars yma iacet quam zona nivalis
Perpetueque premunt yemes non sydera celo
Ulla videt sterili non quicquam frigore gignit
Sed glacie medios signorum temperat ignes
Sic o summe parens mundi sic sorte secunda
Equorei rector facies neptune tridentis
Et tu perpetuis impendas aera nimbis

Tu remeare vetes quoscumque emiseris estus
Non habeant amnes declivia ad litora cursus
Sed pelagi referant aquis concussaque tellus
Laxet iter fluviis hos campos Renus inundet
Hos Rodanus vastos obliquat flumina fontes
Ripheas huc solve nives huc stagna lacusque
Et pigras ubi numquam latent effunde paludes
Et miseras bellis civilibus eripe terras
Sed parvo Fortuna viri contenta pavore
Plena redit solitoque magis favere secundi
Et veniam meruere dei iam rarior aer
Et par Phebus aquis densas in vellera nubes
Sparserat et noctes ventura luce rubebant
Servatoque loco rerum discessit ab astris
Humor et ima petit quicquid pendebat aquarum
Tollere silve comas stagnis emergere colles
Incipiunt visoque die durescere valles
Ut que habuit ripas Sicoris campos que reliquit
Primum cana salix madefacto vimine parvam
Texitur in puppim ceso que inducta iuvenco
Vectoris patiens tumidum superemicat amnem
Sic Venetus stagnante Pado fusoque Britannus
Navigat occeano sic cum tenet omnia Nilus
Conseritur bibula Memphitis cumba papiro
His ratibus traiecta manus festinat utrimque
Succisum curvare nemus fluviique ferocis
Incrementa timens non primis robora ripis
Imposuit mediis pontem distendit in agris
Ac ne quid Sicoris repetitis audeat undis
Spargitur in sulcos et scisso gurgite rivis
Dat penas maioris aque postquam omnia fatis
Cesaris ire videt celsam Petreius Ilerdam
Deserit et noti diffisus viribus orbis
Indomitos querit populos et semper in arma
Mortis amore feros et tendit in ultima mundi
Nudatos Cesar colles desertaque castra
Conspiciens tolli iubet arma nec querere pontem
Nec vada sed duris fluvium superare lacertis
Paretur rapuitque ruens in prelia miles

Quod fugiens timuisset iter mox unda receptis
Membra fovent armis gelidos que a gurgite
Restituunt artus / donec decrescat umbra
Inmodicum surgente die iam que agmina summa
Carpit eques dubii que fuge pugne que tenentur
Attollunt gemine campo iuga saxea rupes
Valle cava media / tellus hinc ardua celsos
Continet colles / tute quos inter opaco
Anfractu latuere vie quibus hoste potito
Faucibus emitti terrarum in devia martem
In que feras gentes cesar videt ite sine ullo
Ordine ait raptum que fuga convertite bellum
Et faciem pugne vultus que inferte minaces
Nec liceat pavidis ignava occumbere morte
Excipiant recto fugientes pectore ferrum
Dixit / et ad montem tendentem prevenit hostem
Illic exiguo paulum distantia vallo
Castra locant postquam spatio languentia nullo
Mutua conspicuos habuerunt lumina vultus
Et fratres natos que suos videre patres que
Deprensum est civile nefas tenuere parumper
Ora metu / tantum nutu moto que salutant
Ense suos / mox ut stimulis maioribus ardens
Rupit amor leges audet transcendere vallum
Miles in amplexus effusas tendere palmas
Hospitis ille ciet nomen nomen vocat ille propinquum
Admonet hunc studiis consors puerilibus etas
Nec romanus erat qui non agnoverat hostem
Arma rigant lacrimis singultibus oscula //
Et quamvis nullo maculatus sanguine miles // rumpunt
Que potuit fecisse timet quid pectora pulsas
Quid vesane gemis fletus quid fundis inanes
Nec te sponte tua sceleri parere fateris
Usque adeo ne times / quem tu facis ipse timendum
Classica dant bellum sevos tu neglige // capos
Signa ferunt cessa iam iam civilis erinis // cantus
Concidet et cesar generum privatum amabat
Nunc ades eterno complectens omnia nexu
O rerum mixti que salus concordia mundi

Et sacer orbis amor, magni nunc scola mali
Ventum desertum habent pavide latebre
Et scelerum pulsus venia accepta nocenti
Agmine suos proprio nunc sata sinistro
Exigua rapine tentas angustia clades
Parce ciat et castris multos fratrum utrisque
Et trabat diro concordes cespite menses
Instituit et permixto libamina baccho
Brannici luxe sua mixto que cubili
Extraxit cum primus bellorum pabula motus
Et nos primum petebant campo quia lancea dextre
Exercat dum que recessant forcia iactant
Et dum multa negant, que sunt fata patebunt
Et iussus renovata fides atque omne futurum
Et venit amore nephas, nam patrum federa pacis
Cognita petreio, se que et suos sua tradita venit
Castra mox famulas scelerata ad prelia
Expectat castris, mixtos que amplexibus cepit, dextras
Occupat et multo disturbat sanguine pacem
Addit ira ferox metuens prelia vocet
Immemor o patrie signorum oblite tuorum
Non potes hos tanges milites private penates
Dispositor mixto, redeas ut cezare certe
Et vincere potes dum primum mixta que fata
Et numquam fluxit multo non decet civile sanguine
Ibit ad dominum dampnata que signa ferentes
Ut que habeat famulos nullo discrimine cesar
Exorandus erit, dubius que vita petenda est
Sanguinea nunc salus precium mercedis que nephande
Traditionis erit non hec civilia bella
Ut romanus agunt extrahimus sub nomine pacis
Non calibum gentes pectus fugiente metallo
Erueret, nulli valeant oppida muri
Non sumptos cum bella feros tunc non iret in equor
Corrigeras classes pelaga sparsura carinas
Si bene libertas nunquam propare darentur
Hostes ne impie mores sceleri iuncta nephandis
Sacramenta tenent, at nobis vilior hec est
Vera fides que pro causa pugnantibus equa

Et veniam sperare licet / pro dira pudoris
Federa nunc toto fatorum ignarus in orbe
Magne paras acies mundique extrema tenentes
Sollicitas reges cum forsan federe nostro
Iam tibi sit promissa salus / sic fatur et omnes
Concussit mentes / scelerumque reduxit amorem
Sic ubi desuete silvis in carcere clause
Mansuevere fere / et vultus posuere feroces
Atque hominem didicere pati sed torrida parvus
Venit in os cruor / redeunt rabiesque furorque
Admonite que tument gustato sanguine fauces
Fervet et a trepido vix abstinet ira magistro
Itur in omne nefas / et que fortuna deorum
Invidia ceca bellorum in nocte tulisset
Fecit monstra fides inter mensasque torosque
Que modo complexi fuerant pectora cedunt
Et quamvis primo ferrum strinxere gementes
Ut dextre iusti gladius dissuasor adhesit
Dum feriunt odere suos animosque labantes
Confirmant ictu fervent iam castra tumultu
Et scelerum turba / rapiuntur colla parentum
Et velut occultum pereat scelus omnia monstra
In facie posuere ducum iuvat esse nocentes
Tu Cesar quamvis spoliatus milite multo
Agnoscis superos / nec enim tibi maior in armis
Emathiis fortuna fuit / nec Phocaidos undis
Massilie Phario nec tantum equore gestum
Hoc siquidem solo civilis crimine belli
Dux cause melioris eris polluta nefanda
Agmina cede duces iunctis committere castris
Non audent alteque ad menia rursus Ylerde
Intendere fugam campos eques obvius omnis
Abstulit et siccis inclusit collibus hostem
Tunc inopes unde prerupta cingere fossa
Cesar avet nec castra pati contingere ripas
Aut circum largos curvari brachia fontes
Ut leti videre viam / conversus in iram
Precipitem timor est / miles non utile clausis
Auxilium mactavit equos tandemque coactus

Saepe potest damnare fugam cupidus in hostes
Efferri et effusus cupiat decurrere passim
Vidit et ad caedem devotos tendere mortem
Tollere tunc iam miles aut ferre munus inerti
Subtrahere non ullo cessat macie Saguntine bella
Armatur aut singulis gratis qui provocet hoste
En sibi vilis adest in ipsa luce modicus
Iam damno pietura modo non sinuet ictus
Invidentis gladiis gaudebunt Saguntine ipsis
Desperat quia fervor mentis cadat impetus omnis
Perdiderant velle mori, sic deflagrare minantes
Incassum et vetito passus Carthaginis bello
Substiterunt mersi dum luce sua lumina Phoebo
Inde ubi nulla data est mittendi copia mortis
Paulatim cedit ira furor mentesque tepescunt
Cadmea adeo animos et pectora constant
Cum dolor contractus quae recens et mole vetustus
Continue calidus praebet cruor ossaque non dum
Addere cutem sic consumptus corpus adacti
Alligat atque animum subducto robore torpor
Postque sacra virgens astringunt vulnera Saguntini
Iam quae inopes tectis primum tellure recessa
Dant ultos latices obstrusa flumina quaerens
Nam primum rastris duris quae ligonibus arva
Cum gladiis fodere suis puteosque cavati
Montis et irrigui promunt fastigia campi
Non sic tam penitus tam longe luce relicta
Metalla assiry scrutator pallidus auri
Non tamen aut tacti sinuerunt corporis animal
Aut modo moenia possunt primae fontes
Antra ac neque exiguo stillant sudantia rore
Aut impulsa levi turbantur glarea vena
Sit exhausto super multo sudore minantes
Extrahitur durus solum lassata metallis
Quoque nunc possent fratres tollerare vaporis
Vincuntur sucus aquae nec languida fessi
Corpora sustentat opulentis messibus possi
Impulit facere famem sic mollibus arvum
Perdidit humorem pigros maculosaque glebas

Exprimunt ora super nigro putrida limo
Colluviesque immunda iacet miles moriensque recepit
Quas vellet victuras aquas rituque ferarum
Distentas siccant pecudes et lacte negato
Sordidus exhausto sorbet ab ubere sanguis
Tunc herbas frondesque terunt et rore madentes
Destringunt ramos et si quos palmite crudo
Arboris aut tenere sucos pressere medulle
O fortunati fugiens quos barbarus hostis
Fontibus inmixto stravit per rura veneno
Hos licet in fluvios saniemque tabemque ferarum
Pallida dicteis cesar nascentia saxis
Infundas aconita palam romana iuventus
Non decepta bibet torrentur viscera flamma
Oraque sicca rigent squamosis aspera linguis
Iam marcent vene nulloque humore rigatus
Aeris alternos angustat pulmo meatus
Rescissoque nocent suspiria dura palato
Pandunt ora tamen nocturnumque aera captant
Expectant ymbres quorum modo cuncta natabant
Impulsu et siccis vultus in nubibus herent
Quoque magis miseros unde ieiunia solvant
Non super arentem meroen cancrique sub axe
Qua nudi garamantes arant sedere sed inter
Stagnantem sicorim et rapidum deprensus hiberum
Spectat vicinos sitiens exercitus amnes
Iam domiti cessere duces pacisque petende
Auctor damnatis supplex affranius armis
Semianimes in castra trahens hostilia turmas
Victoris stetit ante pedes servata precantis
Maiestas non fracta malis interque priorem
Fortunam casusque novos gerit omnia victi
Sed ducis et veniam securo pectore poscit
Si me degeneri stravissent fata sub hoste
Non deerat fortis rapiendo dextera leto
At nunc causa mihi est orande sola salutis
Dignum donanda cesar te credere vita
Non partis studiis agimur nec sumpsimus arma
Consiliis inimica tuis nos denique bellum

Invenit omne decus causeque priori
Dum potuit servata fides nil fata moramur
Tradimusque hesperias gentes aperimus hiberos
Securumque orbis patimur post terga relicti
Nec cruor effusus campis tibi bella peregit
Nec ferrum lasseque manus hoc hostibus unum
Quod vincas ignosce tuis nec magna petuntur
Ocia da fessis campis prostrata iacere
Agmina nostra putes nec enim felicibus armis
Misceri damnata decet partemque triumphi
Captos ferre tui turba hec sua fata peregit
Hoc petimus victos ne tecum vincere cogas
Dixerat ac cesar facilis vultuque serenus
Flectitur atque usum belli penamque remittit
Ut primum iuste placuerunt federa pacis
Incustoditi decurrit miles ad amnes
Incumbunt ripis permissaque flumina turbat
Continuus multis subitorum tractus aquarum
Aera non passus vacuis discurrere venis
Artavit clausitque animam nec fervida pestis
Cedit adhuc sed morbo egens iam gurgite plenis
Visceribus sibi poscit aquas mox robora nervis
Et vires rediere viris o prodiga rerum
Luxuries numquam parvo contenta paratu
Et quesitorum terra pelagoque ciborum
Ambitiosa fames et laute gloria mense
Discite quam parvo liceat producere vitam
Et quantum natura petat non erigit egros
Nobilis ignoto diffusus consule bachus
Non auro murrave bibunt sed gurgite puro
Vita redit satis est populis fluviusque ceresque
Heu miseri qui bella gerunt tunc arma
Victori miles spoliato pectore tutus relinquens
Innocuusque suas curarum liber in urbes
Spargitur o quantum donata pace potitos
Excussis umquam ferrum vibrasse lacertis
Penituit tolerasse sitim frustraque rogasse
Prospera bella deos nempe usis marte secundo

Tot dubie restant acies tot in orbe labores
Et nusquam fortuna labet successibus anceps
Vincendum totiens terras fundendus in omnes
Est cruor et Cesar per tot sua fata sequendus // omnes
Felix qui potuit mundi nutante ruina
Quo iaceat iam scire loco non prelia fessos
Ulla vocant certos non rumpunt classica sompnos
Iam coniunx natique rudes et sordida tecta
Et non deductos recipit sua terra colonos
Hoc quoque securis honeris fortuna remisit
Sollicitus menti quod abest favor ille salutis
Est auctor dux ille fuit sic prelia soli
Felices nullo spectant civilia voto
Non eadem belli totum fortuna per orbem
Constitit in partes aliquid sed Cesaris ausa est
Qua maris Adriaci longas ferit unda Salonas
Et tepidum in molles Zephiros excurrit Yader
Illic bellaci confisus gente Curicte
Quos alit Adriaco tellus circumflua ponto
Clauditur extrema residens Antonius ora
Cautus ab incursu belli si sola recedat
Expugnat que tuta fames non pabula tellus
Pascendis summittit equis non proserit ullam
Flava Ceres segetem spoliabat gramine campum
Miles et attonsis miseris iam dentibus arvo
Castrorum siccas de cespite volserat herbas
Ut primum adverse socios in litore terre
Et Basilum videre ducem nova furta per equor
Exquisita fuge neque enim de more carinas
Extendunt puppesque levant sed firma gerendis
Molibus insolito contexunt robora vinclo
Namque ratem vacue sustentant undique cuppe
Quarum porrectis series constricta cathenis
Ordinibus geminis obliquas excipit alnos
Nec gerit expositum telis in fronte patenti
Remigium clausum est quod tabulis admovet equor
Hoc ferit et taciti prebet miracula cursus
Quod nec vela ferat nec apertas verberet undas
Tunc freta servantur dum se declinibus undis

Et agat vestis quam mari undetur arene
Iam quia relabentes retegebant littora ponto
Missa ratis prono defertur lapsa profundo
Et gemine comites. Cunctas super ardua turris
Eminet et tremulis tabulata minantia pinnis.
Noluit Illirice custos Octavius unde
Confestim temptare rates celeresque carinas
Continuit cursu, donec crescat preda secunda
Et temere ingressos repetendum invitat ad equor
Pace maris. Sic dum pavidos formidine cervos
Claudat odorate metuentes aera penne
Aut dum dispositis attollat retia varis
Venator tenet ora levis clamosa molossi
Spartanosque Cretasque ligat, nec creditur ulli
Silva canum, nisi qui presso vestigia rostro
Colligit et preda nescit latrare reperta
Contentus tremulo monstrasse cubilia loro.
Nec mora, complentur moles avideque petitur
Insula, deseritur ratibus quo tempore primas
~~Impinxit~~ Impulit ad noctem iam lux extrema tenebras.
At Pompeianus fraudes innectere ponto
Antiqua parat arte Cilix passusque vacare
Summa freti medio suspendit vincula ponto
Et laxe pendere sinit religatque catenas
Rupibus Illirice scopulis. Nec prima nec illa
Que sequitur tardata ratis, sed tertia moles
Hesit et ad cautes adducto fune secuta est.
Impendent cava saxa mari, ruituraque semper
Stat mirum moles et silvis equor inumbrat.
Huc fractas aquilone rates summersaque pontus
Corpora sepe tulit cecisque abscondit in antris;
Restituit raptus tectum mare, cumque caverne
Evomuere fretum, contorti verticis unde
Tauromenitanam vincunt fervore Caribdim.
Hic Opiterginis moles onerata colonis
Constitit; hanc omni puppes statione solute
Circueunt, alii puppes et littora complent.
Vulteius tacitas sensit sub gurgite fraudes
(Dux erat ille ratis) frustra qui vincula ferri

Rumpere conatus poscit spe prelia nulla
Incertus qua terga daret qua pectore bello
Hoc tamen in casu quantum deprensa valebat
Effecit virtus inter tot milia capte
Circumfusa rati et plenam vix inde cohortem
Pugna quidem longa fuit non condidit umbra
Nox dubie lucis pacemque habuere tenebre
Tunc sic attonitam venturaque fata timentem
Rexit magnanimus Vulteius voce cohortem
Libera non ultra parva quam nocte iuventus
Consulite extremis angusto in tempore rebus
Vita brevis nulli superest qui tempus in illa
Querende sibi mortis habet nec gloria leti
Inferior iuvenes admoto occurrere leto
Omnibus incerto venture tempore vite
Par animi laus est et quos speraveris annos
Perdere et extrema momentum abrumpere lucis
Accersas dum fata manu non cogitur ullus
Velle mori fuga nulla patet stant undique nostris
Intenti cives iugulis decernite letum
Et metus omnis abest cupias quodcumque necesse est
Non tamen in ceca bellorum nube cadendum est
Aut cum permixtas acies sua tela tenebris
Involvunt / conserta iacent cum corpora campo
In medium mors omnis abit perit obruta virtus
Nos in conspicua sociis hostique carina
Constituere dei prebebunt equora testes
Prebebunt terre summis dabit insula saxis
Spectabunt gemine diverso litore partes
Nescio quod nostris magnum et memorabile fatis
Exemplum fortuna paras quecumque per evum
Exhibuit monimenta fides servataque ferro
Milicie pietas transibit nostra iuventus
Namque suis pro te gladiis incumbere cesar
Esse parum scimus sed non maiora supersunt
Obsessis tanti que pignora demus amoris
Abscidit nostre multum sors invida laudi
Quod non cum senibus capti natisque tenemur

Indomitos sciat esse viros timeatque furentes
Et morti faciles animos et gaudeat hostis
Non plures haesisse rates temptare parabunt
Foederibus turpique volent corrumpere vitam
Utinam quo plus habeat mors unica famae
Promittant veniam iubeant sperare salutem
Ne nos cum calido fodiemus viscera ferro
Desperasse putent magna virtute merendum
Caesar ut amissis inter tot milia paucis
Hoc damnum cladem que vocet dent fata recessum
Emittantque licet vitare instantia nolim
Proieci vitam comites totusque futurae
Mortis agor stimulis furor est agnoscere solis
Permissum est quos iam tangit vicinia leti
Victurosque dei celant ut vivere durent
Felix esse mori sic cunctas extulit ardor
Nobilium mentes iuvenum ad sidera celi
Ante ducis voces oculis humentibus omnes
Aspicerent flexo ursae temone paventes
Idem cum fortes praecepta subissent
Optavere diem nec segnis mergere ponto
Tunc erat astra polus nam sol Ledaea tenebat
Sydera vicino cum lux altissima cancro est
Nox tum Thessalicas urgebat parva sagittas
Detegit orta dies stantes in rupibus Hystros
Pugnacesque mari Graia cum classe Liburnos
Temptavere prius suspenso vincere bello
Foederibus fieret captis si dulcior ipsa
Mortis vita mora stabat devota iuventus
Damnata iam luce ferox securaque pugnae
Promisso sibi fine manu nullosque tumultus
Excussere viri mentes ad summa paratas
Innumerasque simul pauci terraque marique
Sustinuere manus tanta est fiducia mortis
Utque satis bello visum est fluxisse cruoris
Versus ab hoste furor primus dux ipse carinae
Vulteius iugulo poscens iam fata retecto
Ecquis ait iuvenum est cuius sit dextra cruore

Digna meo certaque fide per vulnera nostra
Testetur se velle mori nec plura locuto
Viscera non unus iam dudum transigit ensis
Collaudat cunctos sed eum cui vulnera prima
Debebat grato moriens interficit ictu
Concurrunt alii totumque in partibus unis
Bellorum fecere nephas sic semine Cadmi
Emicuit Dircea cohors ceciditque suorum
Vulneribus dirum Thebanis fratribus omen
Phasidos et campis in somni dente creati
Terrigene missa magicis e cantibus ira
Cognato tantos implerunt sanguine sulcos
Ipsaque inexpertis quod primum fecerat herbis
Expavit Medea nephas sic mutua pacti
Fata cadunt iuvenes minimumque in morte virorum
Mors virtutis habet pariter sternuntque caduntque
Vulnere letali nec quemquam dextra fefellit
Cum feriat moriente manu nec vulnus adactis
Debetur gladiis percussum est pectore ferrum
Et iuguli pressere manum cum sorte cruenta
Fratribus incurrunt fratres natusque parenti
Haut trepidante tamen toto cum pondere dextra
Exegere enses pietas ferientibus una
Non repetisse fuit iam latis viscera lapsa
Semianimes traxere foris multumque cruorem
Infudere mari despectam cernere lucem
Victoresque suos vultu spectare superbo
Et mortem sentire iuvat iam strage cruenta
Conspicitur cumulata ratis bustisque remittunt
Corpora victores ducibus mirantibus ullum
Esse ducem tanti nullam maiore locuta est
Ore ratem totum discurrens fama per orbem
Non tamen ignave post hec exempla virorum
Percipient gentes quam sit non ardua virtus
Servitium fugisse manu sed regna timentur
Ob ferrum et sevis libertas uritur armis
Ignorantque datos ne quisquam serviat enses
Mors utinam pavidos vite subducere nolles
Sed virtus te sola daret non segnior illo

Naute fert liberos quos tunc exegit in armis
Nam rates audax Lilibeo littore solvit
Curio nec fortis velis aquilone recepto
Inter semirutas magne carthaginis arces
Et clipeam tenuit stationis litora note
Prima que castra locat cano procul equore qua se
Bagrade lentus agit sicce sulcator arene
Inde petit tumulos exesasque undique rupes
Anthea quas regna vocat non vana vetustas
Nominis antiqui cupientem noscere causas
Cognita per multos docuit rudis incola patres
Nondum post genitos tellus effeta gigantes
Terribilem partum libicis concepit in antris
Nec tam iusta fuit terrarum gloria typhon
Aut titius briareusque ferox celoque pepercit
Quod non flegreis antheum sustulit arvis
Hoc quoque tam vastas cumulavit munere vires
Terra sui fetus quod cum tetigere parentem
Iam que defecta vigent renovata robora membra
Hec illi spelunca domus latuisse sub alta
Rupe ferunt epulas raptos habuisse leones
Ad somnos non terga fere prebere cubile
Assueverunt non silva thorum vires que resumpsit
In nuda tellure iacens periere coloni
Arvorum libies pereunt quos appulit equor
Auxilio que diu virtus non usa cadendi
Terre spernit opes invictus robore cunctis
Quamvis staret erat tandem vulgata cruenti
Fama mali terras monstris equor que levantem
Magnanimum alciden libicas excivit in oras
Ille cleonei proiecit terga leonis
Antheus libici perfudit membra liquore
Hospes olimpiace servato more palestre
Ille parum fidens pedibus contingere matrem
Auxilium membris calidas infudit arenas
Conseruere manus et multo brachia nexu
Colla diu gravibus frustra temptata lacertis
Immotum que caput fixa cum fronte tenetur

Mirantur quod habuisse parem nec viribus uti
Alcides primo voluit certamine totis
Exhausitque virum quod creber anhelitus illi
Prodidit et gelidus fesso de corpore sudor
Tunc cervix lassata quati tunc pectore pectus
Urgeri tunc obliqua percussa labebant
Crura manu iam terga viri cedentia victor
Alligat et medium compressis ilibus artat
Inguinaque insertis pedibus distentat et omne
Explicuit per membra virum rapit arida tellus
Sudorem calido complentur sanguine vene
Intumuere thori totosque induruit artus
Herculeosque novo laxavit corpore nodos
Constitit Alcides stupefactus robore tanto
Non sic Inachijs tunc rudibus quamvis in undis
Desectam timuit reparatis anguibus ydram
Conflixere pares telluris viribus ille
Ille suis numquam seve sperare noverce
Plus licuit videt exhaustos sudoribus artus
Cervicemque viri siccam qua ferret olimpum
Utque iterum fessis iniecit brachia membris
Non expectatis Antheus viribus hostis
Sponte cadit maiorque accepto robore surgit
Quisquis inest terris in fessos spiritus artus
Egeritur tellusque viro luctante laborat
Ut tandem auxilium tacte prodesse parentis
Alcides sensit standum est tibi dixit et ultra
Non credas solo sternique vetabere terra
Herebis pressis intra mea pectora membris
Huc Anthee cades sic fatus sustulit alte
Nitentem in terras iuvenem morientis in artus
Non potuit nati tellus permittere vires
Alcides medio tenuit iam pectora pigro
Stricta gelu terrisque diu non credidit hoste
Hinc evi veteris custos famosa vetustas
Miratrixque sui signavit nomine terras
Sed maiora dedit quoque nomina collibus istis
Penum qui Latijs revocavit ab arcibus hostem

Scipio nam sedes libica tellure potito
Hec fuit en veteris cernis vestigia valli
Romana hos primum tenuit victoria campos
Curio letatus tamquam fortuna locorum
Bella gereret servaretque ducum sibi fata priorum
Felici non fausta loco tentoria ponens
Indulsit castris et collibus abstulit omen
Sollicitatque feros non equis viribus hostes
Omnis romanis que cesserat affrica signis
Tunc vari sub iure fuit / qui robore quamquam
Confisus latio regis tamen undique vires
Excivit libice gentis extremaque mundi
Signa suum comitata iubam / non fusior ulli
Terra fuit domino qua sunt longissima regna
Cardine ab occiduo vicinus gadibus athlas
Terminat / a medio confinis sirtibus hamon
At qua lata iacent vasti plaga fervida regni
Distinet occeanum / zone que exusta calentis
Sufficiunt spatio / populi tot castra secuntur
Autolotes / numideque vagi semperque paratus
Inculto getulus equo / tunc concolor indo
Maurus / inops nasamon / mixti garamante perusto
Marmaride volucres equaturusque sagittas
Medorum tremulum cum torsit missile mazax
Et que gens nudo residens massylia dorso
Ora levi flectit frenorum nescia virga
Et solitus vacuis errare mapalibus affer
Venator ferrique simul fiducia non est
Vestibus iratos laxis operire leones
Nec solum studiis civilibus arma parabat
Private sed bella dabat iuba concitus ire
Hunc quoque quo superos humanaque polluit anno
Lege tribunicia solio depellere avorum
Curio temptarat / libiamque auferre tyranno
Dum regnum te roma facit memor ille doloris
Hoc bellum fructum sceptri putat esse retenti
Hac igitur regis trepidat iam curio fama
Et quod cesareis numquam devota iuventus

Illa nimis castris ut tam vicina movendis
Explorator erat corruptum captus in arte
Insidiis que que nemus ducibus dubiusque pudori
Fas etque putat sed postquam longa pudenda fugam
Cernit cuncta metu nec tuta magisque moenia valli
Desperata fuga trepida sit mente professus
Audendo magnus tegitur timor arma capessam
Ipse prior miles campum descendat in equum
Dum meus est variam semper dant ocia mentem
Eripe consilium pugne cum dira voluptas
Ense subit presso galee texere pudorem
Quis conferre duces meminit quis pendere causas
Qua stetit inde favet veluti fatalis arene
Muneribus non ira vetus concurrere cogit
Productos odere pares sic fatus aperte
Instruxit campis acies quem blanda futuris
Deceptura malis belli fortuna recepit
Nam pepulit Varum campo nudataque feda
Terga fuga donec vetuerunt castra cecidit
Tristia sed postquam superati prelia Vari
Sunt audita Iube letus quod gloria belli
Sit rebus servata suis rapit agmina furtim
Obscuratque suam per iussa silencia famam
Hoc solum metuens in tanto ab hoste timeri
Mittitur exigua qui prima lacessat
Eliciatque manum Numidis a rege secundus
Ut sibi commissi simulator Sabura belli
Ipse cava regni vires in valle retentat
Aspidas ut Pharias cauda sollercior hoste
Ludit et iratas in certa provocat undas
Obliquumque caput vanas serpentis in auras
Effusi tuto comprehendit guttura morsu
Letiferam citra saniem tunc irrita pestis
Exprimitur fauces que fluunt pereunte veneno
Fraudibus eventum dederat fortuna feroxque
Non exploratis occulti viribus hostis
Curio nocturnum castris erumpere cogit
Ignotisque equitem late decurrere campis

Ipse sub aurore primus certamine motus
Signa iubet castris, multum frustra que rogatus
Ut libertas metuit fraudes insidiasque semper
Prima ea bellis dolus leti fortuna propinqui
Tradiderat fatis [illegible] bellumque trahebat
Auctorem omne suum, supra ardua ducat
Saxa super cautes ab inusto limite fuga
Cum procul ostensis conspecti collibus hostes
Fraude sua cessere parum dum colle relicto
Effusum patulis aciem committere campis
Ille fugam credens simulata nescius arte
Ut victor medias acie deiceat in agros
Tunc primus patuere doli minimeque fugatos
Undique completis clausere montibus agmen
Obstupuit dux ipse, simul pectora que turba
Non timidi petiere fugam non proelia fortes
Tempore vero non semper motus clamore tubarum
Saxa quatit pulsu rigidos vocemque feroces
Ira tenens, sequitur que iubas et surgit in aures
Incertoque pedum pugnat non stare tumultu
Fessa iacet terre fumant sudoribus artus
Oraque picta spumabant arenea lingua
Pectora rauca gemunt quatiebat anhelitus urget
Et dispacta gravius longe trahit ylia pulsus
Stratique sagittariis [illegible] ligna lampade
Iam que gradum neque verbere ubique stimulisque
Nec crebris ictibus instis calcaribus addunt || vacti
Vulneribus cogentur equi nec proficit ulli
Inconsulto que sunt tum praeferunt ad hostes
Et spatium iaculis oblata in lumine donat
At vagus affert equos ut primum misit in pugnam
Tunc campi tremuere sono terraque soluta
Alta nube sua texit trahitque tenebras
Curribus [illegible] torquetur turbine pulvis
Ut vero impeditas [illegible] inspirabile bella
Prohibent, nullo dubii discrimine mortis
Intrepidos steterunt [illegible] terra sanguine
Mors tenuit neque [illegible] [illegible]

Et misere manus sic vndique septa mortibus
Cominus obliquis et rectis eminus hastis
Obruimur non vulneribus nec sanguine solum
Telorum nimbo peritura et pondere ferri
Ergo acies tante parvum spissantur in orbem
Ac si quis metuens medium correpsit in agmen
Vix impune suos inter convertitur enses
Densatur que globus quantum pede prima relato
Constrinxere gradus non arma movendi
Iam locus est pressis stipataque membra teruntur
Frangitur armatum colliso pectore pectus
Non tam leta tulit victor spectacula maurus
Quam fortuna dabat fluvios non ille cruoris
Membrorumque videt lapsum ferientia terra
Corpora compressum turba stetit omne cadaver
Excitat invisas dire carthaginis umbras
Inferiis fortuna novis ferat ista cruentus
Hanibal et peni tam dyra pyacula manes
Romanam superi libica tellure ruinam
Pompeio prodesse nephas votisque senatus
Affrica nos potius vincat sibi curio fusas
Vt vidit campis acies et cernere tantas
Permisit clades compressus sanguine pulvis
Non tulit afflictis animam producere rebus
Aut sperare fugam ceciditque in strage suorum
Impiger ad letum et fortis virtute coacta
Quid nunc rostra tibi prosunt turbata forumque
Vnde tribunicia plebeius signifer arce
Arma dabas populis quid prodita iura senatus
Et gener atque socer bello concurrere iussi
Ante iaces quam dira duces farsalia conferat
Spectandumque tibi bellum civile negatum est
Has urbi misere vestro de sanguine penas
Ferre datis luitis iugulo sic arma potentes
Felix roma quidem civesque habitura superbos
Si libertatis superis tam cura placeret
Quam vindicta placet libicas en nobile corpus
Pascit aves nullo contectus curio busto

Et tibi nos qui non poterant ista silere
Regibus omne eui semper sua fama repellit
Digna deam merentis merite premia vite
Haut aliud tanta tunc tulit nobile roma
Haut cui plus leges debent reddere spiriti
Perdita tunc ubi noscunt secula pergentum
Ambitus et lyrons et opum metuenda facultas
Insuper mentem dubiam torrere tulerunt
Magnetum quam sunt nubibus ornis zeta
Gallorum captis spoliis et tesauris auro
Ius legis in singulis modis sed sunt esse
Illa sequi maximis quod potus et carmina truncent
Cesaree quam domini sceleris et tanta pertus
Concessa est tamen omnibus hic vendidit urbem

It altera ductus bellorum volvitur passus
Immaculatum terras invisitos ad ista
Servat sacra pacis ... horo
Bruma nives gelido quatiebat atlante columpnis
Instabatque dies qui dat nova nomina fasti
Exiguique colit primus dulcorate tunc ianus
Cum tibi concussi clamant per ultima mundi
Consul utque vagus bella per moenia pendis
Eligat ... peregrina at scandala solus
Romanos capit prorectus stractaque ...
Hospes in extimis audivit orta belli
Nam quis castra vocet tot structas menibus oras
Tot fastus docent populos vendicabilis ordo
Non magnus prius quam magnum in pectore esse
Ut plenum nescisse tenuit silencia cetum
Leontibus ... sublimis sede persona
Indole si dignum lateat per sagine presto
Robor inest ... non qua tellure creati
Numque procul tactus capite sedeamus abunde
Certatim ... cognoscere turba
Cunctaque ... hic decente precor

Quod regimus populos quod linquere nos cc̄ senatum
Nam vel Hyperboree plaustrum glaciale sub urse
Vel plaga qua torrens claususque vaporibus axis
Nec patitur noctes nec iniquos crescere soles
Si fortuna ferat rerum nos summa sequetur
Imperiumque comes Tarpeia sede perusta
Gallorum facibus Veiosque habitante Camillo
Illic Roma fuit non umquam perdidit ordo
Mutata sua iura loco merentia tecta
Cesar habet vacuasque domos legesque silentes
Clausaque iustitio tristi fora curia solos
Illa videt patres plena quos urbe fugavit
Ordine de tanto quisquis non exulat hic est
Ignaros scelerum longaque in pace quietos
Bellorum primus sparsit furor omnia rursus
Membra loco redeunt en totis viribus orbis
Hesperiam pensant superi iacet hostis in undis
Obrutus Illiricis Libie squalentibus arvis
Curio Cesarei cecidit pars magna senatus
Tollite signa duces fatorum impellite cursum
Spem vestram prestate deis fortunaque tantos
Det vobis animos quantos fugientibus hostem
Causa dabat nostrum exacto iure clauditur annus
Vos quorum finem non est sensura potestas
Consulite in medium patres Magnumque iubete
Esse ducem leto nomen clamore senatus
Excepit et Magno fatum patrieque suumque
Imposuit tunc in reges populosque merentes
Sparsus honor pelagique potens Phebeia donis
Exornata Rodos gelidique inculta iuventus
Taygeti veteres fame laudantur Athene
Massilieque sue donatur libera Phocis
Tunc Sadalam fortemque Cotym fidumque per arma
Deiotarum et gelide dominum Rascipolim ore
Collaudant Libiamque iubent auctore senatu
Sceptrifero parere Iube pro tristia fata
Et tibi non fide gentis dignissime regno

Fortune Ptolomee pudor crimenque deorum
Cingere pelleo pressos dyademate crines
Permissum sevum in populos donata regia lagi
Accessit magni iugulus regnumque sorori
Ereptum est soceroque nephas iam turba soluto
Arma petit cetu que cum populique duces que
Casibus incertis et ceca sorte pararent
Solus in ancipites metuit descendere martis
Appius eventus finemque exprimere rerum
Sollicitat superos multosque obducta per annos
Delphica fatidici reserat penetralia phebi
Hesperio tantum quantum summotus eoo
Cardine parnasus gemino petit ethera colle
Mons phebo bromioque sacer cui numine mixto
Delphica thebane referunt trieterica bache
Hoc solum fluctu terras mergente cacumen
Eminuit pontoque fuit discrimen et astris
Tu quoque vix summam seductus ab equore rupem
Extuleras unoque iugo parnase latebas
Ultor ibi expulse premeret cum viscera partus
Matris adhuc rudibus pean phitona sagittis
Explicuit cum regna themis tripodasque teneret
Ut vidit vastos pean telluris hyatus
Divinam spirare fidem ventosque loquaces
Exalare solum sacris se condidit antris
Incubuitque adito vates ibi factus appollo
Quis latet hic superum quod numen ab ethere pressum
Dignatur cecas inclusum habitare cavernas
Quis terram celi patitur deus omnia cursus
Eterni secreta tenens mundoque futuri
Conscius ac sese populis proferre paratus
Contactumque ferens hominis magnusque potensque
Sive canit fatum seu quod iubet ille canendo
Fit fatum forsan terris inserta regendis
Aere libratum vacuo que sustinet orbem
Totius pars magna Iovis cirrea per antra
Exit et ethereo trahitur conexa tonanti

Hoc ubi virgineo conceptum est pectore numen
Humanam feriens animam sonat oraque vatis
Solvit ceu Siculus flammis urgentibus ethnam
Undat apex Campana fremens ceu saxa vaporat
Conditus Inarimes eterna mole Typhoeus
Hoc tamen expositum cunctis nullique negatum
Numen ab humani solum se labe furoris
Vindicat haut illic tacito mala vota susurro
Concipiunt nam fixa canens mutandaque nulli
Mortales optare vetat iustisque benignus
Sepe dedit sedem totas mutantibus urbes
Ut Tyriis dedit ille minas impellere belli
Ut Salaminiacum meminit mare sustulit iras
Telluris sterilis monstrato fine resolvit
Aera tabificum nullo seculo dono
Nostra carent maiora deum quam Delphica sedes
Quod siluit postquam reges timuere futura
Et superos vetuere loqui nec voce negata
Cirree merent vates templique fruuntur
Iusticio nam si qua deum sibi pectora venit
Numinis aut pena est / mors immatura recepti
Aut precium quippe stimulo fluctuque furore
Compages humana labat pulsusque deorum
Concutiunt fragiles animas sic tempore longo
Immotos tripodas vastaque silencia rupis
Appius Hesperium scrutator ad ultima fati
Sollicitat iussusque sedes laxare verendas
Antistes pavidamque deis immittere vatem
Castalios circum latices nemorumque recessus
Phemonoen errore vagam curisque vacantem
Corripuit cogitque fores irrumpere templi
Limine terrifico metuens consistere Phebas
Absterrere ducem noscendi ardore futura
Cassa fraude parat quid spes ait improba veri
Te romane trahit muto Parnasus hyatu
Conticuit pressitque deum seu spiritus istas
Destituit fauces mundique in devia versum

Duxit iter seu barbarica cum lampade phiton
Arsit in immensas cineres abiere cavernas
Et phebi tenuere viam seu sponte deorum
Cirra silet fatique sat est archana futuri
Carmina longeve vobis commissa sibille
Seu pean solitus templis arcere nocentes
Ora quibus solvat nostro non invenit evo
Virginei patuere doli fecitque negatis
Numinibus metus ipse fidem tum torta priores
Stringit vitta comas crinesque in terga solutos
Candida phocaica complectitur infula lauro
Herentem dubiamque premens in templa sacerdos
Impulit illa pavens aditi penetrale remoti
Fatidicum prima templorum in parte resistit
Atque deum simulans sub pectore ficta quieto
Verba refert nullo confuse murmure vocis
Instinctam sacro mentem testata furore
Haut eque lesura ducem cui falsa canebat
Quam tripodas phebi que fidem non rupta tremore
Verba sonant nec vox antri complere capacis
Sufficit spacium nulloque horrore comarum
Excusse laurus et immotaque culmina templi
Securumque nemus veritam se credere phebo
Prodiderant sensit tripodas cessare furensque
Appius et nobis meritas dabis impia penas
Et superis quos fingis ait nisi mergeris antris
Deque orbis trepidi tanto consulta tumultu
ypa // Desinis ipsa loqui // tandem conterrita virgo
Confugit ad tripodas vastisque adducta cavernis
Hesit et insueto concepit pectore numen
Quod non exhauste per tot iam secula rupis
Spiritus ingessit vati tandemque potitus
Pectore cirreo non umquam plenior artus
Phebados irrupit pean mentemque priorem
Expulit atque hominem toto sibi cedere iussit
Pectore bacchatur demens aliena per antrum
Colla ferens vittasque dei phebeaque serta
Erectis discussa comis per inania templi

Ancipiti cervice rotat spargitque vaganti
Obstantes tripodas magnoque exestuat igne
Iratum te phebe ferens nec verbere solo
Uteris et stimulis flammasque in viscera mergis
Accipit et frenos nec tantum prodere vati
Quantum scire licet venit etas omnis in unam
Congeriem miserumque premunt tot secula pectus
Tanta patet rerum series atque omne futurum
Nititur in lucem vocemque petentia fata
Luctantur non prima dies non ultima mundi
Non modus occeani numerus non derat arene
Talis in euboico vates cumana recessu
Indignata suum multis servire furorem
Gentibusque ex tanta fatorum strage superba
Excerpsit romana manu sic plena laborat
Phemonoe phebo dum te consultor operti
Castalia tellure dei vix invenit appi
Inter fata diu querens tam magna latentem
Spumea tunc primum rabies vesana per ora
Effluit et gemitus et anhelo clara meatu
Murmura tunc mestus vastis ululatus in antris
Extremeque sonant domita iam virgine voces
Effugis ingentes tanti discriminis expers
Bellorum romane minas solusque quietem
Euboica vasta lateris convalle tenebis
Cetera suppressit fauces obstruxit appollo
Custodes tripodes fatorum archanaque mundi
Tuque potens veri pean nullumque futuri
A superis celate diem suprema ruentis
Imperii cesosque duces et funera regum
Et tot in hesperio collapsas sanguine gentes
Cur aperire times an nondum numina tantum
Decrevere nephas et adhuc dubitantibus astris
Pompeii damnare caput tot fata tenentur
Vindicis an gladii facinus penasque furoris
Regnaque ad ultores iterum redeuntia brutos
Ut peragat fortuna taces tunc pectore vatis
Impacte cessere fores expulseque templis

Prosilit pstat i rabies nec omnia corda
Tunc non concussit ser est deus illi sacerdos
Torquet adhuc oculos totos que vagantes celo
Clara nec voltu pavido nunc terra minaci
Stat rubigine facies rubor igneus inficit ora
Amictos que trahit nec qui plet esse tumidi
Terribiles se pallor nec pessa quiescunt
Corda que ut tumidis boree ptz flumen potius
Rauca gemit sic multa canit suspiria vatem
Dum que a luce sacra quam mdit fata vestitur
Ad vulgare iubar mox tenue tenebre
Immisit sagitz pean in vestra lethon
Nec rapuit secreta deum dum pectore vox
Effugit et ad phebi tripodas redire futura
Vix que reperta cadit nec te victima leti
Deterret ambiguus frustratus sortibus appi
Iure que incerto mundi sub sede regimen
Valdius cubante vana spe rapta ferebat
Hac de morte nec bellum sentire fragore
Tot mundi cernisse malis prestare deorum
Excepta quos morte per secreta teneros
Littoris euboici memorando condito busto
Una maris angustat fauces saxosa caristos
Et tumidis infesta colit que numina rampnus
Artatus rapido fervet qua gurgite pontus
Euripus que trahit cursum mutantibus undis
Chalcidicas puppes ad iniquam classibus aulim
Interea domitor cesar remeabat hiberos
Victrices aquilas alium laturus in orbem
Cum prope fatorum tantos per prospera cursus
Averterent dii nullo nam marte subactus
Intra castrorum timuit tentoria ductor
Perdere successus scelerum cum pena fidelior
Perdit bella manu pacato sanguine tandem
Ad patrem ducem cum mesto classica paulum
Intermissa sono clausus que et frigidus ensis
Expulerat bello furias seu prima milos
Dum aera petat damnat causas que ducemque

Et scelere imbutus et nunc vindicat ensis
Haud magis expertus discrimine Cesar in ullo est
Quam non e stabili tremulo sed culmine cuncta
Despiceret staretque super titubantia fultus
Tot raptis truncos manibus gladioque relictis
Pene suo qui tot gentes in bella trahebat
Scit non esse ducis strictos sed militis enses
Non pavidum iam murmur erat nec pectore tecto
Ira latens namque dubias constringere mentes
Causa solet plus dum quisque pavet quibus ipse timori est
Seque putat solum regnorum iniusta gravari
Haud retinet quippe ipse metus exsolverat audax
Turba suos quicquid multis peccatur inultum est
Effunde minas liceat discedere Cesar
A rabie scelerum queris terraque marique
His ferrum iugulis animasque effundere viles
Quolibet hoste paras partem tibi Gallia nostri
Eripuit partem duris Hispania bellis
Pars iacet Hesperia totoque exercitus orbe
Te vincente perit terris fudisse cruorem
Quid iuvat Arctois Rodano Reno que subactis
Tot mihi pro bellis bellum civile dedisti
Cepimus expulso patrie cum tecta senatu
Quos hominum vel quos licuit spoliare deorum
Imus in omne nephas manibus ferroque nocentes
Paupertate pii finis quis queritur armis
Quid satis est si Roma parum est iam respice canos
Invalidasque manus et inanes cerne lacertos
Usus abit vite bellis consumpsimus evum
Ad mortem dimitte senes en improba vota
Non liceat duro morientia cespite membra
Ponere non anima galeam fugiente ferire
Atque oculos morti clausuram querere dextram
Coniugis illabi lacrimis unique paratum
Scire rogum liceat / morbis finire senectam
Sit preter gladios aliquod sub Cesare fatum
Quid velut ignaros ad que portenta paremur
Spe trahis adeo soli civilibus armis

scimus

N[illegible] an sceleribus sit maxima merces
Nil actum est bellis si nondum comperit istud
Omnia posse manus nec phas nec vincula iuris
Hoc audere vetant Reni mihi in undis Cesar
Dux erat hic socius facinus quos inquinat equat
Adde quod ingrato meritorum iudice virtus
Nostra perit quidquid gerimus fortuna vocatur
Nos fatum sciat esse suum licet omne deorum z
Obsequium speres irato milite Cesar
Pax erat hec fatus totis discurrere castris
Ceperat infesto que ducem deposcere vultu
Sic eat o superi quando pietas que fides que
Destituunt mores que malos sperare relictum est
Finem civilis faciat discordia bello
Quem non ille ducem potuit terrere tumultus
Fata sed in preceps solitos demittere Cesar
Fortunam que suam per summa pericula gaudens
Exercere venit nec dum desaeviat ira
Expectat medios properat temptare furores
Non illis urbes spolianda que templa negasset
Tarpeiam que Iovis sedem matres que senatus
Passuras infanda nurus vult omnia certe
A se seva peti vult premia Martis amari
Militis indomiti tantum mens sana timetur
Non pudet heu Cesar soli tibi bella placere
Iam manibus damnata tuis hos ante pigebit
Sanguinis hos ferri grave ius erit ipse per omne
Phas que nephas que ruis lassare et disce sine armis
Posse pati liceat scelerum tibi ponere finem
Seve quid insequeris quid iam nolentibus instas
Bellum te civile fugit stetit aggere fulti
Cespitis intrepidus vultu meruit que timeri
Non metuens atque hec ira dictante profatur
Qui modo in absentem vultu dextra que furebas
Miles habes nudum promptum que ad vulnera pectus
Hic fuge si belli finis placet ense relicto
Detegit imbelles animos nil fortiter ausa
Detegit imbelles animos nil fortiter ausa

Sedicio tantum quam fugas meditata iuuentus
Et ducis inuicti rebus lassata secundis
Vadite meque meis ad bella relinquite fatis
Inuenient hec arma manus uobisque repulsis
Tot reddet fortuna uiros quot tela vacabunt
An ne fugam magni tanta cum classe secuntur
Hesperie gentes nobis victoria turbam
Non dabit impulsi tantum que premia belli
Auferet et uestri rapta mercede laboris
Lauriferos nullo comitetur vulnere currus
Vos despecti senes exhaustaque sanguine turba
Cernetis nostros iam plebs romana triumphos
Cesaris an cursus vestre sentire putatis
Dampnum posse fuge veluti si cuncta minentur
Flumina quos miscent pelago subducere fontes
Non magis ablatis umquam decreuerit equor
Quam nunc crescit aquis an vos momenta putatis
Vlla dedisse michi numquam sic cura deorum
Se premet ut uestre morti uestreque saluti
Fata vacent procerum motus hec cuncta secuntur
Humanum paucis viuit genus orbis hiberi
Horror et arctoi nostro sub nomine miles
Pompeyo certe fugeres duce fortis in armis
Cesareis labienus erat nunc transfuga vilis
Cum duce prelato terras atque equora lustrat
Nec melior michi uestra fides si bella nec hoste
Nec duce me geritis quisquis mea signa relinquens
Non pompeyanis tradit sua partibus arma
Hic numquam vult esse meus sunt ista profecto
Cure castra deis qui me committere tantis
Non nisi mutato voluerunt milite bellis
Heu quantum fortuna humeris iam pondere fessis
Amolitur onus sperantes omnia dextras
Exarmare datur quibus hic non sufficit orbis
Iam certe michi bella geram discedite castris
Tradite nostra viris ignavi signa quirites
At paucos quibus hec rabies auctore recessit

Non cessit si pena tenet procumbite terra
Infidumque caput feriendaque tendite colla
Et tu quo solo stabunt iam robora castra
Tiro rudis specta penas et disce ferire
Disce mori tremuit seua sub voce minantis
Vulgus iners / unumque caput tam magna iuventus
Privatum factura timet velut ensibus ipsis
Imperet invito moturus milite ferrum
Ipse pavet ne tela sibi dextreque negentur
Ad scelus hoc Cesar vincit patientia sevi
Spem ducis / et iugulos non tantum prestitit optat
Nil magis assuetas sceleri quam perdere mentes
Atque perire timet tam diri federis ictu
Parta quies / penaque redit placata iuventus
Brundisium decimis iubet hanc attingere castris
Et cunctas revocare rates quas avius Idrus
Antiquusque Tharas / secretaque littora Leucen
Quas recipit Salpina palus et subdita Siphon
Montibus Ausoniam qua torquens frugifer horam
Dalmatico Borre Callabroque obnoxius austro
Apulus Adriacas exit Garganus in undas
Ipse petit trepidam tutus sine milite Romam
Iam doctam servire toge populoque precanti
Scilicet indulgens summum dictator honorem
Contigit et letos fecit se consule fastos
Namque omnes voces / per quas iam tempore tanto
Mentimur dominis hec primum repperit etas
Qua sibi ne ferri ius ullum Cesar abesset
Ausonias voluit gladiis miscere secures
Addidit et fasces aquilis et nomen inane
Imperii rapiens signavit tempora digna
Mesta nota / nam quo melius Pharsalicus annus
Consule notus erit fingit sollemnia campus
Et non admisse dirimit suffragia plebis
Decantatque tribus et vana versat in urna
Nec celum servare licet tonat augure surdo
Et lete iurantur aves bubone sinistro
Inde perit primum quondam veneranda potestas

Ignis inops tum careat ne nomine tempus
Menstruus in fastos distinguit secula consul
Nec non Yliace numen quod presidet Albe
Haut meritis Latio sollempnia sacra subacto
Vidit flammifera confectas nocte Latinas
Inde rapit cursus et que piger Apulus arva
Deserit rastris et inerti tradidit herbe
Ocior et celi flammis et tygride feta
Transcurrit et curvi que tenens Minoia tecta
Brundisii clausas ventis brumalibus undas
Invenit et pandos hiberno sydere classes
Turpe duci visum rapiendi tempora belli
In segnes abiisse moras portuque teneri
Dum pateat tutum vel non felicibus equor
Expertos animos pelagi sic robore complet
Forcius hiberni flatus celumque fretumque
Cum cepere tenent quam quos incumbere certos
Perfida nubiferi vetat inconstancia veris
Nec maris anfractus lustrandaque littora nobis
Sed recti fluctus soloque aquilone secandi
Hic utinam summum curvet carchesia mali
Incumbatque furens et Graia ad menia perflet
Ne Pompeyani Pheacum e littore toto
Languida iactatis comprehendant carbasa remis
Rumpite que retinent felices vincula proras
Iam dudum nubes et sevas perdimus undas
Exierant et luna suas iam fecerat umbras
Cum pariter solvere rates totosque rudentes
Laxavere sinus et flexo navita cornu
Obliquat levo pede carbasa summaque pandens
Sipara velorum perituras colligit auras
Ut primum levior propellere lintea ventus
Incipit exiguumque tument mox reddita malo
In mediam cecidere ratem terraque relicta
Non ipsas potuere sequi quas vexerat aura
Equora lenta iacent alto torpore ligata
Pigrius immotis hesere paludibus unde
Sic stat iners Scithicas astringens Bosphorus undas

Cum glacie retinente fretum non impulit hister
Immensumque gelu tegitur mare comprimit unda
Comprendit glaciesque rates / nec peruia ratis velis
Equora frangit eques fluctuque latente sonantem
Orbita migrantis scindit meotida bessi
Seua quies pelagi mestoque ignaua profundo
Stagna iacentis aque veluti deserta regente
Equora natura cessat pontusque vetustas
Oblitus seruare vices non commeat estu
Non horrore tremit / non solis ymagine vibrat
Casibus innumeris fixe patuere carine
Illinc infeste classes et inertia tonsis
Equora motura gravis hinc languore profundi
Obsessis ventura fames / nova vota timoris
Sunt metuisse nimios fluctus nimiasque potentis
Ventorum vires dum se torpentibus unda
Excutiat stagnis et sit mare nubila nusquam
Undarumque mine celo languente fretoque
Naufragii spes omnis abit sed nocte fugata
Lesum nube diem iubar extulit ima ymaque
Concussit pelagi montesque ceraunia nautis sensim
Inde rapi cepere rates atque equora classem
Curva sequi quam iam vento fluctuque secundo
Lapsa palestinas uncis confixit arenas
Prima duces iunctis vidit consistere castris
Tellus quam volucer genusus quam mollior hapsus
Circumeunt ripis hapsum gestare carinas
Causa palus leni quam fallens egerit unda
At genesum nunc sole nives nunc ymbre solute
Precipitant neuter longo se gurgite lassat
Sed minimum terre vicino littore novit
Hoc fortuna loco tante duo nomina fame
Composuit miserique fuit spes irrita mundi
Posse duces parva campi statione diremptos
Admotum damnare nephas nam cernere vultus
Et voces audire datur multosque per annos
Dilectus tibi magne socer post pignora tanta
Sanguinis infausti subolem mortemque nepotis

Ac nisi inchoata prius non invidit arena
Caesaris attonitam miscenda ad proelia mentem
Ferre moras scelerum partes iussere fortunae
Ductor erat cunctis audax Antonius armis
Iam tunc civile meditatus Leucada bello
Illum saepe minis Caesar precibusque morantem
Evocat o miseri tantorum causa malorum
Quid superos et fata tenes sunt cetera cursu
Acta meo summam rapti per prospera belli
Te poscit fortuna manum non rupta vadosis
Syrtibus incerto Libie nos dividit aestu
Numquid inexperto tua credimus arma profundo
Inque novos traheris casus ignave venire
Te Caesar non ire iubet prior ipse per hostes
Percussi medias alieni iuris arenas
Tu mea castra times pereuntia tempora fati
Conqueror in ventos impendo vota fretumque
Ne retine dubium cupientes ire per aequor
Si bene nota mihi est ad Caesaris arma iuventus
Naufragio venisse volet iam voce dolori
Utendum est non ex aequo divisimus orbem — dimisimus
Epirum Caesar totumque senatum
Ausoniam tu solus habes his terque quaterque
Vocibus excitum postquam cessare videbat
Dum se desse deis ac non sibi numina credit
Sponte per incautas audet temptare tenebras
Quod iussi timuere fretum temeraria prono
Expertus cessisse deo fluctusque verendos
Classibus exigua sperat superare carina
Solverat armorum fessas nox languida curas
Parva quies miseris in quorum pectora somno
Dat vires fortuna minor iam castra silebant
Tertia iam vigiles commoverat hora secundos
Caesar sollicito per vasta silentia gressu
Vix famulis audenda parat cunctisque relictis
Sola placet fortuna comes tentoria postquam
Egressus vigilum somno cedentia membra
Transsiluit questus tacite quod fallere posset

Littora curua legit primisque inuenit in undis
Rupibus exesis herentem fune carinam
Rectorem dominumque ratis secura tenebat
Haut procul inde domus non ullo robore fulta
Sed sterili iunco cannaque intexta palustri
Et latus inuersa nudum munita phaselo
Hec cesar bis terque manu quassantia tectum
Limina commouit molli consurgit amiclas
Quem dabat alga thoro quisnam mea naufragus inquit
Tecta petit aut quem nostre fortuna coegit
Auxilium sperare case sic fatus ab alto
Aggere iam tepido sublato fune fauille
Scintillam tenuem commotos pauit in ignes
Securus belli predam ciuilibus armis
Scit non esse casas o uite tuta facultas
Pauperis angustique lares o munera nondum
Intellecta deum quibus hoc contingere templis
Aut potuit muris nullo trepidare tumultu
Cesarea pulsante manu tum poste recluso
Dux ait expecta uotis maiora modestis
Spesque tuas laxa iuuenis si iussa secutus
Me uehis hesperiam non ultra cuncta carine
Debebis manibusque inopem duxisse senectam
Ne cessa prebere deo tua fata uolenti
Angustos opibus subitis implere penates
Sic fatur quamuis plebeio tectus amictu
Indocilis priuata loqui tum pauper amiclas
Multa quidem prohibent nocturno credere ponto
Nam sol non rutilas deduxit in equore nubes
Concordesque tulit radios notum altera phebi
Altera pars boream diducta luce uocabat
Orbe quoque exhaustus medio languensque recessit
Spectantes oculos infirmo lumine passus
Lunaque non gracili surrexit lucida cornu
Aut orbis medii puros exesa recessus
Nec duxit recto tenuata cacumina cornu
Ventorumque notam rubuit tunc liuida pallens
Ora tulit uultu sub nube tristis ituro

Terruit ut motus nemorum ut littoribus ictus
Nec placet medius qui provocat aequora delphin
Aut sternum que medius amat quod aura volat
Ardea sublimis penne confisa natanti
Ut quod caput spargens undis velud occupat imbrem
Instabili gressu metitur littora cornix
Quod si magnos postime dira minatur
Haud dubitem quin manus vel littora tangat
Ipsa vel hic pavens pelagus quod flatibus negabat
Hic sator pulveris quam viatorem dat turbida venti
Ad quorum motus non secus lapsa per altum
Aera dispersos trahens cadentia sulcos
Sidera sed summis oel quod stella tenditur
Castra poli sunt visa quati inger instat horror
Terga maris longe per multa volumina tractu
Spirat unda minax fluctibus meta futuri
Turbida tempestatum graptus corpora vectra
Nunc vector trepidus fatur vale aspice scrinum
Nauta parat pelagus zephiros cunctos
Incertum cum puppim dubius ferat undique pontus
Nubibus et celo vectatus quod si nunc nimia ponti
Consulimus thori veniret mare gurgite tanto
Nec iam vale superias tangit nec naufragus horas
Desperare viam et vetitas gurgite cursus
Sola salus liceat vetita littora puppe
Prendere ut longe nimis sit proxima tellus
Affixus tumida tessera procella opus
Sperne minas inquit pelagi victorque superste
Vade sum ytaliam si celo autore cursus
Me pete sola tibi cunctaque hic insta timorem
Victore non nosse tum cum libera vincam
Destituit / de quo male tunc fortuna medetur
Cum pater acta venit meas procumbere procellas
Tutela ... mea relicta fuit quod
Non puppis una labor et haut cessare pressa
A fluctu descendit omnis ut longa furori
Ventorum servo dabitur mora per ... unda
Ista vale ne flecte manum ... proxima velis

Littora tunc calabro portu te crede petitum
Cum iam non poterat puppi nostre saluti
Altera terra dari quod tantis strage parat
Ignoras quid pelagi cecus tumultum
Haud prius fortuna michi cospira locuto
Avulsit lateres perrupta puppe rudentes
Ambo rapax fragilem que super volitat mali
Vela tulit similis victus compagibus alnus
Unde ruunt tote concepta procella vargo atlante
Primo ab Vaticano turbo caput erigens Zante
Ethere motus eurus iam te tollente ferebat
Pontus et in scopulos totas erigeret undas
Extorsit et obstructas penitus vada fecit arenas
Occurrit gelidus boreas pelagusque rotundat
Et dubium pendet vento cui cedat aqua
Austra vicit rabies aquilonis et undas
Nec perfert pontum boreas ad saxa ferum que
Insultus chori frangunt mare motaque prius
Equora sub ducit tarram gentis verbor
Non enim cessisse unitas cum imbribus astra
Celi ravisse nocturnum subtrahente saxi
Credidimus cunctos soluta decepte ructos
Descendisse feras violento turbine terras
Sic pelagus mansisse loco nat prima procella
Equora rapta ferunt cyclas iussit in undas
Tharenum sonat yonio vagus adrya ponto
Ha quoque frustra pulsatos equore montes
Obruit illa dies quantum celsa cacumina possum
Tellus victa dedit nec ullo littore surgunt
Tam gelidi fluctus adque ex orbe volenti
Et magno pelago mari medium que coherent
Nostri feros agit unda simul sic ictor olimpi
Cuspide fraterna lassatum in prelia fulmen
Adiuvit regno que attigit tercia ro
Cum mare gnolunt gentes in littora thetidis
Nolunt ullo pati celo contecta tenere / in astra
Tunc quod tanta maris moles crevisse putetur
Illi super astra pressisse imbribus undas

Non celi nox illa fuit latet obsitus aer
Inferne tali pallore domus nubibusque gravatus
Deprimitur fluctusque in nubibus accipit imbrem
Lux etiam metuenda perit nec fulgura currunt
Clara sed obscurum nimboso dissilit aer
Tunc superum convexa tremunt atque arduus axis
Intonuit motaque poli compage laborant
Extimuit natura chaos rupisse videntur
Concordes elementa moras rursusque redire
Nox manes mixtura deis spes una salutis
Quod tanta mundi nondum periere ruina
Quantum Leucadio placidus de vertice pontus
Despicitur tantum naute videre trementes
Fluctibus a summis preceps mare cumque tumentes
Rursus hiant unde vix eminet equore malus
Nubila tanguntur velis et terra carina
Nam pelagus qua parte sedet non celat arenas
Exhaustum in cumulos omnisque in fluctibus unda est
Artis opem vicere metus nescitque magister
Quam frangat cui cedat aque discordia ponti
Succurrit miseris fluctusque evertere puppim
Non valet in fluctus victum latus unda repellens
Erigit atque omni surgit ratis ardua vento
Non humilem Sasona vadis nec litora curve
Thessalie saxosa pavent oreque malignos
Ambrachie portus scopulosa Ceraunia naute
Summa timent credit iam digna pericula Cesar
Fatis esse suis tantusne evertere dixit
Me superis labor est parva quem puppe sedentem
Tam magno petiere mari si gloria leti
Est pelago donata mei bellisque negamur
Intrepidus quamcumque datis mihi numina mortem
Accipiam licet ingentes abruperit actus
Festinata dies fatis sat magna peregi
Arctoas domui gentes inimica subegi
Arma metu vidit magnum mihi Roma secundum
Iussa plebe tuli fasces per bella negatos
Nulla meis aberit titulis Romana potestas

Nesciat hic quisquam nisi tu que sola meorum
Conscia votorum es me quamvis plenus honorum
Et dictator eam Stigias et consul ad umbras
Privatum fortuna mori mihi funere nullo
Est opus o superi lacerum retinete cadaver
Fluctibus in mediis desint mihi busta rogusque
Dum metuar semper terraque expectar ab omni
Hec fatum decimum dictu mirabile fluctus
Invalida cum puppe levat nec rursus ab alto
Aggere deiecit pelagi que protulit undas
Scruposique angusta vacant ubi littora saxis
Imposuit terre pariter tot regna tot urbes
Fortunamque suam tacta tellure recepit
Sed non tam remeans Cesar iam luce propinqua
Quam tacita sua castra fuga comitesque fefellit
Circumfusa duci flevit gemitusque suorum
Et non ingratis incessit turba querelis
Quo te dure tulit virtus temeraria Cesar
Aut que nos viles animas in fata relinquens
Invitis spargenda dabas tua membra procellis
Cum tot in hac anima populorum vita salusque
Penderet et tantus caput hoc sibi fecerit orbis
Sevitia est voluisse mori nullusne tuorum
Emeruit comitem fatis non posse superstes
Esse tuis dum te raperet mare corpora segnis
Nostra sopor tenuit pudet heu tibi causa petende
Hec fuit Hesperie visum est quod mittere quemquam
Tam sevo crudele mari sors ultima rerum
In dubios casus et prona pericula morti
Precipitare solet mundi iam summa tenentem
Permisisse mari tantum quid numina lassas
Sufficit ad fatum belli favor iste laborque
Fortune quod te nostris impegit arenis
Hinc usus placuere deum non rector ut orbis
Nec dominus rerum sed felix naufragus esses
Talia iactantes discussa nocte serenus
Oppressit cum sole dies fessumque tumentes
Composuit pelagus ventis patientibus undas

Nec hesperii lassatum fluctibus equor
Ut videre duces purumque insurgere celo
Fracturum pelagus boream solvere carinas
Quas venti docteque pari moderamine dextre
Permixtas habuere diu latumque per equor
Ut terrestre coit consertis puppibus agmen
Sed nox seva modum venti velique tenorem
Eripuit nautis excussitque ordine puppes
Strimona sic gelidum bruma impellente relinquunt
Poture te nile grues primoque volatu
Effingunt varias casu monstrante figuras
Mox ubi percussit tensas notus altior alas
Confusos temere immixte glomerantur in orbes
Et turbata perit dispersis littera pennis
Cum primum redeunte die violentior auster
Undique collatis in robur cesaris armis
Puppibus incubuit phebeo concitus ortu
Pretereunt frustra temptati littora lissi
Nimpheumque tenent nudas aquilonibus undas
Succedens boree iam portum fecerat auster
Summa videns duri magnus discrimina martis
Iam castris instare suis seponere tutum
Coniugii decrevit onus lesboque remota
Te procul a sevi strepitu cornelia belli
Occulere heu quantum mentes dominatur in equas
Iusta venus dubium trepidumque ad prelia magne
Te quoque fecit amor quod nolles stare sub ictu
Fortune quo mundus erat romanaque fata
Coniux sola fuit mentem iam verba paratam
Destituunt blandeque iuvat ventura trahentem
Indulgere more tempus subducere fatis
Nocte sub extrema pulso torpore quietis
Dum fovet amplexu gravidum cornelia curis
Pectus et aversi petit oscula gratha mariti
Humentes mirata genas percussaque ceco
Vulnere non audet flentem deprendere magnum
Ille gemens non nunc vita michi dulcior inquit
Cum tedet vite leto sed tempore coniunx

Venit mesta dies et quam nimium quam parcque
Dispulimusque iam totus adest in prelia cesar
Cedendum quam bellis quorum tibi tuta latebra
Lesbos erit desiste precor temptare magnum
Iam nunc tu longius ame petere recessus
Precipitas adeam casus pendente ruina
Omnia cadunt satis quam audisse procella magni
Nuncque tuus decepit amor omnia bella
Si spectare potest nam me iam morte peto
Seruos cepisse prius dum iungere somnos
Et quam tuo quamvis inscere cum classica medium
Surrexisse sinum precor omnibus armis
Pompeyum nullo tristem committere dampno
Tractor intera percussus et tractor amin
Fecit late postam quam procul fortuna marita
Non tota te mota mole premat si minima mortis
Impulerint aures maneat pars optima magni
Et quam nunc si fata premit victor quam crudelis
Vno fugisse volum vix tum inscima dolorem
Cepit et attonito tepetuit pectora persus
Tandem vix mestas potuit proferre querelas
Nil michi de fatis thalami superis quam relictum est
Magne queri mortis non rumpit fatum amoris
Sed diri fati summa rogi conforte sepulti
Plebia quam nimius caro dimissa marito
Hostes et admetam rumpamque scele tede
Placatque portus si tibi cognita magne
Mea fides credis nec adhuc nunc tibi tristis esse
Quia tibi nos olim et perdemque ab uno
Fulminibus aut sine ubos tantaque ruine
Absente prenitere capit se ora indes
Oris tibi eum faciles et meo vota per esse
Ut nolim finire mallet conmorte parata
Te sequor ad eximios servata ducem mesta remotos
Fama procul terras unica tibi nempe superstes
Addere quam assuete fallet tum quam dolorem
Crudelis me ferre doctos ignosce fateris
Posse pati times quam si sunt vota deisque

Audior audiens verum stat ultra querelam
Sollicitas impios iam te victore tenebunt
Et pugnam quae fata ferat iam laeta timebo
Nec soluet audita metus ad prospera bella
Cum vacuos prolata locos accipere possum
Vel fugiente capi noscent litora clarum
Nomen exilio posita quam coniuge Magni
Quis Mitilenaeas poterit nescire latebras
Hoc precor extremum si nil tibi victa relinquunt
Tutius arma fuga cum te commiseris undis
Quolibet infaustam potius deflecte carinam
Litoribus quaerere meis sic fata relictis
Exiluit stratis amens tormenta quam nulla
Vult differre mora non maesta pectora Magni
Sustinet amplexu dulci non colla tenere
Extremusque perit tam longi fructus amoris
Praecipitantque suos luctus neuterque recedens
Sustinuit dixisse vale vitam per omnem
Nulla fuit tam maesta dies nam cetera damna
Durata iam mente malis firmaque tulerunt
Labitur infelix manibusque excepta suorum
Fertur ad aequoreas ac se prosternit arenas
Litoraque ipsa tenet tandemque illata carinae est
Non sic infelix patriam portusque reliquit
Hesperios saevi premerent cum Caesaris arma
Fida comes Magni vadit duce sola relicto
Pompeiumque fugit quae nox tibi proxima venit
Insomnis viduo tunc primum frigida lecto
Atque insueta quies uni nudumque marito
Non haerente latus somno quam saepe gravata
Deceptis vacuum manibus complexa cubile est
Atque oblita fugae quaesivit nocte maritum
Nam quamvis flamma tacitas urente medullas
Non iuvat in toto corpus iactare cubili
Servatur pars illa tori caruisse timebat
Pompeio sed non superi tam laeta parabant
Instabat miserae Magnum quae redderet hora

Postquam castra ducis pugne iam
mente propinqui
Imposuit magnus admota que [illegible]
arma
Ut que sua vide[illegible] tempore [illegible]

Moenia et auctor [illegible] merite que sedem
Iam n[on] de g[re]cis falle[re] credere temptat
Funestam mundo votis petit omnibus horam
In casum que cuncta ferat plagis alta fati
Alter ut mox ferra caput, ter collibus omnes
Elephant turmas, et signa minantia pugnam
Testatus magnum latere se de[si]sse ruine
Ut modo ad nullos exterri posse tumultus
Impugnare genere claus[as] sub fide vallo
Signa movet tabris que via dimissa paterna
Outachim precepts [illegible] tendit ad arces
Hoc iter equoreo succepit littore magnus
Quodque vocat collem [illegible] incola petram
Insedit castris operitque moenia ferrat
Defendens totam vel plus turribus urbem
Non opus hic aries veterum, nec molles molos structa [illegible]
Humanusque labor, scalas licet ardua tollat
Credere nec bellis vel cuncta montibus annis
Quam [illegible] licet nullo quassata ferro
Naturam sedemque loci nam clausus profundo
Undique precipiti scopulis que montibus aspr[a]
Et regno [illegible] qui non est insula colle
Tanti [illegible] rotis et septentrio moenia tantos
Somnum que furens rapido collectus austro
Templa domosque quatit [illegible] moenia portus
Sunt auida belli rapuit [illegible] insula [illegible] columna fortis
[illegible] ut vaste diffusum collibus hoste
Cingere [illegible] ducto [illegible] aggere valli
Metiri terras [illegible] ut [illegible]
Contentusque fragili subitos attollere muros
Ingentes cantos [illegible] que saxa metallum
Brachia que domos [illegible] que moenia [illegible]
Retrunt quod [illegible] impellere ferro

Quod non ulla queat violenti machina belli
Franguntur montes planumque per ardua cesar
Ducit opus pandit fossas turrita que summis
Disponit castella iugis magnoque recessu
Amplexus fines saltus nemorosaque tesqua
Et silvas vastaque feras indagine claudit
Non desunt campi non desunt pabula magno
Castraque cesareo circumdatus aggere mutat
Flumina tot cursus illic exorta fatigant
Illic mersa suos opum ut summa revisat
Defessus cesar mediis intermanet agros
Nunc vetus iliacos attollat fabula muros
Ascribatque deis fragili circumdata testa
Menia mirentur refugi babilonia parthi
Nam quantum tigris quantum celer ambit orontes
Assirie quantum populis telluris eoe
Sufficit in regnum subito belli que tumultu
Raptum claudit opus tanti periere labores
Tot potuere manus aut iungere seston abido
Ingestoque solo frixeum elidere pontum
Aut pelopis latis effiren abrumpere regnis
Et ratibus longe flexus donare malee
Aut aliquem mundi quamvis natura negasset
In melius mutasse locum coit area belli
Hic alitur sanguis terras fluxurus in omnes
Hic et thessalice clades libiceque tenentur
Estuat angusta rabies civilis harena
Prima quidem surgens operum structura fefellit
Pompeium veluti medie qui tutus in arvis
Sicanie rapidum non sentit latrare pelorum
Aut vaga cum thetis rutupinaque littora fervent
Unda caledonios fallit turbata britannos
Ut primum vasto septas videt aggere terras
Ipse quoque a tuta deducens agmina petra
Diversis spargit tumulis ut cesaris arma
Laxet et effuso claudentem milite tendat
Ac tantum septi vallo sibi vendicat agri
Parva micenee quantum sacrata diane

Distat ab excelsa nemoralis aricia roma
Quoque modo rome prelapsus menia tybris
In mare descendit si nusquam torqueat amnem
Classica nulla sonant iniussaque tela vagantur
Et fit sepe nephas iaculum temptante lacerto
Maior cura duces miscendis abstrahit armis
Pompeyum exhauste prebenda ad gramina terre
Que cursus attrivit eques gradibusque citatis
Ungula frondentem diffindit cornea campum
Belligera attonsis sonipes defessus in arvis
Advectos cum plena ferat presepia culmos
Ore novas poscens moribundus labitur herbas
Et tremulo medios abrumpit poplite gyros
Corpora dum solvit tabes et digerit artus
Traxit iners celum fluvide contagia pestis
Obscuram in nubem tali spiramine nesis
Emittit stigium nebulosis aera saxis
Antraque letiferi rabiem thyphonis anhelat
Inde labant populi celoque paratior unda
Omne pati virus duravit viscera ceno
Iam riget atra cutis distentaque lumina rumpit
Igneaque in vultus et sacro fervida morbo
Pestis abit fessumque caput se ferre recusat
Iam magis atque magis preceps agit omnia fatum
Nec medii dirimunt morbi vitamque necemque
Sed languor cum morte venit turbaque cadentum
Aucta lues dum mixta iacent incondita vivis
Corpora nam miseros ultra tentoria cives
Spargere funus erat tamen hos minuere labores
A tergo pelagus pulsusque aquilonibus aer
Littoraque et plene peregrine messe carine
At liber terre spaciosis collibus hostis
Aere non pigro nec inertibus angitur undis
Sed patitur sevam veluti circumdatus arta
Obsidione famem nondum surgentibus altum
In segetem culmis cernit miserabile vulgus
In pecorum cecidisse cibos et carpere dumos
Et foliis spoliare nemus letumque minantes

Vellere ab ignotis dubias radicibus herbas
Tunc mollire queant flamma quae tollere morsu
Quaeque per abrasas utens demittere fauces
Plurima humanis vix hic incognita mensis
Diripiens miles saturum tamen obsidet hostem
Ut primum libuit ruptis evadere castris
Pompeio cunctasque sibi permittere terras
Non obscura petit latebrosa tempora noctis
Et raptum furto soceri cessantibus armis
Dedignatur iter latis quod cernit ruinis
Quaerit et impulso turres confringere vallo
Per quos omnes gladios et qua via caede paranda est
Opportuna tamen pars valli visa propinqui
Quod Minici castella vocant et confraga densis
Arboribus dumeta tegunt, hunc pulvere nullo
Prodigus agmen agit subitisque ad moenia venit
Tot simul e campis labentes fulsere volucres
Tot tonuere tubis ne quid victoria ferro
Deberet pavor attonitos confecerat hostes
Quod solum valuit virtus, iacuere perempti
Debuerant quo stare loco, qui vulnera ferret
Iam derat nimbusque ferens tot tela peribat
Tunc piceos volvunt immissae lampades ignes
Tunc quassae nutant turres lapsumque minantur
Roboris impacti crebros gemit agger ad ictus
Iam Pompeianae celsi super ardua valli
Exierant aquilae, iam mundi iura patebant
Quem non mille simul turmis nec Caesare toto
Auferret fortuna locum victoribus unus
Eripuit vetuitque capi seque arma tenente
Et nondum strato Magnum vicisse negavit
Scaeva viro nomen castrorum in plebe merebat
Ante feras Rhodani gentes, ibi sanguine multo
Promotus Latiam longo gerit ordine vitem
Pronus ad omne nefas et qui nesciret in armis
Quam magnum virtus crimen civilibus esset
Hic ubi quaerentes socios iam Marte relicto
Tuta fugae cernit, quo vos pavor inquit adegit
Impius et cunctis ignotus Caesaris armis

O famuli turpes servum pecus absque cruore
Terga datis morti cumulo vos desse virorum
Non pudet et bustis interque cadavera queri
Non ira saltem iuvenes pietate remota
Stabitis e cunctis per quos erumperet hostis
Nos sumus electi non parvo sanguine Magni
Ista dies ierit peterem felicior umbras
Cesaris in vultu testem hunc fortuna negavit
Pompeio laudante cadam confringite tela
Pectoris incursu iugulisque retundite ferrum
Iam longinqua petit pulvis sonitusque ruine
Securasque fragor concussit Cesaris aures
Vincimus o socii veniet qui vindicet arces
Dum morimur movit tantum vox illa furorem
Quantum non primo succendunt classica cantu
Mirantesque virum atque avidi spectare secuti
Scire iuvenes nunc deprensa volebat
An plus quam mortem virtus daret ille ruenti
Aggere consistit primumque cadavera plenis
Turribus evolvit subeuntesque obruit hostes
Corporibusque totaeque viro dant tela ruine
Roboraque et moles hosti seque ipse minatur
Nunc sude nunc duro contra sua pectora conto
Detrudit muris et valli summa tenentes
Amputat ense manus caput obterit ossaque saxo
Et male defensum fragili compage cerebrum
Dissipat alterius flamma crinesque genasque
Succendit strident oculis ardentibus ignes
Ut primum cumulo crescente cadavera murum
Admovere solo non segnior extulit illum
Saltus et in medias iecit super arma catervas
Quam per summa rapit celerem venabula pardum
Tunc densos inter cuneos compressus et omni
Vallatus bello vincit quem respicit hostem
Iamque hebes et crasso non asper sanguine mucro
Percussum Sceve frangit non vulnerat hostem
Perdidit ensis opus frangit sine vulnere membra

Illum tota petit moles in omnia tela
Nulla fuit non certa manus / non lancea felix
Parque novum fortuna videt concurrere bellum
Atque virum fortis crebris sonat ictibus umbo
Et galee fragmenta cave compressa perurunt
Tempora nec quicquam nudis vitalibus obstat
Iam preter stantes in summis ossibus hastas
Quid nunc vesani iaculis levibusque sagittis
Perditis hesuros numquam vitalibus ictus
Hunc aut tortilibus vibrata falarica nervis
Obruat aut vasti muralia pondera saxi
Hunc aries ferro balistaque limine porte
Promoveat / stat non fragilis pro cesare murus
Pompeyumque tenet iam pectora non tegit armis
Ac veritus credi clipeo levaque vacasse
Aut culpa vixisse sua tot vulnera bellum
Solus obit densamque ferens in pectore silvam
Iam gradibus fessis in quem cadat eligit hostem
Par pelagi monstris libice sic belua terre
Sic libicus densis elephas oppressus ab armis
Omne repercussum squalenti missile tergo
Frangit et herentes mota cute discutit hastas
Viscera tuta latent penitus citraque cruorem
Confixe stant tela fere tot facta sagittis
Tot iaculis unam non explent vulnera mortem
Dictea procul ecce manu gortinis arundo
Tenditur in scevam que voto certior omni
In caput atque oculi levum descendit in orbem
Ille moras ferri nervorum et vincula rumpit
Affixam vellens oculo pendente sagittam
Intrepidus telumque suo cum lumine calcat
Pannonis haud aliter post ictum sevior ursa
Cum iaculum parva libis amentavit habena
Se rotat in vulnus telumque irata receptum
Impetit et secum fugientem circuit hastam
Perdiderat vultum rabies stetit imbre cruento
Informis facies letus fragor ethera pulsat
Victorum maiora viris e sanguine pulso

Gaudia nostra facit et gemitum in castra ruinas
Ille tegens alta suppressum mente furorem
Mitis et a vultu penitus virtute remota
Parcite ait cives procul hinc avertite ferrum
Collatura mihi nil sunt iam vulnera mortem
Non eget ingestis sed vulso pectore telis
Tollite et in magni viventem ponite castris
Hoc vestro praestate duci sit Scaeva relicti
Caesaris exemplum potius quam mortis honestae
Credidit infelix simulatis vocibus Aulus
Nec vidit recto gladium mucrone tenentem
Membraque captivi pariter laturus et arma
Fulmineum mediis excepit faucibus ensem
Incaluit virtus atque una caede refectus
Solvat ait poenas Scaevam quicumque subactum
Speravit pacem gladio si quaerit ab isto
Magnus adorato summittat Caesare signa
An similem vestri segnemque ad fata putastis
Pompei vobis minor est causaeque senatus
Quam mihi mortis amor simul haec effatus et altus
Caesareas pulvis testatur adesse cohortes
Dedecus hic belli magno crimenque remisit
Ne solum totae fugerent te Scaeva catervae
Subducto qui Marte ruis nam sanguine fuso
Vires pugna dabat labentem turba suorum
Excipit atque humeris defectum imponere gaudet
Ac velut inclusum perfosso pectore numen
Et vivam magnae speciem virtutis adorant
Telaque confixis certant avellere membris
Exornantque deos ac nudum pectore Martem
Armis Scaeva tuis felix hoc nomine famae
Si tibi durus Hiber / aut si tibi terga dedisset
Cantaber exiguis aut longis Teutonus armis
Non tu bellorum spoliis ornare Tonantis
Templa potes amo non tu laetis ululare triumphis
Infelix quanta dominum virtute parasti
Nec magis hac magnus castrorum parte repulsus
Intra claustra piger dilato Marte quievit

Tum mare laxatur cum se tollentibus undis
Frangentes fluctus scopuli superat aut latus alti
Montis adest seram quod paret unda ruinam
Hinc vicina petens placido castella profundo
Incursu gemini martis rapit arma quod late
Spargit et effusis laxat tentoria campo
Mutandoque iuvat permissa libertate terre
Sic pleno padus ore tumens super aggere tutas
Excurrit rippas et totos concutit agros
Succubuit si qua tellus cumulumque furentem
Undarum non passa ruit tum flumine toto
Transit et ignotos aperit sibi gurgite campos
Illos terra fugit dominos his rura colonis
Accedunt donante pado / vix prelia cesar
Senserat elatus specula que prodidit ignis
Invenit impulsos presso iam pulvere muros
Frigidaque ut veteris deprendit signa ruine
Accendit pax ipsa loci movitque furorem
Pompeyana quies et victo cesare somnus
Ire vel in clades properat dum gaudia turbet
Torquatus ruit inde minax qui cesaris arma
Segnius haud vidit quam malo nauta tremente
Omnia subducit circee vela procelle
Agminaque interius muro breviore recepit
Densius ut parva disponeret arma corona
Transierat primi cesar munimina valli
Cum super e totis emisit collibus agmen
Effuditque acies obsessum magnus in hostem
Non sic ethneis habitans in vallibus horret
Etheceladum spirante notho / cum tota cavernas
Egerit et torrens in campos defluit ethna
Cesaris ut miles glomerato pulvere victus
Ante aciem ceca trepidus sub nube timoris
Hostibus occurrit fugiens inque ipsa pavendo
Fata ruit totus mitti civilibus armis
Usque vel in pacem potuit cruor ipse furentes
Dux tenuit gladios felix ac libera regum
Roma fores iurisque tui vicisses in illo
Si tibi sulla loco dolet heu semperque dolebit

Si scelerum cessit prodest tibi Sulla
Unum quod pugnasse pro socero tristia fata
Non utica libie clades hyspania munde
Flesset et infando pollutus sanguine nilus
Nobilius farium gestasset rege cadaver
Nec iuba marmoricas pressisset nudus arenas
Penorumque umbras placasset sanguine fuso
Scipio nec sancto caruisset vita catone
Ultimus esse dies potuit tibi roma malorum
Exire e mediis potuit farsalia fatis
Deserit averso possessam numine sedem
Cesar et emathias lacero petit agmine terras
Arma secuturum soceri quacumque fugasset
Temptantem sui comites devertere magnum
Hortantur patrias sedes atque hoste carentem
Ausoniam peteret numquam me cesaris inquit
Exemplo reddam patrie numquamque videbit
Me nisi dimisso redeuntem milite roma
Hesperiam potui motu surgente tenere
Si vellem patriis aciem committere templis
Ac medio pugnare foro dum bella relegem
Extremum sithici transcendam frigoris orbem
Ardentesque plagas / victor tibi roma quietem
Eripiam qui ne premerent te prelia fugi
A potius ne quid bello patiaris in isto
Te cesar putat esse suam / sic fatus in ortus
Phebeos convertit iter terreque secutus
Devia qua vastos aperit candavia saltus
Contigit emathiam bello quam fata parabant
Thessaliam qua parte diem brumalibus horis
Attollit tytan rupes ossea coercet
Cum per summa poli / phebum trahit altior estas
Pelion opponit radiis nascentibus umbras
At medios ignes celi rapidique leonis
Solstitiale caput nemorosus summovet othris
Excipit adversos zaphiros et ypi yapiga pindus
Et maturato precidit vespere lucem
Nec metuens ymi boream habitator olimpi
Lucentem totis ignorat noctibus arthon

Hos inter montes media qui valle premuntur
Perpetuis quondam latuere paludibus agri
Flumina dum campi retinent nec pervia Tempe
Dant aditus pelago stagnumque implentibus unum
Crescere cursus erat postquam discessit Olympo
Herculea gravis Ossa manu subiteque ruinam
Sensit aque Nereus melius mansura sub undis
Emathis equorei regnum Pharsalos Achillis
Eminet et prima Rhetea littora pinu
Que tetigit Phylace Peleos que et Dorion ira
Flebile Pieridum Trachin pretioque nefande
Lampados Herculeas fortis Meliboea pharetris
Atque olim Larissa potens ubi nobile quondam
Nunc super Argos arant veteres ubi fabula Thebas
Monstrat Echionias ubi quondam Pentheos exul
Colla caputque ferens supremo tradidit igni
Questa quod hoc solum nato rapuisset Agave
Ergo abrupta palus multos discessit in amnes
Purus ab occasu parvi sed gurgitis Eas
Ionio fluit inde mari nec fortior undis
Labitur avecte pater Isidis et tuus Oeneu
Pene gener crassis oblimat Echinadas undis
Et Meleagream maculatus sanguine Nessi
Evenos Calydona secat ferit amne citato
Maliacas Sperchios aquas et flumine puro
Irrigat Amphrysos famulantis pascua Phebi
Quique nec humentes nebulas nec rore madentem
Aera nec tenues ventos suspirat Anauros
Et quisquis pelago per se non cognitus amnis
Peneo donavit aquas it gurgite rapto
Apidanos numquamque celer nisi mixtus Enipheus
Accipit Asopos cursus Phenixque Melasque
Solus in alterius nomen cum venerit undis
Defendit Titaresos aquas lapsusque superne
Gurgite Penei pro siccis utitur arvis
Hunc fama est Stygiis manare paludibus amnem
Et capitis memorem fluvii contagia vilis
Nolle pati superumque sibi servare timorem
Ut primum emissis patuerunt amnibus arva

Pigrioris laticis discessit vomere sulcus
Hoc rex Lelegum dextra pressum descendit aratrum
Eolides dolopesque solum rupere colonum
Et magnetes equis minie gens cognita remis
Illic semiferos ixionidas centauros
Feta peleoniis nubes effudit in antris
Aspera te pholoes frangentem monice saxa
Teque sub ethoo torquentem vertice silvas
Rethe ferox quas vix boreas inverteret ornos
Hospes et alcidae magni phole teque per amnem
Improbe lernaeas vector passure sagittas
Teque senex chiron gelido qui sidere fulgens
Impetis emonio maiorem scorpion arcu
Hanc tellure feri micuerunt semina martis
Primus ab equorea percussis cuspide saxis
Thessalicus sonipes bellis feralibus omen
Exiluit primus chalibem frenosque momordit
Spumavitque novis lapithe domitoris habenis
Prima fretum scindens pegaseo litore pinus
Terrenum ignotas hominem proiecit in undas
Primus thessalice rector telluris ionus
In formam calide percussit pondera masse
Fudit et argentum flammis aurumque moneta
Fregit et immensis coxit fornacibus era
Illic quod populos scelerata impegit in arma
Divitias numerare datum est hinc maxima serpens
Descendit phiton cirreaque fluxit in arva
Unde et thessalice veniunt ad phitia lauri
Impius hinc prolem superis immisit aloeus
Inseruit celsis prope se cum pelion astris
Sideribusque vias incurrens abstulit ossa
Hac ubi dampnata fatis tellure locarunt
Castra duces cunctos belli presaga futuri
Mens agitat summique gravem discriminis horam
Adventare palam est propius iam fata moveri
Degeneres anime trepidant peioraque versant
Ad dubios pauci presumpto robore casus
Spemque metumque ferunt turbe sed mixtus inerti

Sextus erat pro magno proles indigna parenti
Cui mox Scilleas exul grassatus in undas
Polluit equoreos siculus pirata triumphos
Qui stimulante metu fati prenoscere cursus
Impatiensque more venturis omnibus eger
Non tripodas deli non phicia consulit antra
Nec quesisse libet primis quid frugibus altrix
Ere iovis dodona sonet quis noscere fibra
Fata queat quis prodat aves quis fulgura celi
Servet et assyria scrutetur sidera cura
Aut si quid tacitum sed fas erat ille supernis
Detestanda deis sevorum archana magorum
Noverat et tristes sacris feralibus aras
Umbrarum ditisque fidem miseroque liquebat
Scire parum superos vanum sevumque furorem
Adiuvat ipse locus vicinaque menia castris
Hemonidum ficti quas nulla licentia monstri
Transierat quorum quicquid non creditur ars est
Thessala quin etiam tellus herbasque nocentes
Rupibus ingenuit sensuraque saxa canentes
Archanum ferale magos ibi plurima surgunt
Vim factura deis et terris hospita colchis
Legit in hemoniis quas non advexerat herbas
Impia tot populis tot surdas gentibus aures
Celicolum dire convertunt carmina gentis
Una per ethereos exit vox illa recessus
Verbaque ad invitum perfert cogentia numen
Quod non cura poli celique volubilis umquam
Avocat infandum tetigit cum sidera murmur
Tunc Babilon persea licet secretaque memphis
Omne vetustorum solvat penetrale magorum
Abducat superos alienis thessalis aris
Carmine thessalidum dura in precordia fluxit
Non fatis adductus amor flammisque severi
Illicitis arsere senes nec noxia tantum
Pocula proficiunt aut cum turgentia suco
Frontis amature subducunt pignora fete
Mens hausti nulla sanie polluta veneni

Excantata perit quos non concordia mixti
Alligat ulla thori blandeque potentia forme
Traxerunt torti magica vertigine fili
Cessavere vices rerum dilataque longa
Hesit nocte dies legi non paruit ether
Torpuit et preceps audito carmine mundus
Axibus et rapidis impulsos Iupiter urgens
Miratur non ire polos nunc omnia complent
Imbribus et calido producunt nubila Phebo
Et tonat ignaro celum Iove vocibus hisdem
Humentes late nebulas nimbosque solutis
Excussere comis ventis cessantibus equor
Intumuit rursus vetitum sentire procellas
Conticuit turbante Noto puppesque ferentes
In ventum tumuere sinus de rupe pependit
Abscissa fluvius torrens amnisque cucurrit
Non qua pronus erat Nilum non extulit estas
Meander direxit aquas Rodanumque moratum
Precipitavit Arar submisso vertice montes
Explicuere iugum nubes suspexit Olimpus
Solibus et nullis Scithice cum bruma rigeret
Dematuere nives impulsum sydere Tethim
Reppulit Hemonium defenso litore carmen
Terra quoque inmoti concussit ponderis axes
Et medium vergens titubavit nisus in orbem
Tante molis onus percussum voce recessit
Prospectumque dedit circumlabentis Olimpi
Omne potens animal leti genitumque nocere
Et pavet Hemonias et mortibus instruit artes
Has avide tygres et nobilis ira leonum
Ore fovent blando gelidos his explicat orbes
Inque pruinoso coluber distenditur arvo
Vipereum coeunt abrupto corpore nodi
Humanoque cadit serpens afflata veneno
Quis labor hic superis cantus herbasque sequendi
Spernendique timor cuius commercia pacti
Obstrictos habuere deos parere necesse est
An iuvat ignota tantum pietate potentes

An tacitis valuere minis hoc iuris in omnes
Est illis superos an habent hec carmina certum
Imperiosa deum qui mundum cogere quicquid
Cogitur ipse potest illic et sidera primum
Precipiti deducta polo phebeque serena
Non aliter diris verborum obsessa venenis
Palluit et nigris terrenisque ignibus arsit
Quam si fraterna prohiberet ymagine tellus
Insereretque suas flammis celestibus umbras
Et patitur tantos cantu depressa labores
Donec suppositas propior despumet in herbas
Hos scelerum ritus hec dira carmina gentis
Effera damnarat nimie pietatis Erictho
Inque novos ritus pollutam duxerat artem
Illa namque nefas urbis summittere tecto
Aut laribus ferale caput desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis obtinet umbris
Grata deis Herebi cetus audire silentum
Nosse domos stigias archanaque ditis operti
Pheda situ macies celoque ignota sereno
Terribilis stigio facies pallore gravatur
Inpexis onerata comis si nimbus et atre
Sidera subducunt nubes tunc thessala nudis
Egreditur bustis nocturnaque fulmina captat
Semina fecunde segetis calcata perussit
Et non letiferas spirando perdidit auras
Nec superos orat nec cantu supplice numen
Auxiliare vocat nec fibras illa litantis
Novit funereas aris imponere flammas
Gaudet et accenso rapuitque thura sepulcro
Omne nefas superi prima iam voce precantis
Concedunt carmenque timent audire secundum
Viventes animas et adhuc sua membra regentes
Infodit busto fatis debentibus annos
Mors invita subit perversa funera pompa
Retulit a tumulis fugere cadavera letum
Fumantes iuvenum cineres ardentiaque ossa
E mediis rapit illa rogis ipsamque parentes

Quam tenuere faces nigro que volantia fumo :
Feralis fragmenta thori vestesque fluentes
Colligit in cineres et olentes membra favillas
Ast ubi servantur saxis quibus intimus humor
Ducitur et tracta durescunt thabe medulle
Corpora tunc omnes avide desevit in artus
Immergitque manus oculis gaudetque gelatos
Effodisse orbes et sicce pallida rodit
Excrementa manus laqueum nodosque nocentes
Ore suo rupit pendentia corpora carpsit
Abrasitque cruces percussaque viscera nimbis
Vulsit et incoctas admisso sole medullas
Insertum manibus chalibem nigramque per artus
Stillantis thabi saniem virusque coactum
Sustulit et nervo morsus retinente pependit
Et quodcumque iacet nuda tellure cadaver
Ante feras volucresque sedet nec carpere membra
Vult ferro manibusque suis morsusque luporum
Expectat siccis raptura e faucibus artus
Nec cessant a cede manus si sanguine vivo
Est opus erumpat iugulo qui primus aperto
Nec refugit cedes vivum si sacra cruorem
Extaque funeree poscunt trepidantia mense
Vulnere si ventris non qua natura vocabat
Extrahitur partus calidis ponendus in aris
Et quotiens sevis opus est ac fortibus umbris
Ipsa facit manes hominum mors omnis in usu est
Illa gene florem primevo corpore vulsit
Illa comam leva morienti abscidit ephebo
Sepe etiam caris cognato in funere dira
Thessalis incubuit membris atque oscula figens
Truncavitque caput compressaque dentibus ora
Laxavit siccoque herentem gutture linguam
Premordens gelidis infudit murmura labris
Archanumque nefas Stigias mandavit ad umbras
Hanc ut fama loci Pompeio prodidit alta
Nocte poli Titan medium quo tempore ducit
Sub nostra tellure diem deserta per arva

Carpit iter fidi scelerum suetique ministri
Effractos inter tumulos ac busta vagantem
Conspexere procul prerupta in caute sedentem
Qua iuga devexus farsalica porrigit hemus
Illa magis magicisque deis incognita verba
Temptabat carmenque novos fingebat in usus
Namque timens ne mars alium vagus iret in orbem
Emathis et tellus tam multa cede careret
Polluta cantu dirisque venefica succis
Conspersos vetuit transmittere bella philippos
Tot mortes habitura suas usuraque mundi
Sanguine cesorum truncare cadavera regum
Sperat et hesperie cineres vertere gentis
Ossaque nobilium tantosque acquirere manes
Hic ardor solusque labor quod corpore magni
Proiecto rapiat quos cesaris involet artus
Quam prior affatur pompeii ignava propago
O decus hemonidum populisque pandere fata
Queque suo ventura potes devertere cursu
Te precor ut certum liceat mihi noscere finem
Quem belli fortuna paret non ultima turbe
Pars ego romane magni clarissima proles
Vel dominus rerum vel tanti funeris heres
Mens dubiis perculsa pavet rursusque parata est
Certos ferre metus hic casibus eripe iuris
Ne subiti cecique ruant vel numina torque
Vel tu parce deis et manibus exprime verum
Elysias resera sedes ipsamque vocatam
Quos petat e nobis mortem tibi coge fateri
Non humilis labor est dignum est quod querere cures
Vel tibi quo tanti preponderet alea fati
Impia letatur vulgate nomine fame
Thessalis et contra si fata minora moveres
Pronum erat o iuvenis quos velles inquit in actus
Invitos prebere deos conceditur arti
Unam cum radiis presserunt sidera mortem
Inseruisse moras et quamvis fecerit omnis

Stella sive medios herbis abrumpimus annos
At simul a prima descendit origine mundi
Causarum series atque omnia fata laborant
Si quicquid mutare velis uno que sub ictu
Stat genus humanum tunc thessala turba fatemur
Plus fortuna potest sed si prenoscere casus
Contentus faciles que aditus multique patebunt
Ad verum tellus nobis ether que chaos que
Equora que et campi rodopeya que saxa loquentur
Sed pronum vel cum tanta nove sit copia mortis
Ut modo defuncti tepidique cadaveris ora
Plena voce sonent nec membris sole perustis
Auribus incertum feralis strideat umbra
Dixerat et noctis geminate arte tenebris
Mestum tecta caput squalenti nube pererrat
Corpora cesorum tumulis proiecta negatis
Continuo fugere lupi fugere revulsis
Unguibus impaste volucres dum thessala vatem
Elegit et gelidas leto scrutata medullas
Pulmonis rigidi stantes sine vulnere fibras
Invenit et vocem defuncto in corpore querit
Fata peremptorum pendent iam multa virorum
Quem superis revocasse velit si tollere totas
Temptasset campis acies et reddere bello
Cessissent leges herebi monstro que potenti
Extractus stigio populus pugnasset averno
Electum tandem traiecto gutture corpus
Ducit et inserto laqueis feralibus unco
Per scopulos miserum trahitur per saxa cadaver
Victurum montis que cavi quem tristis erictho
Damnarat sacris alta sub rupe locatur
Haut procul a ditis cecis depressa cavernis
In preceps subsedit humus quam pallida pronis
Urget silva comis et nullo vertice celum
Suspiciens phebo non pervia taxus opacat
Marcentes intus tenebre pallens que sub antris
Longa nocte situs numquam nisi carmine factum
Lumen habet non tenariis sic faucibus aer

Sedit iners mestum mundi confine latentis
Ac nostri quo non metuunt emittere manes
Vim faciat fatis dubium est quod traxerit illuc
Aspiciat Stygias an quod descenderit umbras
Discolor et vario furialis cultus amictu
Induitur vultusque aperitur crine remoto
Et coma vipereis substringitur horrida sertis
Ut pavidos iuvenis comites ipsumque trementem
Conspicit exanimi defixum lumina vultu
Ponite ait trepida conceptos mente timores
In nova iam feta vera reddetur vita figura
Ut quamvis pavidi possint audire loquentem
Si vero Stygiosque lacus ripamque sonantem
Et quibus ostendam si me presente videbis
Eumenides possent villosaque colla colubris
Cerberus excutiens et vincta terga gigantes
Quis timor ignavi metuentes cernere manes
Pectora tunc primum ferventi sanguine supplet
Vulneribus laxata novis taboque medullas
Abluit et virus large lunare ministrat
Huc quicquid fetu genuit natura sinistro
Miscetur non spuma canum quibus unda timori
Viscera non lincis non dire nodus hyene
Defuit et cervi pasti serpente medulla
Non puppim retinens euro tendente rudentes
In mediis echinais aquis oculique draconum
Queque sonant feta tepefacta sub alite saxa
Non Arabum volucer serpens innataque rubris
Equoribus custos preciose vipera conche
Aut viventis adhuc Libice membrana ceraste
Aut cinis Eoa positi fenicis in ara
Quo postquam viles et habentes nomina pestes
Contulit infando saturatas carmine frondes
Et quibus os dirum nascentibus inspuit herbas
Addidit et quicquid mundo dedit ipsa veneni
Tunc vox Letheos cunctis pollentior herbis
Excantare deos confundit murmura primum

Dissona et humane multum discordia lingue
Latratus habet illa canum gemitusque luporum
Quod trepidus bubo quod strix nocturna queruntur
Quod strident ululantque fere quod sibilat anguis
Exprimit et planctus illise cautibus unde
Silvarumque sonum fracteque tonitrua nubis
Tot rerum vox una fuit mox cetera cantu
Explicat hemonio penetratque in tartara lingua
Heumenides stigiumque nephas penaeque nocentum
Et chaos innumeros avidum confundere mundos
Et rector terre quem longa in secula torquet
Mors dilata deum stix et quos nulla meretur
Thessalis helizyos celum matremque perosa
Persephone nostreque hecates pars ultima per quam
Manibus et michi sunt tacite commercia lingue
Janitor et sedis laxe qui viscera sevo
Spargis nostra cani repetitaque fila sorores
Tracture tuque o flagrantis portitor unde
Jam lassate senex ad me redeuntibus umbris
Exaudite preces si vos satis ore nefando
Pollutoque voco si nunquam hec carmina fibris
Humanis ieiuna cano si pectora plena
Sepe dedi et lavi calido prosecta cerebro
Si quis qui vestris caput extaque lancibus infans
Imposuit victurus erat parete precanti
Non in tartareo latitantem poscimus antro
Assuetamque diu tenebris modo luce fugata
Descendentem animam primo pallentis hiatu
Heret adhuc orci licet has exaudiat herbas
Ad manes ventura semel ducis omina nati
Pompeyana canat nostro modo militis umbra
Si bene de vobis civilia bella merentur
Hec ubi fata caput spumantiaque ora levavit
Aspicit astantem proiecti corporis umbram
Exanimes artus invisaque claustra timentem
Carceris antiqui pavet ire in pectus apertum
Visceraque et ruptas letali vulnere fibras
A miser extremum cui mortis munus inique

Eripit non posse mori mo miratur Ericto
Has fatis licuisse moras irataque morti
Verberat immotum vivo serpente cadaver
Perque cavas terre quas egit carmine rimas
Manibus illatrat regnique silentia rumpit
Tesiphone vocisque mee secure megera
Non agitis sevis herebi per inane flagellis
Infelicem animam iam vos ego nomine vero
Eliciam stigiasque canes in luce superna
Destituam per busta sequar per funera custos
Expellam tumulis abigam vos omnibus urnis
Teque deis ad quos alio procedere vultu
Ficta soles hecate pallenti tabida forma
Ostendam faciemque herebi mutare vetabo
Eloquar immenso terre sub pondere que te
Contineant ethnea dapes quo federe mestum
Regem noctis ames que te contagia passam
Noluit revocare ceres tibi pessime mundi
Arbiter immittam ruptis titana cavernis
Et subito feriere die paretis an ille
Compellandus erit quo numquam terra vocato
Non concussa tremit qui gorgona cernit apertam
Verberibusque suis trepidam castigat herinis
Indespecta tenet vobis qui thartara cuius
Vos estis superi stigias qui peierat undas
Protinus astrictus caluit cruor atraque fovit
Vulnera et in venas extremaque membra cucurrit
Percusse gelido trepidant sub pectore fibre
Et nova desuetis subrepens vita medullis
Miscetur morti tunc omnis palpitat artus
Tenduntur nervi nec se tellure cadaver
Paulatim per membra levat terraque repulsum est
Erectumque semel distento lumina rictu
Nudantur nondum facies viventis in illo
Iam morientis erat remanet pallorque rigorque
Et stupet illatus mundo sed murmure nullo
Ora astricta sonant vox illi linguaque tantum
Responsura datur dic inquit thessala magna

Quod iubeo mercede mea nam vera locutum
Immunem toto mundi prestabimus evo
Artibus hemoniis tali tua membra sepulcro
Talibus exuram stigio cum carmine silvis
Ut nullos cantata magos exaudiat umbra
Sit tanti vixisse iterum nec verba nec herbe
Audebunt longe somnum tibi solvere lethes
A me morte data tripodas vatesque deorum
Sors obscura tenet certus discedat ab umbris
Quisquis vera petit dureque oracula mortis
Fortiter adit ne parce precor da nomina rebus
Da loca da vocem qua mecum fata loquantur
Addidit et carmen quo quicquid consulit umbra
Scire dedit mestum fletu manante cadaver
Tristia non equidem parcarum stamina dixit
Aspexi tacite revocatus ab aggere ripe
Quod tamen e cunctis michi noscere contigit umbris
Effera romanos agitat discordia manes
Impiaque infernam ruperunt arma quietem
Elisias alii sedes ac tartara mesta
Diversi liquere duces quid fata pararent
Hii fecere palam tristis felicibus umbris
Vultus erat vidi decios natumque patremque
Lustrales animas bellis flentemque camillum
Et curios sullam de te fortuna querentem
Deplorat libicis perituram scipio terris
Infaustam sobolem maior kartaginis hostis
Non servituri meret catho fata nepotis
Solum te consul depulsis prime tyrannis
Brute pias inter gaudentem vidimus umbras
Abruptis catilina minax fractisque cathenis
Exultat mariique truces nudique cethegi
Vidi ego letantes popularia nomina drusos
Legibus inmodicos ausosque ingentia gracchos
Eternis calibis nodis et carcere ditis
Constricte plausere manus camposque piorum
Poscit turba nocens regni possessor inertis
Pallentes aperit sedes abruptaque saxa

Aspiciat et dominum vel melius ad amata patris
Penam victori esset hic placata tirannum
Imminens placidos manes precibusque domuitque
Expectare simul regni que in parte serena
Pompeyo servare locum ut gloria parve
Sollicitet vite veniet que misceat omnis
Hora duces properate mori magnoque superbi
Quamvis e parvis animo descendite bustis
Et romanorum manes calcate deorum
Quem tumulum nili quem tibridis abluat unda
Queritur et ducibus hic de funere pugna est
Tu fatum ne quere tuum cognoscere parce
Me reticente dabunt tibi certior omnia vates
Ipse canet siculis genitor pompeyus in horis
Ille quoque incertus quo te vocet / unde repellat
Quas iubeat vitare plagas vel sydera mundi
Europam miseri libiamque asiamque timete
Distribuit tumulos vestris fortuna triumphis
O miseranda domus toto nil orbe videbis
Tutius emathia. Sic postquam fata peregit
Stat vultu mestus tacito mortemque reposcit
Carminibus magicis opus est herbisque cadaver
Ut cadat et nequeunt animam sibi reddere fata
Consumpto iam iure semel tunc robore multo
Extruit illa rogum venit defunctus ad ignem
Accensa iuvenem positum strue liquit ericto
Tandem passa mori sextoque ad castra parentis
It comes et celo lucis ducente colorem
Dum ferrent tutos intra tentoria gressus
Iussa tenere diem densas nox prestitit umbras

SEgnior occeano quam lex eterna vocabat
Luctificus titan numquam magis ethera contra
Egit equos cursumque polo rapiente retorsit
Defectusque pati voluit rapteque labores
Lucis et attraxit nubes non pabula flammis
Sed ne thessalico purus luceret in orbe
At nox felix magni pars ultima vite
Sollicitos vana decepit ymagine sompnos

Nam pompeiani visus sibi sede theatri
Innumeram effigiem romane cernere plebis
Attollique suum letis ad sidera nomen
Vocibus et plausu cuneos certare sonantes
Qualis erat populi facies clamorque faventis
Olim cum iuvenis primique etate triumphi
Post domitas gentes quas torrens ambit hiberus
Et quecumque fugax sertorius impulit arma
Vespere pacato pura venerabilis eque
Quam currus ornante toga plaudente senatu
Sedit adhuc romanus eques seu fine bonorum
Anxia venturis ad tempora leta refugit
Sive per ambages solitas contraria visis
Vaticinata quies magni tulit omina planctus
Seu vetito patrias ultra tibi cernere sedes
Sic romam fortuna dedit ne rumpite somnos
Castrorum vigiles nullas tuba verberet aures
Crastina dira quies et ymagine mesta diurna
Undique funestas acies feret undique bellum
Unde pares somnos populus noctemque beatam
O felix si te vel sic tua roma videret
Donassent utinam superi patrieque tibique
Unum magne diem quo fati certus uterque
Extremum tanti fructum raperetis amoris
Tu velut ausonia vadis moriturus in urbe
Illa rati semper de te sibi conscia voti
Hoc scelus haud umquam fatis herere putavit
Sic se dilecti tumulum quoque perdere magni
Te mixto flesset luctu iuvenisque senexque
Iniussusque puer lacerasset crine soluto
Pectora femineum ceu bruti funere vulgus
Nunc quoque tela licet paveant victoris iniqui
Nunciet ipse licet cesar tua funera flebunt
Sed dum thura ferunt dum laurea serta tonanti
O miseri quorum gemitus edere dolorem
Qui te non pleno pariter planxere theatro
Vicerat astra iubar cum mixto murmure turba
Castrorum fremuit fatisque trahentibus orbem

Signa petat pugne miseri pro maxima vulgi
Vix totum visura diem tentoria circum
Ipsa ducis querunt magnoque accensa tumultu
Mortis vicine properant admovere horas
Dira subit rabies sua quisque ac publica fata
Precipitare cupit segnis pavidusque vocatur
At nimium patiens soceri pompeyus et orbis
Indulgens regno qui tot simul undique gentes
Iuris habere sui vellet pacemque timeret
Nec non et reges populique queruntur eoi
Bella trahi patriaque procul tellure teneri
Hoc placet o superi cum vobis vertere cuncta
Propositum nostris erroribus addere crimen
Cladibus irruimus nocituraque poscimus arma
In pompeyanis votum est pharsalia castris
Cunctorum voces romani maximus auctor
Tullius eloquii cuius sub iure togaque
Pacificas sevus tremuit cathilina secures
Pertulit iratus bellis cum rostra forumque
Optaret passus tam longa silentia miles
Addidit invalide robur facundia cause
Hoc pro tot meritis solum te magne precatur
Uti se fortuna velis proceresque tuorum
Castrorum regesque tui cum supplice mundo
Affusi vinci socerum patiare rogamus
Humani generis tam longo tempore bellum
Cesar erit merito pompeyum vincere lente
Gentibus indignum est a transcurrente subactis
Quo tibi fervor abit aut quo fiducia fati
De superis ingrate times causamque senatus
Credere diis dubitas ipse tua signa revellent
Prosilientque acies pudeat vicisse coactum
Si duce te iusso si nobis bella geruntur
Sit iuris quocumque velint concurrere campo
Quid mundi gladios a sanguine cesaris arces
Vibrant tela manus vix signa morantia quisquam
Expectat propera ne te tua classica linquant
Scire senatus avet miles te magne sequatur

In comes ingemuit qz talis sensit qz deorum
Esse dolos et vota sue contraria menti
Si placet hoc inquit cunctis si milite magno
Non duce tempus eget nil ultra fata morabor
Involvat populos una fortuna ruina
Sit qz hominum magne lux ista novissima parti
Testor roma tamen magnum quo cuncta periret
Accepisse diem potuit tibi vulnere nullo
Stare labor belli potuit sine cede subactum
Captivumqz ducem romane tradere paci
Quis furor o ceci scelerum civilia bella
Gesturi metuunt ne non cum sanguine vincant
Abstulimus terras exclusimus equore toto
Ad prematuras segetum ieiuna rapinas
Egimus compulimus votis optaret optatumqz hosti
Ut mallent sterni gladiis mortem qz suorum
Permiscere meis belli magna pars peracta est
Hiis quibus effectum est ne pugnam tiro paveret
Si modo virtutis stimulis ire qz calore
Signa petunt multos in summa pericula misit
Venturi timor ipse mali fortissimus ille est
Qui promptus metuenda pati si comminus instet
Et differre potest placet hec tam prospera rerum
Tradere fortune gladiis permittere mundi
Discrimen pugnare ducem quam vincere malunt
Res michi romanas dederas fortuna regendas
Accipe maiores et ceco in marte tuere
Pompei nec crimen erit nec gloria bellum
Vincis apud superos votis me cesar iniquis
Pugnatur quantum scelerum quantum qz malorum
In populos lux ista feret quot regna iacebunt
Sanguine romano quam turbidus ibit enipeus
Prima velim caput hoc funesti lancea belli
Si sine momento rerum partis qz ruina
Casurum est feriat neqz enim victoria magno
Letior aut populis invisum hac clade peracta
Aut hoc pompeius erit miserabile nomen
Omne malum victi quod sors feret ultima rerum

Omne nephas victoris erit sic fatur et arma
Permittit populis frenosque furentibus ira
Laxat et ut victus violento navita choro
Dat regimen ventis ignavumque arte relicta
Puppis onus trahitur / trepido confusa tumultu
Castra fremunt animique truces sua pectora pulsant
Ictibus incertis / multorum pallor in ore
Et mortis venture est faciesque simillima fato
Advenisse diem qui fatum rebus in evum
Conderet humanis / et queri roma quid esset
Illo marte palam est / sua quisque pericula nescit
Attonitus maiore metu quis littora ponto
Obruta quis summis cernens in montibus equor
Etheraque in terras deiecto sole cadentem
Tot rerum finem timeat sibi non vacat ullos
Pro se ferre metus urbi magnoque timetur
Nec gladiis habuere fidem nisi cautibus asper
Exarsit mucro tunc omnis lancea saxo
Erigitur tendunt nervis melioribus arcus
Cura fuit lectis pharetras implere sagittas
Auget eques stimulos frenorumque arctat habenas
Si liceat superis hominum conferre labores
Non aliter phlegra rabidos tollente gigantes
Martius incaluit siculis incudibus ensis
Et rubuit flammis iterum neptunia cuspis
Spiculaque extenso pean phitone recoxit
Pallas gorgoneos diffudit in egida crines
Pellonea iovi mutavit fulmina ciclops
Non tamen abstinuit venturos prodere casus
Per varias fortuna notas nam thessala rura
Cum peterent totus venientibus obstitit ether
Inque oculis hominum fregerunt fulmina nubes
Adversasque faces immensoque igne columnas
Et trabibus mixtis avidos phitonas aquarum
~~Detulit atque oculos ingesto fulmine nubes~~
Detulit atque nubes oculos ingesto fulmine clausit
Excussit cristas galeis / capulosque solutis
Perfudit gladiis / ereptaque pila liquavit

Aetherioque nocens fumauit sulphure ferrum
Nec non innumero cooperta examine signa
Vixque reuulsa solo maiori pondere pressum
Signiferi mersere caput rorantia fletu
Vsque ad thessaliam romana et publica signa
Admotus superis discussa fugit ab ara
Thaurus et emathios preceps se iecit in agros
Nullaque funestis inuenta est uictima sacris
At tu quos scelerum superos quas rite uocasti
Eumenidas cesar stygii que numina regni
Infernumque nephas et mersos nocte furores
Impia tam seue gesturus bella litasti
Iam dubium monstris ne deum nimione pauore
Crediderint multis concurrere uisus olimpo
Pindus et abruptis mergi conuallibus hemus
Edere nocturnas belli pharsalia uoces
Ire per ossam rapidus boebida sanguis
Inque uicem uultus tenebris mirantur opertos
Et pallere diem galeisque incumbere noctem
Defunctosque patres et iunctas sanguinis umbras
Ante oculos uolitare suos sed mentibus unum
Hoc solamen erat quod uoti turba nephandi
Conscia que patrum iugulos que pectora fratrum
Sperabat gaudet monstris mentisque tumultu
Atque omen scelerum subitos putat esse furores
Quid mirum populos quos lux extrema premebat
Limphato trepidasse metu presaga malorum
Si data mens homini est tyriis qui gadibus hospes
Adiacet armeniumque bibit romanus araxen
Sub quocumque die quocumque est sidere mundi
Meret et ignorat causas animumque dolentem
Corripit emathiis quid perdat nescius aruis
Euganeo si uera fides memorantibus augur
Colle sedens aponus terris ubi fumifer exit
Atque antenorei qua spargitur unda timaui
Venit summa dies geritur res maxima dixit
Impia concurrunt pompei et cesaris arma
Seu tonitrus ac tela iouis presaga notauit

Dissimilem certe cunctis quos explicat egit
Thessalicum Romana diem si cuncta perito
Augure mens hominum celi nova signa notasset
Spectari toto potuit Pharsalia mundo
O summos hominum quorum fortuna per orbem
Signa dedit quorum fatis celum omne vacavit
Hec et apud seras gentes populosque nepotum
Sive sua tantum venient in secula fama
Sive aliquid magnis nostri quoque cura laboris
Nominibus prodesse potest cum bella legentur
Spesque metusque simul peritura que vota movebunt
Attonitique omnes veluti venientia fata
Non transmissa legent et adhuc tibi magne favebunt
Miles ut adverso Phebi radiatus ab ictu
Descendens totos perfudit lumine montes
Non temere immissus campis stetit ordine certo
Infelix acies cornus tibi cura sinistri
Lentule cum prima que tum fuit optima bello
Et quarta legione datur tibi numine pugnae
Adverso Domiti frons dextri tradita martis
At medii robur belli fortissima densant
Agmina que Cilicum terris deducta tenebat
Scipio miles in hoc Libico dux primus in orbe
At iuxta fluvios et stagna undantis Enipei
Capadocum montana cohors et largus habenae
Ponticus ibat eques sicci sed plurima campi
Tetrarche regesque tenent magnique tyranni
Atque omnes Latio quos servit purpura ferro
Illuc et Libie Numidas et Creta Cidonas
Misit itureis cursus fuit inde sagittis
Inde truces Galli solitum prodistis in hostem
Illic pugnaces commovit Hiberia celtas
Eripe victori gentes et sanguine mundi
Fuso magne simul totos consume triumphos
Illo forte die Cesar statione relicta
Ad segetum raptus moturus signa repente
Conspicit in planos hostem descendere campos

Ablatum quod videt votis sibi nulla potestas
Tempus in extremos quo mittat omnia casus
Eger quippe more flagrans quod cupidine regni
Ceperat exiguo tractu civilia bella
Ut lentum dampnare nephas discrimina postquam
Admovere ducum supremaque prelia vidit
Casuras fatis sensit nutare ruinas
Illa quoque in ferrum rabies promptissima paulum
Languit et casus audax spondere secundos
Mens stetit in dubio quam nec sua fata timere
Nec Magni sperare sinunt formidine mersa
Prosilit hortando melior fiducia vulgo
O domitor mundi rerum fortuna mearum
Miles adest totiens optata copia pugne
Nil opus est votis iam fatum accerse bello
In manibus vestris quantus sit Cesar habetis
Hec illa dies mihi quam Rubiconis ad undas
Promissam memini cuius spe movimus arma
In quam distulimus vetitos remeare triumphos
Hec eadem est hodie que pignora quamque penates
Reddat et emeritos faciat nos Marte colonos
Hec fato quo teste probat quis iustius arma
Sumpserit hec acies victum factura nocentem
Si pro me patriam ferro flammisque petistis
Nunc pugnate truces gladiosque exsolvite culpa
Nulla manus belli mutato iudice pura est
Non mihi res agitur sed vos ut libera sitis
Turba precor gentes ut ius habeatis in omnes
Ipse ego private cupidus me reddere vite
Plebeiaque toga modicum componere civem
Omnia dum vobis liceant nihil esse recuso
Invidia regnate mea nec sanguine multo
Spem mundi petitis Grayis delecta iuventus
Gymnasiis aderit studioque ignava palestre
Et vix arma ferens aut mixte dissona turbe
Barbaries non illa tubas non agmine moto
Clamorem latura suum civilia pauce
Bella manus facient pugne pars magna levabit

Hys orbem populis romanumque obteret hostem
Ite per ignavas gentes famosaque regna
Et primo ferri motu prosternite mundum
Sitque palam quas tot duxit pompeyus in urbe
Curribus unius gentes non esse triumphi
Armenios ne movet romana potentia cuius
Sit dominus aut emptum minimo vult sanguine quisquam
Barbarus hesperiis magnum preponere rebus
Romanos odere omnes dominosque gravantur
Quos novere magis sed me fortuna meorum
Commisit manibus quorum me gallia testem
Tot fecit bellis cuius non militis ensem
Agnoscam celumque tremens cum lancea transit
Dicere non fallor quo sit vibrata lacerto
Quod si signa ducem numquam fallentia vestrum
Conspicio faciesque truces oculosque minaces
Vicistis videor fluvios spectare cruoris
Calcatosque simul reges sparsumque senatus
Corpus et inmensa populos in cede natantes
Sed mea fata moror qui vos in bella furentes
Vocibus hys teneo veniam date bella trahenti
Spe trepido haut umquam vidi tam magna daturos
Tam prope me superos camporum limite parvo
Absumus a votis ego sum cui marte peracto
Que populi regesque tenent donare licebit
Quo ne poli motu quo celi sidere verso
Thessalice tantum superi permittitis hore
Aut merces hodie bellorum aut pena parata
Cesareas spectate cruces spectate cathenas
Et caput hoc positum rostris effusaque membra
Septorumque nefas et clausi prelia campi
Cum duce sullano gerimus civilia bella
Vestra mihi cura est nam me privata manebit
Sors quesita manu fodientem viscera cernet
Me mea qui nondum victo respexerit hostem
Dy quorum curas abduxit ab ethere tellus
Romanusque labor vincat quicumque necesse
Non putat in victos sevum destringere ferrum

Tuncque suos omnes qui signa adversa tulerunt
Non credit fecisse nephas Pompeius in arto
Agmina vestra loco vetita vite moveri
Cum tenuit quanto saciat sanguine ferrum
Sed tamen vos oro iuvenes ne cedere quisquam
Hostis terga velit omnis qui fugerit esto
Sed dum tela micant non vos pietatis ymago
Ulla nec adversa conspecti fronte parentes
Commoveant vultus gladio turbate verendos
Sive quis infesto cognata in pectora ferro
Ibit seu nullum violabit vulnere pignus
Ignoti iugulum tanquam scelus imputet hoste
Sternite iam vallum fossas implete ruina
Exeat ut plenis acies non sparsa maniplis
Parcite ne castris vallo tendetis in illo
Unde acies peritura venit vix cuncta locuto
Cesare quemque suum munus trahit armaque rapti
Sumpta Ceresque viris capiunt presagia belli
Calcatisque ruunt castris stant ordine nullo
Arte ducis nulla permittunt omnia fatis
Si totidem Magni soceros totidemque petentes
Urbis regna sue funesto in Marte locasses
Non tam precipiti ruerent in prelia cursu
Vidit ut hostiles in rectum exire catervas
Pompeius nullasque moras permittere bello
Sed superis placuisse diem stat corde gelato
Attonitus tantoque duci sic arma timere
Omen erat premit inde metus totumque per agmen
Sublimi provectus equo quem flagitat inquit
Vestra diu virtus finis civilibus armis
Quem quesistis adest totas effundite vires
Extremum ferri superest opus unaque gentes
Hora trahit quisquis patriam carosque penates
Qui subolem thalamos desertaque pignora querit
Ense petat medio posuit deus omnia campo
Causa iubet melior superos sperare secundos
Ipsi tela regent per viscera Cesaris ipsi
Romanas sancire volent hoc sanguine leges

Si socero dare regna meo mundumque pararent
Precipitare meam fatis potuere senectam
Non iratorum populis urbique deorum est
Pompeium servare ducem / que vincere possent
Omnia contulimus subiere pericula clari
Sponte viri sacraque antiquus ymagine miles
Si curios his fata darent reducesque camillos
Temporibus deciosque caput fatale voventes
Hinc starent primo gentes oriente coacte
Innumereque urbes quantas in prelia numquam
Excivere manus toto simul utimur orbe
Quicquid signiferi compressum limite celi
Sub nothon aut boream hominum sumus arma movemus
Nonne superfusis collectum cornibus hostem
In medium dabimus paucas victoria dextras
Exigit at plures tantum clamore caterve
Bella gerent cesar nostris non sufficit armis
Credite pendentes e summis menibus urbis
Crinibus effusis hortari in prelia matres
Credite grandevum vetitumque etate senatum
Arma sequi sacros pedibus prosternere canos
Atque ipsam domini metuentem occurrere romam
Credite qui nunc est populus / populumque futurum
Permixtas afferre preces / hec libera nasci
Hec vult turba mori si quis post pignora tanta
Pompeio locus est cum prole et coniuge supplex
Imperii salva si maiestate liceret
Volverer ante pedes magnus nisi vincitis exul
Ludibrium soceri vester pudor ultima fata
Deprecor at turpes extremi cardinis annos
Ne discam servire senex tam mesta locuti
Voce ducis flagrant animi romanaque virtus
Erigitur placuitque mori si vera timeret
Ergo utrumque pari procurrunt agmina motu
Irarum metus hos regni spes excitat illos
Hec facient dextre quicquid non expleat etas
Ulla nec humanum reparet genus omnibus annis
Ut vacet a ferro gentes mars iste futuras

Obruet et populos evi venientis in orbem
Erepto natale feret tunc omne latinum
Fabula nomen erit gabios veiosque choramque
Pulvere vix tecte poterunt monstrare ruine
Albanosque lares laurentinosque penates
Rus vacuum quod non habitat nisi nocte coacta
Invitus questusque numam iussisse senator
Non etas hec carpsit edax / monimentaque rerum
Putria destituit crimen civile videmus
Tot vacuas urbes generis quo turba redacta est
Humani toto possumus qui nascimur orbe
Nec muros implere viris ut possimus agros
Urbs nos una capit vincto fossore coluntur
Hesperie segetes stat tectis putris avitis
In nulla ruitura domus nuloque tremente
Cive suo romam sed mundi fece repletam
Cladis eo dedimus ne tanto in tempore bellum
Iam posset civile geri pharsalia tanti
Causa mali cedant feralia nomina canne
Et dampnata diu romanis allia fastis
Tempora signant leviorum signa malorum
Hunc voluit nescire diem pro tristia fata
Aera pestiferum tractu morbosque fluentes
Insanamque famem permissasque ignibus urbes
Menia que in preceps laturos plena tremores
Hii possent explere viri quos undique traxit
In miseram fortuna necem dum munera longi
Explicat eripiens evi populosque ducesque
Constituit campos per quos tibi roma ruenti
Ostendat quam magna cadas quo latius orbem
Possedit citius per prospera fata cucurrit
Omne tibi bellum gentes dedit omnibus annis
Te geminum titan procedere vidit in axem
Haut multum terre spacium restabat eoe
Ut tibi nox tibi tota dies tibi curreret ether
Omniaque errantes stelle romana viderent
Sed retro tua fata tulit par omnibus annis
Emathie funesta dies hac luce cruenta

Effectum ut latios non horreat india fasces
Nec vetitas errare dahas in menia ducat
Sarmaticumque premat succinctus consul aratrum
Quod semper sevas debet tibi parthica penas
Quod fugiens civile nephas redditaque scithis
Libertas ultra tygrim renumque recessit
Ac totiens nobis iugulo quesita vagatur
Germanum scithicumque bonum nec respicit ultra
Ausoniam vellem populis incognita nostris
Vulturis ut primum levo fundata volatu
Romulus infamem complevit menia luco
Usque ad thessalicas servisses roma ruinas
De brutis fortuna queror / quid tempora legum
Egimus aut annos a consule nomen habentes
Felices arabes medi eoaque tellus
Quam sub perpetuis tenuit fata tirannis
Ex populis qui regna ferunt sors ultima nostra est
Quos servire pudet sunt nobis nulla profecto
Numina cum ceco rapiantur secula casu
Mentimur regnare iovem spectabit ab alto
Ethere thessalicas teneat cum fulmina cedes
Scilicet ipse petat pholoen petat ignibus othen
Inmeriteque nemus rodopes pinusque mimantis
Cassius hoc potius feriat caput astra thieste
Intulit et subitis dampnavit noctibus argos
Tot similes fratrum gladios patrumque gerenti
Thessalie dabit ille diem mortalia nulli
Sunt curata deo cladis tamen huius habemus
Vindictam quantam terris dare numina fas est
Bella pares facient superis civilia divos
Fulminibus manes radiisque ornabit et astris
Inque deum templis iurabit roma per umbras
Ut rapido cursu fati suprema morantem
Consumpsere locum parva tellure dirempti
Quo sua pila cadant aut que sibi fata minentur
Inde manus spectant tempus quo noscere possent
Facturi quo monstra forent videre parentes
Frontibus adversis fraternaque comminus arma

Nec libuit mutare locum tamen omnia torpor
Pectora constrinxit gelidusque in viscera sanguis
Percussa pietate coit totaeque cohortes
Pila parata diu tensis tenuere lacertis
Di tibi non mortem que cunctis pena paratur
Sed sensum post fata tue dent crastine morti
Cuius torta manu commisit lancea bellum
Primaque thessaliam romano sanguine tinxit
O praeceps rabies cum cesar tela teneret
Inventa est prior ulla manus tunc stridulus aer
Elisus lituis conceptaque classica cornu
Tunc ause dare signa tube tunc ethera tendit
Extremique fragor convexa irrumpit olimpi
Unde procul nubes quo nulla tonitrua durant
Excepit resonis clamorem vallibus hemus
Peliacisque dedit rursus geminare cavernis
Pindus agit gemitus pangeaque saxa resultant
Oethee que gemunt rupes vocesque furoris
Expavere sui tota tellure relatas
Spargitur innumerum diversis missile votis
Vulnera pars optat pars terre figere tela
Ac puras servare manus rapit omnia casus
Atque incerta facit quos vult fortuna nocentes
Sed quota pars cladis iaculis ferroque volanti
Exacta est odiis solus civilibus ensis
Sufficit et dextras romana in viscera ducit
Pompei densis acies stipata catervis
Iunxerat in seriem nexis umbonibus arma
Vixque habitura locum dextras ac tela movendi
Constiterat gladiosque suos compressa timebat
Praecipiti cursu vesanum cesaris agmen
In densos agitur cuneos perque arma per hostem
Querit iter qua torta graves lorica catenas
Opponit tutoque latet sub tegmine pectus
Hac quoque perventum est ad viscera totque per arma
Extremum est quod quisque ferit civilia bella
Una acies patitur gerit altera frigidus inde
Stat gladius calet omne nocens a cesare ferrum

Nec fortuna diu rerum tot pondera vergens
Abstulit ingentes fato torrente ruinas
Ut primum toto diduxit cornua campo
Pompeianus eques bellique per ultima fudit
Sparsa per extremos levis armatura maniplos
Insequitur saevasque manus immittit in hostem
Illic quaeque suo miscet gens proelia telo
Romanus cunctis petitur cruor inde sagittae
Inde faces et saxa volant spatioque solutae
Aeris et calido liquefactae pondere glandes
Tunc et Iturei Medique Arabesque soluti
Arcu turba minax nusquam rexere sagittas
Sed petitur solus qui campis imminet aer
Inde cadunt mortes sceleris sed crimine nullo
Externum maculant chalybem stetit omne coactum
Circa pila nefas ferro subtexitur aether
Noxque super campos telis conserta pependit
Tunc Caesar metuens ne frons sibi prima labaret
Incursu tenet obliquas post signa cohortes
Inque latus belli qua se vagus hostis agebat
Immittit subitum non motis cornibus agmen
Immemores pugnae nulloque timore pudoris
Praecipites fecere palam civilia bella
Vix bene barbaricas concussum emissa catervas
Et primum sonipes transfixus pectora ferro
In caput effusi calcavit membra regentis
Omnis eques cessit campis glomerataque per hostes
In sua conversus praeceps ruit agmina frenis
Perdidit inde modum caedes ac nulla secuta est
Pugna sed hinc iugulis hinc bella geruntur
Nec valet haec acies tantum prosternere quantum
Inde perire potest utinam Pharsalia campis
Sufficiat cruor iste tuis quem barbara fundunt
Pectora non alio mutentur sanguine fontes
Hic numerus totos tibi vestiat ossibus agros
Nullus quod audeat pecora committere pastor
Vellere surgentem de nostris ossibus herbam
Ac velut imparatis hominum vel plebis magni

Limite vel glacie nuda atque ignota iaceres
Si non prima nephas belli sed sola tulisses
O superi liceat terras odisse nocentes
Quid totum premitis quid totum absolvitis orbem
Hesperie clades et flebilis unda Pachini
Et Mutina et Leucas puros fecere Philippos

Iam super Herculeas fauces nemorosaque Tempe
Hemonie deserta petens dispendia silve
Cornipedem exhaustum cursu stimulisque
Magnus agens incerta fuge vestigia turbat // negantem
Implicitasque errore vias pavet ille fragorem
Motorum ventis nemorum comitumque suorum
Qui post terga redit trepidum laterique timentem
Exanimat quamvis summo de culmine lapsus
Non dum vile pretium sui scit sanguinis esse
Seque memor fati tante mercedis habere
Credit adhuc iugulum quantam pro Cesaris ipse
Avolsa cervice daret deserta sequentem
Non patitur tutis fatum celare latebris
Clara viri facies multi Farsalica castra
Cum peterent nondum fama prodente ruinas
Occursu stupuere ducis vertigine rerum
Attoniti cladisque sue vix ipse fidelis
Auctor erat gravis est magno quicumque malorum
Testis adest cunctis ignotus gentibus esse
Mallet et obscuro tutus transire per urbes
Nomine sed penas longi fortuna favoris
Exigit a misero que tanto pondere fame
Res premit adversas fatisque prioribus urget
Nunc festinatos nimium sibi sentit honores
Actaque lauriferi damnat Sillana iuvente
Nunc et Corinthias classes et Pontica signa
Deiectum meminisse piget sic longius evum
Destruit ingentes animos et vita superstes
Imperio nisi summa dies cum fine labore
Affuit et celeri prevertit tristia leto

Sum

Vedicor quod fortuna prior quamsque resideris
Et tandem si fatis aliud quam morte paratur
Littora contingant per quae peneius amnis
Emathia iam clade rubens exibat magnus
Inde ratis trepidum ventis ac fluctibus impar
Flumineis vix tuta vadis evexit in altum
Cuius adhuc remis quatitur corcyra sinusque
Leucadii cilicum dominus terraeque liburne
Exiguo vector pavidus correpsit in altum
Conscia curarum secreta in littora lesbi
Flectit vela ~~rat~~ nubet qua tunc tellure latebas
Maestior in mediis quam si cornelia campis
Emathie stares tristes presagia curas
Exagitant / trepida quatitur formidine somnus
Thessalia nox omnis tenebris quoque remotis
Rupis in abrupte scopulos in extremaque curris
Littora prospiciens fluctus nutantia longe
Semper prima vides venientis vela carine
Nec quicquam de fato coniugis audes
En ratis ad vestros quae tendit carbasa portus
Quid ferat ignoras sed nunc tibi summa pavoris
Nuntius armorum tristis rumor quoque sinister
Victus adest coniunx quid perdis tempora luctus
Cum possis nunc flere times tunc puppe propinqua
Prosiluit crimenque deum crudele notavit
Deformem pallore ducem vultusque prementem
Canitiem atque atro squalentes pulvere vestes
Obvia nox miserae lucem caelumque tenebris
Abstulit atque animam clausit dolor omnia nervis
Membra relicta labant riguerunt corda diuque
Spe mortis decepta iacet iam fune ligatum
Littoribus lustrat vacuas pompeius harenas
Quem postquam propius famulae videre fideles
Non ultra gemitus tacitos incessere fatum
Permisere sibi frustra quoque attollere terra
Semianimem conantur heram quam pectore magnus
Ambit et astrictos refovet amplexibus artus

Erexit in summum reuocato sanguine corpus
Pompeius sentire manus mestamque mariti
Posse pati faciem prohibet succumbere fatis
Magnus et inmodicos castigat uoce dolores
Nobile cur robur fortune uulnere primo
Femina tantorum titulis insignis auorum
Frangis habes aditum mansure in secula fame
Laudis in hoc sexu non legum iura nec arma
Unica materia est coniux miser erige mentem
Et tua cum fatis pietas decertet et ipsum
Quod sum uictus ama nunc sum tibi gloria maior
A me quod fasces et quod pia turba senatus
Tantaque discessit regum manus incipe Magnum
Sola sequi deformis adhuc uincente marito
Summus et augeri uetitus dolor ultima debet
Esse fides lugere uirum tu nulla tulisti
Bella damna uiuit post prelia Magnus
Quam fortuna perit quod defles illud amasti
Vocibus his correpta uiri uix egra leuauit
Membra solo tales gemitu rumpente querelas
O utinam in thalamum inuisi Cesaris issem
Infelix coniux et nulli leta marito
Bis nocui mundo me pronuba duxit Herinis
Crassorumque umbre deuotaque manibus illis
Assirios in castra tuli ciuilia casus
Precipitesque dedi populos cunctosque fugaui
A causa meliore deos o maxime coniux
O thalamis indigne meis hoc iuris habebat
In tantum fortuna caput cur impia nupsi
Si miserum factura fui nunc accipe penas
Sed quas sponte luam quo sit tibi mollius equor
Certa fides regum totusque paratior orbis
Sparge mari comitem mallem felicibus armis
Dependisse caput nunc clades denique lustra
Magne tuas ubicumque iaces ciuilibus armis
Nostros ulta thoros ades huc atque exige penas
Iulia crudelis placataque pelice cesa
Magno parce tuo [illegible] sic fata iterumque refusa

Ad ingeb ingremium cunctorum lumina solvit
In lacrimas durum flectuntur pectora Magni
Siccaque Thessalie confundit lumina Lesbos
Tunc Mitilenum iam pleno littore vulgus
Affatur Magnum si maxima gloria nobis
Semper erit tanti pignus servasse mariti
Tu quoque devotos sacro tibi federe muros
Oramus sociosque lares dignare vel una
Nocte tua fac Magne locum quem cuncta revisant
Secula quem veniens hospes Romanus adoret
Nulla magis subeunda tibi sunt menia victo
Omnia victoris possunt sperare favorem
Hec iam crimen habent quid quod iacet insula ponto
Cesar eget ratibus procerum pars magna coibit
Certa loci noto reparandum est littore fatum
Accipe templorum cultus si puppibus ista iuventus
Aptior est tota quantum valet utere Lesbo
Hoc solum crimen merite bene detrahe terre
Ne nostram videare fidem felix quod sortem
Et damnasse motus tali pietate virorum
Letus in adversis et mundi nomine gaudens
Esse fidem nullum toto mihi dixit in urbe
Gratius esse solum non parvo pignore vobis
Ostendi tenuit nostros hac obside Lesbos
Affectus hic sacra domus carique penates
Hic mihi Roma fuit non ulla in littora puppem
Ante dedi fugiens saevi cum Cesaris iram
Iam scirem meritam, sed nata iungere Lesbon
Non veritus tantam venie committere nobis
Nam sed iam satis est fecisse nocentes
Fata mihi totum mea sunt agitanda per orbem
Heu nimium felix eterno nomine Lesbos
Sive docens populos regesque admittere Magnum
Seu prestas mihi sola fidem, nam querere certum est
Fas quibus in terris, ubi sit scelus. Accipe numen
Si quid adhuc mecum est votorum extrema meorum
Da similes Lesbo populos qui Marte subactum
Non intrare vetent dixit mestumque carine

Iam comitem non mitte vetat dixit mestamque carine
Imposuit comitem cunctos mutare putares
Tellurem patrieque solum sic littore toto
Plangitur infeste tenduntur in ethera dextre
Pompeiumque minus cuius fortuna dolorem
Moverat astam quam toto tempore belli
Ut civem videre suam discedere cernens
Ingemuit populus quam vix si castra mariti
Victoris peterent siccis dimittere matres
Non poterant oculis tanto devinxit amore
Hos pudor hos probitas castique modestia vultus
Quod submissa animis nulla gravis hospita //
Stantis adhuc fati vixit quasi coniuge victo
Iam pelago medios titan demissus ad ignes
Nec quibus abscondit nec si quibus exerit orbem
Totus erat vigiles pompeii pectore cure
Nunc socias adeunt romani federis urbes
Et varias regum mentes nunc invia mundi
Arva super nimios soles austrumque iacentes
Sepe labor mestus curarum odiumque futuri
Proiecit fessos incerti pectoris estus
Rectoremque ratis de cunctis consulit astris
Unde notet terras que sit mensura secandi
Equoris in celo siriam quo sidere servet
Aut quotus in plaustro libiam bene dirigat ignis
Doctus ad hec fatur taciti servator olimpi
Signifero quecumque fluunt labentia celo
Numquam stante polo miseros fallencia nautas
Sidera non sequimur sed qui non mergitur undis
Axis inoccidiuus gemina clarissimus arcto
Ille regit puppes hic cum mihi semper in altum
Surget et instabit summis minor ursa ceruchis
Bosforon et scitie curvantem littora pontum
Spectamus quicquid descendit ab arbore summa
Artofilax propiorque mari cinosura feretur
In sirie portus tendit ratis inde canopus
Excipit australi celo contenta vagari
Stella timens boream illa quoque perge sinistra servetur

Transis salon in medio tangit latius equore
Sed quo vela dari quo nunc pede carbasa tendi
Nostra iubes dubio contra cui pectore magnus
Hoc solum toto respondit in equore toto
Ut sit ab emathiis semper tua longius ore
Puppis et hesperiam pelago celoque relinquas
Cetera da ventis comitem pignusque recepi
Depositum tunc certus eram que littora vellem
Nunc portum fortuna dabit sic fatur at ille
Iusta velo modo pendencia cornibus equis
Torsit in levum puppim dedit ut que secaret
Quas samie cautes et quas chios asperat undas
Hos dat in proram funes hos in puppe rudentes
Equora senserunt motus aliterque secante
Iam pelagus rostro nec eque spectante carina
Mutavere sonum non sic moderator equorum
Dexteriore rota levum cum circuit axem
Cogit inoffense currus accedere mete
Ostendit terras titan et sidera texit
Sparsus ab emathia fugit quicumque procella
Assequitur magnum primusque a littore lesbi
Occurrit natus procerum mox turba fidelis
Nam neque deiecto fatis acieque fugato
Abstulerat magno reges fortuna ministros
Terrarum dominos et sceptra eoa tenentes
Exul habet comites iubet ire in devia mundi
Deiotarum qui sparsa ducis vestigia legit
Quando ait emathiis amissus cladibus orbis
Qua romanus erat superest fidissime regum
Eoam temptare fidem populosque bibentes
Euphraten et adhuc securum a cesare tigrim
Ne pigeat magno querentem fata remotas
Medorum penetrare domos scithicosque recessus
Et totum mutare diem vocesque superbo
Arsacide perferre meas si federa nobis
Prisca manent mihi per latium iurata tonantem
Per vestros astricta magos implete pharetras
Armeniosque arcus geticis intendite nervis

Si vos o parthi peterem cum caspia claustra
Et sequerer duros eterni martis alanos
Passus achimenijs late decurrere campis
In tutam trepidos numquam babilona coegi
Arva super cyri caldei que ultima regni
Qua rapidus ganges et qua niseus hidaspes
Accedunt pelago phebi surgentis ab igne
Iam propior persis quam eram tamen omnia vincens
Sustinui que cunctos regum tellus eoe
Ex equo me parthus adit nec munere magni
Stant semel arsacide quis enim post vulnera cladis
Assyrie iustas latii compescuit iras
Tot meritis obstricta meis nunc parthia ruptis
Excedat claustris vetitam per secula rippam
Zeumaque pelleum pompeyo vincite parthi
Vinci roma volet regem parere iubenti
Ardua non piguit positis que insignibus aule
Egreditur famuli raptos indutus amictus
In dubiis tutum est inopem simulare tyranno
Quanto igitur mundi dominis securius evum
Verus pauper agit dimisso in littore rege
Et placidi colophona maris spumantia parve
Radit saxa sami spirat de littore choo
Ipsa penthaice scopulos ephesum que relinquens
Aura fluens cnidon inde fugit claram que
Sole rabon magnos que sinus thelmesidos unde
Compensat medio pelagi pamphilia puppi
Occurrit tellus nec se committere muris
Ausus adhuc ullis te primum parva phaselis
Magnus adit nam te victum vetat incola rarus
Exhauste que domus populis maior que carine // rursus
Quam tua turba fuit tendens hinc carbasa //
Iam thaurum thauro que videt dipsunta cadentem
Crederet hoc magnus pacem cum prestitit undis
Et sibi consultum cilicum per littora tutus
Parva puppe fugit sequitur pars magna senatus
Ad profugum collectam ducem parvis que sindris
In quo portu mittit que rathes recipit que selinus

In precelsum certe tendens mesta ora resolvit
Vocibus hys magnus comites bellique fugeque
Atque instar patrie quamvis in littore nudo
In aliud terra nec comitatus armis
Consulere rebus que meis exordia queram
Ingentes prestate animos non omnis in armis
Emathijs cecidi nec sic mea fata premuntur
Ut nequeam relevare caput cladesque receptas
Excutere aut libice marium potuere ruine
Erigere in fastos et plenis reddere fastis
Me pulsum leviore manum fortuna tenebit
Mille mee graio volvuntur in equore puppes
Mille duces sparsit potius pharsalia nostras
Quam subvertit opes sed me vel sola tueri
Fama potest rerum toto quas gessimus orbe
Et nomen quod mundus amat vos pendite regna
Viribus atque fide libiam parthosque pharonque
Dicite iam romanis decreat succurrere rebus
At cum curarum vobis archana mearum
Expromam mentemque meam quo pondere vergat
Etas niliaci nobis suspecta tyranni est
Ardua quippe fides robustos exigit annos
Hinc anceps dubii terret solercia mauri
Namque memor generis carthaginis impia proles
Imminet hesperie multusque in pectore vano est
Hanibal obliquo maculat qui sanguine regnum
Et numidas contingit avos iam supplice varo
Intumuit viditque loco romana secundo
Quare agite eoum comites properemus in orbem
Dividit eufrates ingentem gurgite mundum
Caspiaque immensos seducunt claustra recessus
Et polus assirios alter noctesque diesque
Vertit et abruptum nostro mare discolor unda
Occeanusque suus regnandi sola voluptas
Celsior in campis sonipes et fortior arcus
Nec puer aut senior letales tendere nervos
Segnis et a nulla mors est incerta sagitta
Primi pellas arcu frangere sarissas

Bactraque medorum sedem murisque superbam
Assirias babilona domos ne pila timerent
Nostra nimis parthos audet que in bella vocare
Exte sithicas crasso post funera pharetras
Spicula nec solis spargunt fidentia ferro
Stridula sed multo saturantur tela veneno
Vulnera parva faciunt fatumque in sanguine summo est
Utinam non tanta michi fiducia sevis
Esset in arsacidis fatis nimis emulem nostris
Fata movent medos multumque in gente deorum
Effundam populos alia tellure revulsos
Excitosque sinus sius inmittam sedibus ortus
Quod si nos eoa fides et barbara fallent
Fedra vulgata fulgata super contraria mundi
Naufragium fortuna ferat non regna precabor
Que feci sat magna feram solacia mortis
Orbe iacens alio nil hoc in membra cruenta
Nil socerum fecisse pie sed cuncta revolvens
Vite fata mee semper venerabilis illa
Ante si romanos templavi sagitte manus
Ut parte procul umar galate que sirique
Cappadoces galli que extremique orbis hiberi
Armenii cilices nam post civilia bella
Hic populus romanus erit semel ortus in omnes
It timor et fatis datus est pro Cesare cursus
Ventum erat ad robur magni mediasque catervas
Quod totum errore vagos perfuderat agros
Constitit hic bellum fortunaque Cesaris hesit
Non illic regum auxiliis collecta iuventus
Bella gerit ferrumque manus movere rogate
Ille locus fratres habuit locus ille parentes
Hic furor hic rabies hic sunt tua crimina Cesar
Hanc fuge mens belli partem tenebrisque relinque
Nullaque tantorum discat me vate malorum
Quam multum bellis liceat civilibus etas
Ha potius pereant lacrime pereantque querele
Quicquid in hac acie gessisti Roma tacebo
Hic Cesar rabies populis stimulusque furorum

Ne parte sui pereat scelus agmina circum
It vagus atque ignes animis flagrantibus addit
Conspicit et gladios qui toti sanguine manent
Qui niteant primo tantum mucrone cruenti
Que presso tremat ense manus quis languida tela
Quis contenta ferat quis prestet bella iubenti
Quem pugnare iuvet quis vultum cive perempto
Mutet obit latis proiecta cadavera campis
Vulnera multorum totum fusura cruorem
Opposita premit ipse manu quocumque vagatur
Sanguineum veluti quatiens Bellona flagellum
Bistonas aut Mavors agitans si verbere sevo
Palladia stimulet turbatos egide currus
Nox ingens scelerum est cedes oriuntur et instar
Immense vocis gemitus et pondere lapsi
Pectoris arma sonant confractique ensibus enses
Ipse manu subicit gladios ac tela ministrat
Adversosque iubet ferro confundere vultus
Promovet ipse acies impellit terga suorum
Verbere conversae cessantes excitat haste
In plebem vetat ire manus monstratque senatum
Scit cruor imperii qui sit que viscera rerum
Unde petat Romam libertas ultima mundi
Quo steterit ferienda loco permixta secundo
Ordine nobilitas venerandaque corpora ferro
Urgentur cedunt Lepidos ceduntque Metellos
Corvinosque simul Torquataque nomina rerum
Sepe duces summosque hominum te Magne remoto
Illic plebeia contectus casside vultus
Ignotusque hosti quod ferrum Brute tenebas
O decus imperii spes o suprema senatus
Extremum tanti generis per secula nomen
Ne rue per medios nimium temerarius hostes
Nec tibi fatales admoveris ante Philippos
Thessalia periture tua nil proficis istic
Cesaris intentus iugulo nondum attigit arcem
Iuris et humanum culmen quo cuncta premuntur
Egressus meruit fatis tam nobile letum

Vivat et ut Bruti procumbat victoria regnet
Hic patrie perit omne decus iacet aggere magno
Patricium campis non mixta plebe cadaver
Mors tamen eminuit clarorum in strage virorum
Pugnacis Domiti quem clades fata per omnes
Ducebant nusquam magni fortuna sine illo
Succubuit victus totiens a Cesare salva
Libertate perit tunc mille in vulnera letus
Labitur ac venia gaudet caruisse secunda
Viderat in crasso volventem sanguine membra
Cesar et increpitans iam magni deseris arma
Successor Domiti sine te iam bella geruntur
Dixerat ast illi suffecit pectora pulsans
Spiritus in vocem morientia ora resolvit
Non te funesta scelerum mercede potitum
Sed dubium fati Cesar generoque minorem
Aspiciens Stygias magno duce liber ad umbras
Et securus eo te sevo Marte subactum
Pompeyoque graves penas nobisque daturum
Cum moriar sperare licet non plura locutum
Vita fugit denseque oculos pressere tenebre
Impendisse pudet lacrimas in funere mundi
Mortibus innumeris ac singula fata sequentem
Querere letiferum per cuius viscera vulnus
Exierit quis fusa solo vitalia calcet
Ore quis adverso demissum faucibus ensem
Expulerit moriens animam quis corruat ictu
Quis steterit dum membra cadunt qui pectora tela
Transmittant aut quos campis affixerit hasta
Quis cruor emissis perruperit aera venis
Inque hostis cadat arma sui quis pectora fratris
Cedat et ut notum possit spoliare cadaver
Abscisum longe mittat caput ora parentis
Quis laceret nimiaque probet spectantibus ira
Quem iugulat non esse patrem mors nulla querela
Digna sua est nullosque hominum lugere vacamus
Non illas habuit pugne Farsalia partes
Quas alie clades illic per fata virorum

Hic populos hic Roma perit quos millibus ollet
Moro hic gemit aut sanguine superent athenis
Pontifices assumens cunctos hic terrores
Romanus campisque vetat consistere torrens
Maius ab hac acie quam quod sua secula ferrent
Vulnus habent populi plus est quam vita salusque
Quod perit in totum mundi prosternimur evum
Vincitur hec gladiis omnis que serviet etas
Proxima quid soboles aut quid meruere nepotes
In regnum nasci pavide num gessimus arma
Teximus aut iugulos alieni pena timoris
In nostra cervice sedet post prelia natis
Si dominum fortuna dabas et bella dedisses
Iam magnus transisse deos romanaque fata
Senserat infelix tota vix clade coactus
Fortunam damnare suam stetit aggere campi
Eminus unde omnes sparsas per thessala rura
Aspiceret clades que bello obstante latebant
Tot telis sua fata peti tot corpora fusa
Ac se tam multo pereuntem sanguine vidit
Nec sic ut mos est miseris omnia trahere secum
Mersa iuvat gentes que sue miscere ruine
Ut latie post se vivat pars maxima turbe
Sustinuit dignos etiamnunc credere votis
Celicolas voluit que sui solacia casus
Parcite ait superi cunctas prosternere gentes
Stante potest mundo roma que superstite magnus
Esse miser si plura iuvant mea vulnera coniunx
Est mihi sunt nati dedimus tot pignora fatis
Civilene parum est bellum si me meosque
Obruit exigue clades sumus orbe remoto
Omnia quid laceras / quid perdere cuncta laboras
Iam nihil est fortuna meum / sic fatur et arma
Signaque et afflictas omni iam parte catervas
Circuit et revocat matura in fata ruentes
Seque negat tanti nec derat robur in enses
Ire duci iuguloque pati vel pectore letum
Sed timuit strato miles ne corpore magni

Non fugeret sed duce prouincie orbis
Cesaris aut oculis voluit subducere mortem
Nequicquam infelix socero spectare daturus
Quandocumque tuum caput sed te quoque coniux
Causa fuge vultusque tui fatisque negatum
Te presente mori tunc magnum concitus aufert
A bello sonipes non tergo tela paventem
Ingentesque animos extrema in fata ferentem
Non gemitus non fletus erat salvaque verendus
Maiestate dolor qualem te magne decebat
Romanis prestare malis non impare vultu
Aspicis emathiam nec te videre superbum
Prospera bellorum nec fractum adversa videbunt
Quamque fuit leto per tres infida triumphos
Tam misero fortuna minor iam pondere fati
Deposito securus abis nunc tempora leta
Respexisse vacat spes numquam implenda recessit
Quid fueris nunc scire licet fuge prelia dira
Ac testare deos nullum qui perstet in armis
Iam tibi magne mori ceu flebilis affrica damnis
Et ceu munda nocens pharioque a gurgite clades
Sic et thessalice post te pars maxima pugne
Non iam pompei nomen populare per orbem
Nec studium belli sed quod par semper habemus
Libertas et cesar erit teque inde fugato
Ostendit moriens sibi se pugnasse senatus
Non ne iuvat pulsum bellis cessisse nec istud
Perspectasse nephas spumantes cede catervas
Respice turbatos incursu sanguinis amnes
Et soceri miserere tui quo pectore romam
Intrabit campis factus felicior istis
Quicquid in ignotis solus regionibus exul
Quicquid sub phario positus patiere tyranno
Crede deis longo fatorum crede favori
Vincere peius erat prohibe lamenta sonare
Flere veta populos lacrimas luctusque remitte
Tam mala pompei quam prospera mundus adoret
Aspice securus vultu non supplice reges

Aspice possessas urbes donataque regna
Egyptum Libiamque iube et terras elige morti
Vidit prime tue testis Larissa ruine
Nobile nec victum fatis caput omnibus illa
Civibus effudit totas per menia vires
Obvia ceu leto promittunt munera flentes
Pandunt templa domos socios se cladibus optant
Scilicet immenso superest ex nomine multum
Teque minor solo cunctas impellere gentes
Rursus in arma potes rursusque in fata redire
Sed quid opus victo populis aut urbibus inquit
Victori prestare fidem tu Cesar in alto
Cedis adhuc tumulo patrie per viscera vadis
At tibi iam populos donat gener avehit inde
Pompeyum sonipes lacrimeque secuntur gemitus
Plurimaque in sevos populi convicia divos
Nunc tibi vera fides quesiti magne favoris
Contigit ac fructus felix se nescit amari
Cesar ut Hesperio vidit satis arva natari
Sanguine parcendum ferro manibusque suorum
Iam ratus ut viles animas perituraque frustra
Agmina permisset vite sed castra fugatos
Ne revocent pellatque quies nocturna pavorem
Protinus hostili statuit succedere vallo
Dum fortuna calet dum conficit omnia terror
Non veritus grave ne fessis ac marte subacte
Hoc foret imperium non magno hortamine miles
In predam ducendus erat victoria nobis
Plena viri dixit superest que pro sanguine merces
Quam monstrare meum est nec enim donare vocabo
Quod sibi quisque dabit cunctis en plena metallis
Castra patent raptum hesperiis e gentibus aurum
Hic iacet eoas que premunt tentoria gazas
Tot regum fortuna simul magnique coacta
Expectat dominos propera precedere miles
Quos sequeris quascumque tuas Pharsalia fecit
A victis rapiantur opes nec plura locutus
Impulit amentes aurique cupidine cecos

Hec super gladios sperataque carmina patrum
Et tempus celtare ductos que spera quos agger
Constineat precium belli scelerumque petantur
Que volunt quanta fecerint mercede nocentes
Inveniunt quidam spoliato plurima mundo
Bellorum in sumptus congeste pondera masse
Sed non impleverunt cupidas omnia metalla
Quicquid fodit hiber quicquid tagus expuit
Quod legit dives summis arimaspus arenis
Ut rapiant parvo scelus hoc venisse putabat
Cum sibi tarpeyas victor desponderit arces
Cum spe romana promiserat omnia prede
Decipitur quod castra rapit capit impya plebes
Cespite patricio somnum vacuumque cubile
Regibus infandus miles premit inque parentum
Inque toris fratrum posuerunt membra nocentes
Quos agitat vesana quies somnique furentes
Thessalicam miseri versant in pectore pugnam
Invigilat cunctis sevum scelus arma que tota
Mente agitant capuloque manus absente moventur
Ingemuisse putes campos terramque nocentem
Inspirasse animas infectumque aera totum
Manibus et stigia superam formidine noctem
Exigit a meritis tristes victoria penas
Sibilaque et flammas infert sopor umbra perempti
Civis adest sua quemque premit terroris ymago
Ille senum vultus iuvenum videt ille figuras
Hunc agitant totis fraterna cadavera somnis
Pectore in hoc pater est omnes in cesare manes
Haud alios nondum scitica purgatus in ara
Eumenidum videt vultus pelopeyus horestes
Nec agis attonitus animi sensere tumultus
Cum fureret pentheus pentheus aut cum desisset agave
Hunc omnes gladii quos aut pharsalia vidit
Aut ultrix visura dies stringente senatu
Illa nocte premunt hunc infera monstra flagellant
Et quantum misero pene mens conscia donat // somnis
Quod stiga quod manes ingesta que tartara // somnis

Pompeyo vincente videt [illegible] passa
Postquam clara dies Farsalia damna retexit
Nulla loci facies revocat feralibus arvis
Herentes oculos cernit propulsa cruore
Flumina et excelsos cumulis equantia colles
Corpora sidentes in thabem spectat acervos
Et Magni populos numerat epulisque paratur
Ille locus vultus ex quo facies que iacentum
Agnoscat iuvat Emathiam non cernere terram
Et lustrare oculis campos sub clade latentes
Fortunam superosque suos et sanguine cernit
Ut ne leta furens scelerum spectacula perdat
Invidet igni rogi miseris celoque nocenti
Ingerit Emathiam non illum Penus humator
Consulis et Libica succensa lampade Canna
Compellunt hominum ritus ut servet in hoste
Sed meminit nondum saciata cedibus ira
Cives esse suos petimus non singula busta
Discretosque rogos unum da gentibus ignem
Non interpositis urantur corpora flammis
Aut generi si pena iuvat nemus extrue Pindi
Erige congestas Oeteo robore silvas
Thesalicam Pompeius ab equore flammam
Nil agis hac ira thabesne cadavera solvat
An rogus haut refert placido natura receptat
Cuncta sinu finemque sui sibi corpora debent
Hos Cesar populos si nunc non usserit ignis
Uret cum terris uret cum gurgite ponti
Communis mundo superest rogus ossibus astra
Mixturus quocumque tuam fortuna vocabit
Hec quoque sunt anime non altius ibis in auras
Non meliore loco Stigia sub nocte iacebis
Libera fortune mors est capit omnia tellus
Que genuit celo tegitur qui non habet urnam
Tu cui dant penas inhumato funere gentes
Quid fugis hanc cladem quid deseris olentes celo
Has trahe Cesar aquas hoc si potes utere olentes
Sed tibi thabentes populi Pharsalia rura

Eripuit campos quos tenuit victore fugato
Non solum hemonij funesta ad pabula belli
Bistonij venere lupi thabemque cruente
Cedis odorati pholoen liquere leones
Tunc ursi latebras obsceni tecta domosque
Deseruere canes et quicquid nare sagaci
Aera non sanum motumque cadavera sentit
Iam diu volucres civilia castra secute
Conveniunt vos que nilo natare soletis
Threycias yemes ad mollem serius austrum
Istis aves nunquam tanto se vulture celum
Omne nemus misit volucres omnisque cruenta
Alite sanguineis stillat roribus arbor
Sepe super vultus victoris et impia signa
Aut cruor aut alto defluxit ab ethere thabes
Membraque deiecit iam lassis unguibus ales
Sic quoque non omnis populus pervenit ad ossa
Inque feras discerptus abit non intima curant
Viscera nec totas avide sorbere medullas
Degustant artus latie pars maxima turbe
Fastidita iacet quam sol nimbique diesque
Longior emathijs resolutam miscuit arvis
Thessalia infelix quo tanto crimine tellus
Lesisti superos ut te tot mortibus unam
Tot scelerum fatis premerent quod sufficit evum
Inmemor ut donet belli tibi damna vetustas
Que seges infecta surget non decolor herba
Quo non romanos violabis vomere manes
Ante nove venient acies scelerique secundo
Prestabis nondum siccos hoc sanguine campos
Omnia maiorum vertamus busta licebit
Et stantes tumulos et qui radice vetusta
Effudere suas victis compagibus urnas
Plus cinerum hemonie sulcis telluris aratur
Pluraque ruricolis feriuntur dentibus ossa
Nullus ab emathio religasset littore funem
Navita nec terram quisquam movisset arator
Romani bustum populi fugerentque coloni
Umbrarum campos et gregibus dumeta carerent

Urbis patris sui quanta mesticia supra
Crassus aput thigmatium totque conspexit mortem
Crassus mors interiit nam secabus actus
Nomen abit aut unde reddit roma tremiscit
Roma fame captus quid erit tibi leone vestris vingis
Prostituit siperem quod si amicia pectore
Multe bella graves tantas od fine gentes
Et nimis iniuste malis od cesaris arma
Concurrent medius aut me fortuna mitteret
Vendicat aut crassum sic fratris minime perisset
Consilium dampnasse viros quos lentulos omnes
Virtus similes et nobilitate dolendi
Precessit dignus quod tulit non consule vocis
Sumque thessalice victorum frege ruine
Una dies mundi dampnavit fata secundi
Emathiam lis tanta dare iacet omne cruenta
Ulnerus amplexum solus tu magna relinquit
Parthorum fortuna pedes quid diffuga mundi

Inductus quod polus alienque quod sidera queris
Caldeos culte deos et barbara sacra
Parthorum famulus quis causa obtendi armis
Libertatis amor iniustus quid deseris orbem
Si scimus potas te que te regente
Horruit audita que captus duceret hyras
Vidit abhstamis indeque a littore solum
Bactrum patris humilem fractus quod indolebit
Et tollat quod animus labi vesanus in orbe
Ac simul et romam pompeyo supplice in...
Nil animus fatis quod tuis affabam dignum
Exigit ignorans hec convicia lingue
Ut lacrimis sic magnis reges patimur ve pudoris
Hoc volumus clades ut parthia vindicat hanc
Superos qua roma suas omnibus armis
Exigit te pompeie diuque rebellaria
Insultantes spargis populos clades quod latentes
Quod partus dissere doctos placa tanti
Perdidit roma mali nullos admittere reges

Sed cum serum suo iungat te p(er) orbem
Orientem servas romanus in media gentes
Digna que ab Eufrate ad classes capta senton
Cui plus regum fato celante favore
Defuit Emathie iunctas tantas lacessat
Auditi victoris opes aut iunge paterna fata
Totum Magne velit non hec a fiducia gentis
Omnis in Arctois populus quicumque pruinis nascitur
Indomitis bellis et mortis amator
Et quidquid ad Eoos tractus mundique teporem
Labitur emollit gentes clementia celi
Illic et laxas vestes et fluxa virorum
Velamenta vides Parthus per Medica rura
Sarmaticos inter campos effusaque plano
Tigridis arva solo nullis superabilis hoste
Libertate fuge sed non ubi terra tumebit
Aspera conscendet montis iuga nec per opacas
Bella geret tenebras incerto debilis arcu
Nec franget vado violenti vertice amnem
Nec tota in pugna perfusus sanguine membra
Exiget estivum calido sub pulvere solem
Non aries illis non ulla est machina belli
Aut fossas implere valent Partho que sequenti
Murus erit quodcumque potest obstare sagitte
Pugna levis bellumque fugax turmeque vagantes
Et melior cessisse loco quam pellere miles
Illita tela dolis nec Martem comminus umquam
Ausa pati virtus sed longe tendere nervos
Et qua ferre volent permittere vulnera ventis
Ensis habet vires et gens quecumque virorum est
Bella gerit gladiis nam Medos prelia prima
Exarmant vacueque iubent remeare pharetre
Nulla manus illis fiducia tota veneni est
Credis Magne viros quos in discrimina belli
Cum ferro misisse parum est temptare pudendum
Auxilium tanti est toto divisus in orbe
A terra moriare tua tibi barbara tellus
Incumbat te parva tegant ac vilia busta

Invidiosa tibi crassi querente sepulcrum
Sed tua pro sume coniux quam morte ultima penas
Nec metuenda vnius aut non tancha lectum
Infando sub rege tumet sunt barbara nobis
Est ignota venus que ubi tota fatetur
Polluit innumeras lectos et federa tede
Coniugibus thalami quoque per secreta nefandi
Inter mille nurus epulis vesana meroque
Regia non vllis exceptos legibus horret
Concubitus tot femineis complexibus vnum
Non lassat nox tota marem iacuere sorores
In regum thalamis sacrataque pignora matres
Damnat apud gentes sceleris non sponte peracti
Edipodioniam infelix fabula thebas
Parthorum dominus quotiens sic sanguine mixto
Nascitur arsacides cui fas implere parentem
Quid rear esse nefas proles tam clara metelli
Stabit barbarico coniux millesima lecto
Quamquam non vlli plus regia magne vacabit
Sevitia stimulata venus titulisque virorum
Nam quo plura iuvent parthum portenta fuisse
Hanc sciet et crassi ceu pridem debita fatis
Assyriis cladis captiva vetuste trahitur
Hereat tergo vulnus miserabile sortis
Non solum auxilium funesto a rege petisse
Sed gessisse prius bellum civile pudebit
Nam quod apud populos crimen socerique tuumque
Maius erit quam quod vobis miscentibus arma
Crassorum vindicta perit incurrere cuncti
Debuerant in bactra duces et ne qua vacarent
Arma vel arctoum dacis rhenique catervis
Imperii nudare latus dum perfida susa
In tumulos prolapsa ducum babilonque iaceret
Assirio paci finem fortuna precamur
Et si thessalia bellum civile peractum est
Ad parthos qui vicit eat gens unica mundi
Est de qua cesaris possim gaudere triumphis
Non tibi cum primum gelidum transibis araxem

Umbra perit nostri sed gesta sagitte
Ingerit has terras, in quibus partes funera mal
Flore omnis unde sperans umbre
Ad sedes pacis qz venis tum plurima cladis
Damnent monimenta [illegible] qz meina tama
Clypeatum carmen ducas vel nomina tuta cuncta
Obruit eufrates et ira caduca tygris
Detulit in terras ac reddidit ne post ista
Si potes in me a parte qz magne sedente
Thessaliam placare potes quem zephyris orbem
Romanum si regna times per tua sub austro
Infesti qz urbam petimus pharon arua qz lagi
Sirtibus hinc libicis tuta est egiptus at inde
Gurgite septeno rapidus mare submovet amnis
Terra suis contenta bonis non indiga mercis
Aut iouis in solo tanta est fiducia nilo
Sceptra puer ptholomeus habet tibi debita magne
Tutele commissa tue quis nominis umbram
Horreat innocua est etas ne iura fidem qz
Respectumqz deum veteris speraueris aule
Nil pudor astrictos sceleris mitissima sors est
Regnorum sub rege nouo non plura locutus
Impulit hinc animos quantum spes ultima rerum
Libertatis habet vitia est sententia magni
Tunc cilicum liquere solum cyproqz citatas
Immisere rates nullas cui pretulit aras
Unde diua memor paphie si numina nostra
Credimus, aut quemquam fas est cepisse deorum
Hec ubi deseruit pompeius littora totos
Emensus cipri scopulos quibus exit in austrum
Unde maris uasti transuerso vertitur estu
Nec tenuit gratum nocturno lumine montem
Infima qz egipti pugnaci littora velo
Vix tetigit qua diuidui pars maxima nili
In vada decurrit pelusia septimus amnis
Tempus erat quo libra pares examinat horas
Non uno plus equa die noctiqz rependit
Lux minor hiberne verni solacia damni

Comperit ut regem casio sub monte tenentem
Flectit iter nec phebus adhuc carbasa laxavit
Iam rapido speculator eques per littora cursu
Hospitis adventu pavidam compleverat aulam
Consilii vix tempus erat tamen omnia monstra
Pellee coiere domus quos inter achoreus
Iam placidus senio fractisque modestior annis
Hunc genuit custos nili crescentis in arva
Memphis vana sacris illo cultore deorum
Lustra sue phebis non unus vixerat apis
Consilii vox prima fuit meritumque fidemque
Sacraque defuncti iactavit pignora patris
Sed melior suadere malis et nosse tyrannos
Ausus pompeium leto damnare fotinus
Ius et phas ~~nocentes~~ multos faciunt ptholomee //
Dat penas laudata fides cum sustinet inquit // nocentes
Quos fortuna premit fatis accede deisque
Et cole felices miseros fuge sydera terra
Ut distant et flamma mari sic utile recto
Sceptrorum vis tota perit si pendere iusta
Incipit evertitque arces respectus honesti
Libertas scelerum est que regna invisa tuetur
Sublatusque modus gladiis facere omnia seve
Non impune licet nisi cum facis exeat aula
Qui vult esse pius virtus et summa potestas
Non coeunt semper metuet quem seva pudebunt
Non impune tuos magnus contempserit annos
Qui te nec victos arcere a littore nostro
Posse putat neu te sceptris privaverit hospes
Pignora sunt propiora tibi nilumque pharonque
Si regnare piget damnate redde sorori
Egiptum certe latiis tueamur ab armis
Quidquid non fuerit magni dum bella geruntur
Nec victoris erit toto iam pulsus ab orbe
Postquam nulla manet rerum fiducia querit
Cum qua gente cadat rapitur civilibus umbris
Nec soceri tantum arma fugit fugit ora senatus
Cuius thessalicas saturat pars magna volucres

Et metuunt gentes quos uno in sanguine mixtas
Destruit reges quos tenet quorum omnia miscet
Thessalie quos ceus nulla tellure receptus
Sollicitat nemini quem nondum perdidit orbem
Iustior in magni uoltus ptholomee querele
Causa data est quod sic potuit semper quos queratur
Tunc bellorum maculas pharon arma quos mouent
Victori seperata fides templa cadenti
Nec placuit tellus magnus farsalia fata
Consertas per artes quos struas iam tunc habemus
Purganda gladio quod nobis sceptra senatus
Te suadente dedit uolt tua seminique arma
Post scelerum quos fata iubent penas ferre parum
Non tibi sed uicto scelerum tua uiscera magne
Maluissem sceleri rapimur quo cuncta sciuntur
Tu ne modo dubitas an sit violare nefas
Cum liceat que te mihi federa regni
Hunc agit in scelere ipse plus non crimus memoro
Carina quos uix e regio sedicente mollia nilo
Metiri sparagna dedit unde quos fateri
Tu tolomee potes magni saluare ruinam
Sub qua roma iacet busto omnes quos mouet
Tessalicos audes bellorum quos in regna uocare
Ante acie emathiam nullis accessimus armis
Pompeii nunc castra placent quod deserit orbis
Nunc uictoris opes et cognita fata lacessis
Adiecistis non de quos deos oz leta scelos
Nulla fides unquam miseros elegit amicos
Assensere omnes sceleri letantur honore
Rex puer insueto quos iam sibi tanta iubet
Permittant famuli sceleri delectus achillas
Perfida qua tellus casius excultat arenis
Et uada testantur iunctas egyptia sirtes
Exiguam sceleri ratis monstri gladiis quos carinam
Instruit o superi niliaca et barbara memphis
Et pelusiaci tam mollis turba canopi
Hos animos sic fata premunt omnia mundum
Sic romana iacet nullus nec in cladibus ipse

Est locus egipto saevus quo ad mitti casus
Hanc de senatu fidem ambabella
Cognatas pirate manus extra que nostra
Vellite si metum tam claro nomine magnus
Cesaris esse nephas tanti ptholomee ruina
Nominis hanc metuis celo que tonante prophanas
Inseruisse manus impure at semi vir audes
Non domitor mundi nec ter capitalia curru
Inmixtus regnum que potens vindexque senatus
Victorisque gener sario satelesse tyranno
Quod poterat romanum erat quod viscera nostra
Scrutaris gladio nescis puer improbe nescis
Quo sit fortuna loco iam nunc sine ullius ullis
Nili sceptra tenes cecidit civilibus armis
Iam tibi regna dedit iam vento vela negaret
Magnus et auxilio remorum infanda petebat
Littora que quondam non longe vasta bucum
Appulerat scelerata manus magno que parate
Ingentis regina celsa de puppe carine phari
Inparatam videt iure ratem littus que malignum
Incursat bimaris que vadis frangentibus cursum
Iam veteres externis terris appellere classes
Quod nisi fatorum leges intenta que iussu
Ordinis eterni imperet vicina mortis
Damnatum leto traherent ad menia magni
Non ulli comitum casus presagia deerant
Tum puppe fides si pura fuisset si regia magno
Sceptrorum antonii vela pie te pateret
Ventura tota pharium cum classe secuntur
Sed cedit fatis classemque relinquere iussus
Obsequitur letum que iuvat preferre timori
Ibat in hostilem preceps cornelia puppem
Hoc agis impatiens egresso desse marito
Quis metuit clades romane temeraria gentis
Et tu nate precor longe que a littore castra
Expectate meos et in hac cervice tyranni
Explorate fidem dixit sed dura secanti
Condetenint geminas animis cornelia palmas

Quo sine me crudelis abis / iterumne relinquor
malis // Thessalicis summota nunquam omine leto
Distrahimur poteras non flectere puppem
Cum fugeres alto latitans relinquere lesbi
Omnibus a terris si nos arcere parabas
An tantum in fluctus placeo comes / hoc ubi frustra
Effudit prona pendet tamen anxia puppe
Attonita qz metu nec quoquam avertere visus
Nec magnum spectare potest stetit anxia classis
Ad ducis eventum metuens non arma nefasque
Sed ne submissis precibus pompeius adoret
Sceptra sua donata manu transire parantem
Romanus pharia miles de puppe salutat
Septimius qui pro superum pudor arma satelles
Regia gestabat posito deformia pilo
Immanis violentus atrox nullaque ferarum
Mitior in cedes quis non fortuna putasset
Parcere te populis quod bello hec dextra vacaret
Thessaliaque procul tam noxia tela fugasses
Disponis gladios ne quo non fiat in orbe
Heu facinus civile tibi victoribus ipsis
Dedecus et nunquam superum caritura pudore
Fabula romanus regi sic paruit ensis
Pelleusque puer gladio tibi colla recidit
Magne tuo qua posteritas in secula mittet
Septimium fama / scelus hoc quo nomine dicent
Qui bruti dixere nephas iam venerat hore
Terminus extreme phariamque ablatus in alnum
Regia monstra parant ut vidit cominus enses
Involvit vultus / atque indignatus apertum
Fortune prestare caput tunc lumina pressit
Continuitque animam ne quas effundere voces
Vellet et eternam fletu corrumpere famam
Sed postquam mucrone latus funestus achillas
Perfodit nullo gemitu consensit ad ictum
Respexitque nephas servatque immobile corpus
Seque probat moriens atque hec in pectore volvit
Secula romanos nunquam tacitura labores

Attendunt evum que sequens speculatur ab omni
Orbe ratem / pharium que fidem nunc consule fame
Fata tibi longe fluxerunt prospera vite
Ignorant populi si non in morte probaris
An scieris adversa pati ne cede pudori
Auctorem que dole fati quacumque feriris
Crede manum soceri spargant lacerent que licebit
Sum tamen o superi felix nulla que potestas deum
Hoc auferre deo mutantur prospera vita
Non fit morte miser videt hanc cornelia cedem
Pompeyus que meus tanto patientius oro
Clade dolor gemitus natus coniunx que peremptum
Si mirantur amant talis custodia magno
Mentis erat ius hoc animi morientis habebat
At non tam patiens cornelia cernere sevum
Quam perferre nephas miserandis ethera complet
Vocibus o coniunx ego te scelerata peremi
Letifere tibi causa fuge fuit avia lesbos more
Et prior in nili pervenit littora cesar
Nam cui ius alii sceleris sed quisquis in istud
A superis inmisse caput vel cesaris ire
Vel tibi prospiciens nescis crudelis ubi ipsa
Viscera sint magni properas atque ingeris ictus
Qua votum est victo penas non morte minores
Pendat et ante meum videat caput haud ego culpa
Libera bellorum que matrum sola per undas
Et per castra comes nullis absterrita fatis
Victum quod reges etiam timuere recepi
Hoc merui coniunx in tuta puppe relinqui
Perfide parcebas te fata extrema petente
Vita digna fui moriar nec munere regis
Aut michi precipitem saltum permittite naute
Aut laqueum collo tortos que aptare rudentes
Aut aliquis magno dignus comes exigat ensem
Pompeyo prestare potest quod cesaris armis
Imputet o sevi properantem in fata tenetis
Vivis adhuc et iam cornelia non es
Iura magne tui prohibent accersere mortem

Fauor victori sic fata interque suorum
Lapsa manus rapitur trepida fugiente carina
At magni cum terga sonent et pectora ferro
Permansisse decus sacre venerabile forme
Iratamque deis faciem nil ultima mortis
Ex habitu vultuque viri mutasse fatentur
Qui lacerum videre caput nam seuus in ipso
Septimius sceleris maius scelus invenit actu
Ac retegit sacros scisso velamine vultus
Semianimis magni spirantiaque occupat ora
Collaque in obliquo ponit languentia transtro
Tunc nervos venasque secat nodosaque frangit
Ossa diu nondum artis erat caput ense rotare
At postquam trunco cervix abscisa recessit
Vendicat hoc pharius dextra gestare satelles
Degener atque opere miles romane secunde
Pompeii diro sacrum caput ense recidis
Ut non ipse feras o summi fata pudoris
Impius ut magnum nosset puer illa verenda
Regibus hirta coma et generosa fronte decora
Cesaries compressa manu est pharioque veruto
Dum vivunt vultus atque os in murmura pulsant
Singultus anime dum lumina nuda rigescunt
Suffixum caput est quo numquam bella iubente
Pax fuit hoc leges campumque et rostra movebat
Hac facie fortuna tibi romana placebas
Vult sceleri superesse fidem tunc arte nephanda
Submota est capiti tabes raptoque cerebro
Exsiccata cutis putrisque effluxit ab alto
Humor et infuso facies solidata veneno est
Ultima lagee stirpis perituraque proles
Degener incestae sceptris cessure sororis
Cum tibi sacrato macedon servetur in antro
Et regum cineres extructo monte quiescant
Cum ptholomeorum manes seriemque pudendam
Pyramides claudant indignaque mausolea
Litora pompeium feriunt truncusque vadosis
Huc illuc iactatur aquis adeone molesta

Totum cura fuit socero servare cadaver
Hac fortuna fide magni tam prospera fata
Pertulit hac illum summo de culmine rerum
Morte petit clades que omnes exegit in uno
Seva die quibus immunes tot pertulit annos
Leta malis felix nullo turbante deorum
Et nullo parcente miser semel impulit illum
Pompeius que fuit qui numquam mixta videret
Dilata fortuna manu pulsatur arenis
Carpitur in scopulis hausto per vulnera fluctu
Ludibrium pelagi nulla que manente figura
Una nota est magno capitis iactura revulsi
Ante tamen pharias victor quam tangat arenas
Pompeio raptim tumulum fortuna paravit
Ne iaceat nullo vel meliore sepulcro
E latebris pavidus decurrit ad equora cordus
Questor ab ydalio cinyree littore cypri
Infaustus magni fuerat comes ille per umbras
Ausus ferre gradum victum pietate timorem
Compulit ut mediis quesitum corpus in undis
Duceret ad terram traheret que ad littora magnum
Lucis mesta parum per densas cinthia nubes
Prebebat cano sed discolor equore truncus
Conspicitur tenet ille ducem complexibus artis
Eripiente mari nunc victus pondere tanto
Expectat fluctus pelago que iuvante cadaver
Impellit postquam sicco iam littore sedit
Incubuit magno lacrimas que effudit in omne
Vulnus et ad superos obscura que sidera fatur
Non preciosa petit cumulato thure sepulcra
Pompeius fortuna tuus non pinguis ad astra
Ut ferat e membris eoos fumus odores
Ut romana suum gestent pia colla parentem
Preferat ut veteres feralis pompa triumphos
Ut resonent tristi cantu fora totus ut ignes
Proiectis merens exercitus ambiat armis
Da vilem magno plebei funeris arcam
Que lacerum corpus siccos effundat in ignes

Robora quo desint miseris ut sordidus ustor
Sit satis o superi quod non cornelia fuso
Crine iacet subicique facem complexa maritum
Imperat extremo sed abest a munere busti
Infelix coniunx nec adhuc a littore longe est
Sic fatus parvos iuvenis procul aspicit ignes
Corpus vile suis nullo custode cremantes
Inde rapit flammas semustaque robora membris
Subducit quecumque es ait neglecta nec ulli
Cara tuo sed pompeio felicior umbra
Quod iam compositum violat manus hospita bustum
Da veniam quid sensus post fata relictum est
Cedis et ipsa rogo pateris que hec dampna sepulchri
Teque pudet sparsis pompeii manibus uri
Sic fatus plenus que sinus ardente favilla
Pervolat ad truncum qui fluctu pene relatus
Littore pendebat summas dimovit arenas
Et collecta procul lacere fragmenta carine
Exigua trepidus posuit scrobe nobile corpus
Robora nulla premunt nulla strue membra recumbunt
Admotus magnum non subditus accipit ignis
Ille sedens iuxta flammas o maxime dixit
Ductor et hesperii maiestas nominis una
Si tibi iactatu pelagi si funere nullo
Tristior iste rogus manes animamque potentem
Officiis averte meis iniuria fati
Hoc phas esse iubet ne ponti belua quicquam
Ne fera ne volucres ne sevi cesaris ira
Audeat exiguam quantum potes accipe flammam
Romana succensam manu fortuna recursus
Si det in hesperiam non hac in sede quiescent
Tam sacri cineres sed te cornelia magne
Accipiet nostraque manu transfundet in urnam
Interea parvo signemus littora saxo
Ut nota sit busti si quis placare peremptum
Forte volet plenos et reddere mortis honores
Inveniet trunci cineres et norit arenas
Ad quas magne tuum referat caput hec ubi fatus

Excitat invalidas admoto fomite flammas
Carpit et letum magnos destillat in ignes
Tabe fovens bustum sed iam percusserat astra
Aurore premissa dies ille ordine rupto
Funeris attonitus latebras in littore querit
Quam metuis demens isto pro crimine penam
Quo te fama loquax omnes accepit in annos
Condita laudabit magni socer impius ossa
I modo securus venie / fassusque sepulcrum
Posce caput cogit pietas imponere finem
Officio semiusta rapit resolutaque nondum
Ossa satis nervis et inustis plena medullis
Equorea restringit aqua congestaque in unum
Parva clausit humo / tunc ne levis aura retectos
Auferret cineres saxo compressit arena // retectos
Nautaque ne bustum religato fune moveret
Inscripsit sacrum semiusto stipite nomen
Hic situs est magnus placet hoc fortuna sepulcrum
Dicere pompeii quo condi maluit illum
Quam terra caruisse socer temeraria dextra
Cur obicis magno tumulum manesque vagantes
Includis situs est qua terra extrema refuso
Pendet in occeano romanum nomen et omne
Imperium magno tumuli est modus obrue saxa
Crimine plena deum si tota herculis oethe
Et iuga tota vacant bromio nysea quare
Unus in egypto est magni lapis omnia lagi
Rura tenere potest si nullo cespite nomen
Heserit erremus populi cinerumque tuorum
Magne metu nili nullas calcemus arenas
Quod si tam sacro dignaris nomine saxum
Adde actus tantos monimentaque maxima rerum
Adde truces lepidi motus alpinaque bella
Armaque sertorii revocato consule victa
Et currus quos egit eques commercia tuta
Gentibus et pavidos cilicas maris adde subacta
Barbariem gentesque vagas et quicquid in euro
Regnorum boreaque iacet dic semper ab armis

Civilem repetisse togam tibi curribus actis
Contentum patrie multos donasse triumphos
Quis capit hec tumulus et surgit miserabile bustum
Non ullis plenum titulis non ordine tanto
Fastorum solitumque legi super alta deorum
Culmina et extructos spoliis hostilibus arcus
Haut procul est ima pompei nomen harena
Impressum tumulo quod non legat advena rectus
Quod nisi monstratum romanus transeat hospes
Noxia civili tellus egyptia fato
Haut equidem inmerito cumane carmine vatis
Cautum ne nilo pelusia tangeret ora
Hesperius miles / ripasque estate tumentes
Quid tibi seva precor pro tanto crimine tellus
Vertat aquas nilus quo nascitur orbe retentus
Et steriles egeant hibernis imbribus agri
Totaque in ethiopum putres solvaris arenas
Nos in templa tuam romana recepimus ysim
Semideosque canes / et sistra iubentia luctus
Et quem tu plangens hominem testaris osirim
Tu nostros egipte tenes in pulvere manes
Tu quoque cum sevo dederis iam templa tiranno
Nondum pompei cineres o roma petisti
Exul adhuc iacet umbra ducis / si secula prima
Victoris timuere minas nunc excipe saltem
Ossa tui magni / si nondum subruta fluctu
Invisa tellure sedent quis busta timebit
Quis sacris dignam movisse verebitur umbram
Imperet hoc nobis utinam scelus et velit uti
Nostro roma sinu satis o nimiumque beatus
Si mihi contingat manes transferre revulsos
Ausoniam / si tale ducis violare sepulchrum
Forsitan aut sulco sterili cum poscere finem
A superis aut roma volet feralibus austris
Ignibus aut nimiis aut terre tecta moventi
Consilio iussuque deum transibis in urbem
Magne tuam summusque feret tua busta sacerdos
Nam quis ad exustam cancro torrente sienen

Miles et imbriferam sectans a sub plude thebas
Spectator Nili qui rubri stagna profundi
Aut Arabum portus mercis mutator eoe
Magne petet quod non tumuli venerabile saxum
Et cinis in summis forsan turbatus arenis
Avertet manes quos placare licebit
Et Casio preferre Iovi nil ista nocebunt
Fame busta tue templis auroque sepultus
Vilior umbra fores nunc est pro numine summo
Hoc tumulo fortuna iacens augustius aris
Victoris libico pulsatur in equore saxum
Tarpeis qui sepe deis sua thura negabant
Inclusum tusco venerantur cespite fulmen
Proderit hoc olim quod non mansura futuris
Ardua marmorea surrexit pondere moles
Pulveris exigui sparget non longa vetustas
Congeriem bustumque cadet mortisque peribunt
Argumenta tue veniet felicior etas
Qua sit nulla fides saxum monstrantibus illud
Atque erit egiptus populis fortasse nepotum
Tam mendax magni tumulo quam creta tonantis

At non in pharia manes iacuere favilla
Nec cinis exiguus tantam compescuit umbram
Prosiluit busto semustaque membra relinquens
Degeneremque rogum sequitur convexa tonantis
Qua niger astriferis connectitur axibus ether
Quaque patet terras inter lunaeque meatus
Semidei manes habitant quos ignea virtus
Innocuos vita patientes etheris imi
Fecit et eternos animam collegit in orbes
Non illuc auro positi nec thure sepulti
Perveniunt illic postquam se lumine vero
Implevit stellasque vagas miratur et astra
Fixa poli vidit quanta sub nocte iaceret
Nostra dies risitque sui ludibria trunci
Hinc super emathie campos et signa cruenti

Cesaris ac sparsas volitavit in equore classes
Et scelerum vindex in sancto pectore bruti
Sedit et invicti posuit se mente catonis
Ille ubi pendebat casus dubiumque manebat
Quem dominum mundi facerent civilia bella
Oderat et magnum quamvis comes isset in arma
Auspiciis raptus patrie ductuque senatus
At post thessalicas clades iam pectore toto
Pompeyanus erat patriam tutore carentem
Excepit et populi trepidancia membra refovit
Ignavis manibus proiectos reddidit enses
Nec regnum cupiens gessit civilia bella
Nec servire timens nil causa fecit in armis
Ille sua tote post magni funera partes
Libertatis erant quas ne per littora fusas
Colligeret rapido victoria cesaris actu
Corcyre secreta petit ac mille carinis
Abstulit emathie secum fragmenta ruine
Quis ratibus tantis fugiencia crederet ire
Agmina quis pelagus victas artasse carinas
Dorida tunc maleam et apertam tenaron umbris
Inde cythera petit boreaque urgente carinas
Creta fugit dictea legit cedentibus undis
Littora tunc ausum classi precludere portus
Impulit ac sevas meruit phicunta rapinas
Sparsit et hinc placidis alto delabitur auris
In littus palinure tuum nec enim equore tantum
Ausonio monimenta tenes portusque quietos
Testatur libie phrigio placuisse magistro
Tunc procul ex alto tendentes vela carine
Ancipites tenuere animos socios ne malorum
An veherent hostes preceps facit omne timendum
Victor et in nulla non creditur esse carina
Ast ille puppes luctus planctusque ferebant
Et mala vel duri lacrimas motura catonis
Nam postquam frustra precibus cornelia nautas
Privignique fugam tenuit ne forte repulsus
Littoribus siculis remearet in equore truncus

Ostenditque rogum non iusti flamma sepulcri
Ergo indigna fui dixit fortuna marito
Accendisse rogum, gelidosque effusa per artus
Incubuisse viro laceros exurere crines
Membraque dispersi pelago componere magni
Vulneribus cunctis largos infundere fletus
Ossibus et tepida vestes implere favilla
Quicquid ab extincto licuisset tollere busto
In templis sparsura deum sine funeris ullo
Ardet honore rogus manus hoc egiptia forsan
Obtulit officium et grave manibus o bene nudi
Crassorum cineres pompeio contigit ignis
Invidia maiore deum similisne malorum
Sors mihi semper erit numquam dare iusta licebit
Coniugibus numquam plenas plangemus ad urnas
Quid porro tumulis opus est aut ulla requiris
Instrumenta dolor non toto in pectore portas
Impia pompeium non imis heret ymago
Visceribus querat omnes victura superstes
Nunc tamen hinc longe qui fulget luce maligna
Ignis adhuc aliquid phario de littore surgens
Ostendit michi magne tui iam flamma resedit
Pompeiumque ferens vanescit solis ad ortus
Fumus et invisi tendunt michi carbasa venti
Non michi nunc tellus pompeio si qua triumphos
Victa dedit non alta terens capitollia currus
Gratior elapsus felix de pectore magnus
Hunc volumus quem nilus habet terreque nocenti
Non herere queror crimen commendat arenas
Linquendi per quam fidos pellusia littora nolo
Tu pete bellorum casus et signa per orbem
Sexte paterna move namque hec mandata reliquit
Pompeius vobis in nostra condita cura
Me cum fatalis leto damnaverit hora
Excipite o nati bellum civile nec umquam
Dum terris aliquis nostra de stirpe manebit
Cesaribus regnare vacet vel sceptra vel urbes
Libertate sua validas impellite fama

Nomine has vobis partes hec arma relinquo
Invenient classes quisquis pompeius in undis
Venerit et in nullis non gentibus heres
Bella dabit tibi indomitos memoresque paterni
Iuris habete animos uni parere decebit
Si faciet partes pro libertate cathoni
Exsolvi tibi magne fidem mandata peregi
Insidie valuere tue deceptaque vixi
Ne iam commissas aufferrem perfida voces
Iam nunc te per inane chaos per tartara coniunx
Si sunt ulla sequar quam longo tradita leto
Incertum est nimme penas vivacis ab ipsa
Ante feram potuit cernens tua funera magne
Non fugere in mortem planctu contusa peribit
Effluet in lacrimas numquam veniemus ad ensem
Aut laqueos aut precipites per inania pessos
Turpe mori post te solo non posse dolere
Sic ubi fata caput ferali obduxit amictu
Decrevitque pati tenebras puppisque cavernis
Delituit secumque arte complexa dolorem
Perfruitur lacrimis et amat pro coniuge luctum
Illam non fluctus stridensque rudentibus aurus
Movit et exurgens ad summa pericula clamor
Votaque sollicitis faciens contraria nautis
Composita in mortem iacuit favitque procellis
Prima rathem ap tos spumantibus accipit unde
Inde tenens pelagus sed iam moderatior eurus
In libicas egit sedes et castra cathonis
Tristis ut in multo mens praesaga timore
Aspexit fratres germanum comites a littore magnus
Et fratrem nec adhuc praeceps tunc fertur in undas
Dic ubi sit germane parens; stat summa caputque
Orbis an occidimus romanaque magnus ad //
Abstulit hec fatur; quem contra talia frater //umbras
O felix quem sors alias dispersit in horas
Crimenque nephas audis oculos germane nocentes
Decubuit digno quam perit auctore ruine
Rege sub impuro violente regna tenente

Hospitium fecere superis et numine tanto
In pharios cecidit donati victima regni
Vidi ego magnanimi lacerata pectora patris
Nec credens pharium tantum potuisse tyrannum
Litore niliaco socerum iam stare putavi
Sed me nec sanguis nec tantum vulnera nostri
Affecere senis quantum gestata per urbem
Ora ducis que transfixo sublimia pilo
Vidimus hec fama est oculis victoris iniqui
Servari scelerisque fidem quesisse tyrannum
Nam corpus phariae ne canes avideque volucres
Distulerint an furtivus quem vidimus ignis
Solverit ignoro quecumque iniuria fati
Abstulit hos artus superis hec crimina dono
Servata de parte queror cum talia magnus
Effudit iustaque furens pietate profatur
Precipitate rates e sicco litore naute
Classis in adversos erumpat remige ventos
Ite duces mecum nusquam civilibus armis
Tanta fuit merces inhumatos condere manes
Sanguine semiviri magnum satiare tyranni
Non ego pelleas arces adytisque retectum
Corpus alexandri pigra mareotide mergam
Non mihi pyramidum tumulis evulsus amasis
Atque alii reges nilo torrente natabunt
Omnia dent penas nudo tibi magne sepulcra
Evolvam busto iam numen gentibus ysim
Et tectum lino spargam per vulgus osirim
Et sacer in magni cineres mactabitur apis
Suppositisque deis uram caput has mihi penas
Terra dabit linquam vacuos cultoribus agros
Nec nilus cui crescat erit solusque tenebis
Egyptum genitor populis superisque fugatis
Dixerat et classem sevus rapiebat in undas
Sed cato laudata iuvenis compescuit iram
Interea totis audito funere magni
Litoribus sonuit percussus planctibus ether
Exemploque carens et nulli cognitus evo

Iustius erat mortem populos deflere potentem
Sed magis ut visa est lacrimis exausta solutas
In vultus effusa comas cornelia puppe
Egrediens rursus geminato verbere plangunt
Ut primum in socie pervenit littora terre
Colligit vestes miserique insignia magni
Arma que et impressas auro quas gesserat olim
Exuvias pictas que togas velamina summa
Ter conspecta iovi / funesto que intulit igni
Ille fuit miseri magni cinis / accepit omnis
Exemplum pietas que togas velamina summo
Surgunt thessalicis reddentia manibus ignem
Sic ubi depastis submittere gramina campis
Et renovare parans hibernas apulus herbas
Igne fovet terras / simul et garganus et arva
Vulturis et calidi lucent buceta mathini
Non tamen ad magni pervenit gratius umbras
Omne quod in superos audet convicia vulgus
Pompeium que deis obiciat quam pauca catonis
Verba sed a pleno venientia pectore veri
Civis obiit inquit multum maioribus impar
Nosse modum iuris / sed in hoc tamen utilis evo
Cui non ulla fuit iusti reverentia salva
Libertate potens / et solus plebe parata
Privatus servire sibi rector que senatus
Sed regnantis erat nil belli iure poposcit
Que que dari voluit / voluit sibi posse negari
Immodicas possedit opes / sed plura retentis
Intulit invasit ferrum sed ponere norat
Pretulit arma toge / sed pacem armatus amavit
Iuvit sumpta ducem iuvit dimissa potestas
Casta domus luxu que carens corrupta que numquam
Fortuna domini clarum et venerabile nomen
Gentibus / et multum nostre quod proderat urbi
Olim vera fides sulla mario que receptis
Libertatis obit pompeio rebus adempto
Et nunc ficta perit / non iam regnare pudebit

Nec color imperii nec frons erit ulla senatus
O felix cui summa dies fuit obvia victo
Et cui querendos farium obtulit enses
Forsitan in soceri potuisses vivere regno
Scire mori sors prima viris, et proxima cogi
Et si fatis aliena in iura venimus
Da talem fortuna iubam non deprecor hosti
Servari dum me servet cervice recisa [illegible]
Vocibus hiis maior quam si romana sonarent
Rostra ducis laudes generosam venit ad umbram
Mortis honos, fremit interea discordia vulgi
Castrorum bellique piget post funera magni
Tarcon motus linquendi signa cathonis
Sustulit hunc rapta fugientem classe secutus
Litus in extremum tali catho voce notavit
O numquam placate cilix iterum ne rapinas
Vadis in equoreas magnum fortuna removit
Jam pelago pirata redis tum respicit omnes
In cetu motuque viros quorum unus aperta
Mente fuge tali compellat voce regentem
Nos katho da veniam pompeii duxit in arma
Nonque belli civilis amor partesque favore
Fecimus ille iacet quem paci pretulit orbis
Causaque nostra perit patrios permitte penates
Desertamque domum dulcesque revisere natos
Nam quis erit finis, si nec pharsalia pugnam
Nec pompeius erat, perierunt tempora vite
Mors eat in tutum iustas sibi nostra senectus
Prospiciat flammas bellum civile sepulcra
Vix ducibus prestat non barbara victos
Regna manent non armenium mihi seva minatur
Aut scithicum fortuna iugum sub iura togati
Civis eo quisquis vivente secundus
Hic mihi primus erit sacris prestabitur umbris
Summus honor dominum quem clades coget habebo
Nullum magne ducem duce te solum in bella secutus
Post te fata sequar nec enim sperare secunda

Vtas m' nec liceat fortuna cruenta tenetur
Aspexit emathiis sparsit victoria sevum
Et causa fedus imperiis et toto sibi in orbe
Qui velit ac et possit victis prestare salutem
Pompeio scelus est bellum civile perempto
Uno fuerat vincere fedus si publica mora
Si quod patriam sequeris cathio signa putamus
Romanus qui consul heri sic ille profatus
Insiluit puppim iuvenem comitante ...
Actum romanus fuerat de rebus et omnis
Iudaea servire ferebat littora plebes
Exemple ducis sacro de pectore voce
Ergo pati voto gessisti bella vinctus
Tu quoque pro dominis et pompeyana fuisti
Non romana manus quod non in regna laboras
Quod tibi non duabus vivus moreris quod orbe
Advenimus nulli quod iam tibi vincere tutum est
Bella fugis queris quod inguinum terrore vacante
Et nostre sine rege pati nunc causa pericli
Digna viris potuit vivo pompeius abuti
Sagrome nunc pudet ingulos cursus quod negatis
Cum prope libertas vinc fortuna reliquit
Iam tribus e domibus pudeatque regna vult
Contulit in leges et parti nubile azons
Ito o degeneres tolomai munus et arma
Opermite: quis vias villa putet esse nocens
Redo manus credet facilis sibi terga dedisse
Credat ab emathiis primos fugisse philippus
Vadite securi meruistis iudice vitam
Censere non armis / nec obsidione subacti
O famuli turpes: dominum post fata priores
Itis ad heredem / cur non maiora mereri
Quam vitam veniamque libet rapiantur in undas
Insilix magni genuere proles quod metelli
Dedate pompeyos tholomei tolomai vincite manus
Ita quod vivus qui fuimus fecit ora tyranno
Non parva dabit stet ita vinctus
Carmel prael ... si mea signa secutum

Rem agite et magna merito cum laude parate
Ignavum scelus est tantum fuga dixit et omnes
Haut aliter medio revocavit ab equore puppes
Quam simul effetas linquunt examina ceras
Atque oblite favi non miscent nexibus alas
Sed sibi queque volat nec iam degustat amarum
Desidiosa thimum frigii sonus increpat eris
Attonite posuere fugam studiumque laboris
Floriferi repetunt / et sparsi mellis amorem
Gaudet in hybleo securus gramine pastor
Divitias servasse case / sic voce Cathonis
Inculcata viris iusti paciencia martis
Iamque actu belli / non doctas ferre quietem
Constituit mentes serieque agitare laborum
Primum littoreis miles lassatur arenis
Proximus in muros et menia Cyrenarum
Est labor exclusus / nulla se vindicat ira
Penaque de victis sola est vicisse Cathoni
Inde peti placuit libice contermina mauro
Regna Iube sed iter medijs natura vetabat
Sirtibus has audax sperat sibi cedere virtus
Sirtes vel primum mundo natura figuram
Cum daret in dubio terre pelagique reliquit
Nam neque subsedit penitus quo stagna profundi
Acciperet nec se defendit ab equore tellus
Ambigua sed lege loci iacet invia sedes
Equora fracta vadis abrupta que terra profundo
Et post multa sonant proiecti littora fluctus
Sic male deseruit nullosque exegit in usus
Hanc partem natura sui vel plenior alto
Olim Sirtis erat pelago penitusque natabat
Sed rapidus titan ponto sua lumina pascens
Equora subduxit zone vicina peruste
Et nunc pontus adhuc phebo siccante repugnat
Mox ubi dampnosum radios admoverit evum
Tellus Sirtis erat nam iam brevis unda superne
Ut primum remis actum mare propulit omne
Classis omnis densis fremuit niger imbribus auster

In sua regna furens tentatis classibus equor
Turbine defendit, longeque a sirtibus undas
Egit et illato confregit littore pontum
Tunc quarum recto deprendit carbasa malo
Eripuit nautis frustraque rudentibus ausis
At ultra proram tumuit sinus omne si quis
Providus anthempne suffixit linthea summe
Vincitur, et nudis auertitur armamentis
Sors melior classi que fluctibus incidit altis
Et certo iactata mari est, quecumque levate
Arboribus cesis flatum effudere prementem
Abstulit has liber ventis contraria volvens
Estus et obnixum victor detrusit in austrum
Has vada destituunt atque interrupta profundo
Terra ferit puppes, dubioque obnoxia fato
Pars sedet una ratis pars altera pendet in undis
Tunc agis impactum brevius mare terraque sepe
Obvia consurgens quamvis elisus ab austro
Sepe tamen cumulos fluctus non vincit arene
Eminet in tergo pelagi procul omnibus undis
Inviolatus aqua, sicci iam pulveris agger
Stant miseri naute, terreque herente carina
Littora nulla vident, sic partem abrupit equor
Pars ratium maior regimen clavumque secuta
Tuta fuga nautasque loci sortita peritos
Torpentem tritonos adit illesa paludem
Hanc ut fama deus quem toto littore pontus
Audit ventosa perflantem murmura concha
Hanc et pallas amat patrio que vertice nata
Terrarum primam libiam quia proxima celo est
Ut probat ipse calor tetigit stagnique quieta
Voltus vidit aqua posuitque in margine "
Et se dilecta tritonida dixit ab unda
Quam iuxta lethes tacite prelabitur amnis
Infernus ut fama trahens oblivia venis
Atque insopiti quondam tutela draconis
Hesperidum pauper spoliatis frondibus hortus
Invidus annoso qui famam derogat evo

Qui vates ad vera vocat fuit aurea silua
Diuiciisque graues et fuluo germine rami
Virgineusque chorus nitidi custodia luci
Et numquam somno dampnatus lumina serpens
Robora complexus rutilo curuata metallo
Abstulit arboribus precium nemorique laborem
Alcides passusque inopes sine pondere ramos
Retulit argolico fulgencia poma tiranno
His igitur depulsa locis eiectaque classis
Sirtibus haut ultra garamantidas attigit vndas
Sed duce pompeyo libies melioris in oris
Mansit et impaciens virtus herere kathonis
Audet in ignotas agmen committere gentes
Armorum fidens et terra cingere sirtim
Hoc eadem suadebat yemps que clauserat equor
Et spes ymbre tamen nimios metuentibus ignes
Vt neque sole viam nec duro frigore seuam
Inde polo libies hinc bruma temperet annus
Atque ingressurus steriles sic fatur arenas
O quibus vna salus placuit mea signa secutis
Indomita ceruice mori componite mentes
Ad magnum virtutis opus summosque labores
Vadimus in campos steriles exustaque mundi
Qua nimius titan et rare in fontibus vnde
Siccaque letiferis squalent serpentibus arua
Durum iter ad leges patrieque ruentis amorem
Per mediam libiem veniant atque inuia temptent
Si quibus in nullo positum est euadere voto
Si quibus ire sat est neque enim michi fallere quemquam
Est animus tecto que metu perducere vulgus
Hy michi sint comites quos ipsa pericula ducent
Qui me teste pati vel que tristissima pulcrum
Romanumque putant at qui sponsore salutis
Miles eget capiturque anime dulcedine vadat
Ad dominum meliore via dum primus arenas
Ingrediar primusque gradus in puluere ponam
Me calor ethereus feriat michi plena veneno
Occurrat serpens fatoque pericula vestra

Ne temptate meos sitiat quemcumque bibentem
Viderit aut umbras nemorum quemcumque petentem
Estuat aut equitem peditum precedere turmas
Deficiat si quo fuerit discrimine notum
Dux an miles eam serpens sitis ardor arene
Dulcia virtuti gaudet patientia duris
Letius est quotiens magno sibi constat honestum
Sola potest libie turba prestare malorum
Ut deceat fugisse viros sic ille calentes
Incendit virtute animos et amore laborum
Irreducemque viam deserto limite carpit
Et sacrum parvo nomen clausura sepulcro
Invasit libie sancti fata cathonis
Tercia pars rerum libie si credere fame
Cuncta velis at si ventos celumque sequaris
Pars erit europe nec enim plus littora nili
Quam sithicus tanays primis a gadibus absunt
Unde europa fugit libien et littora flexu
Occeano fecere locum sed maior in unam
Orbis obit asiam nam cum communiter iste
Effundant zephirum borie latus illa sinistrum
Contingens dextrumque nothi discedit in ortus
Eurum sola tenens libies quod fertile terre est
Vergit in occasus sed et hec non fontibus ullis
Solvitur arctoos raris aquilonibus ymbres
Accipit et nostris reficit sua rura serenis
In nullas vitiatur opes non ere nec auro
Excoquitur nullo glebarum crimine mixta
Et penitus terra est tantum maurusia genti
Robora divitie quarum non noverat usum
Sed citri contenta comis vivebat in umbris
In nemus ignotum nostre venere secures
Extremoque epulas mensasque petimus orbe
At quecumque vagam sirtim complectitur ora
Sub nimio proiecta die vicina perusti
Ethereis exurit messes et pulvere bachum
Enecat et nulla putris radice tenetur
Temperies vitalis abest et nulla sub illa

Cura iouis terra est natura deside torpet
Orbis et inmotis annum non sentit arenis
Hac tam segnis humus raras tamen exerit herbas
Quas nazamon gens dura legit qui proxima ponto
Nudus rura tenet quem mundi barbara dampnis
Sirtis alit nam litoreis populator arenis
Imminet et portus nulla tangente carina
Novit opes sic cum toto commercia mundo
Naufragiis nazamones habent hac ire kathonem
Dura iubet virtus illic secura iuventus
Ventorum nullasque timens tellure procellas
Equoreos est passa metus nam littore sicco
Quam pelago sirtis violentius accipit austrum
Et terre magis ille nocens non montibus ortum
Adversis frangit libie scopulisque repulsum
Dissipat et liquidas e turbine solvit in auras
Nec ruit in silvas annosaque robora torquens
Lassatur patet omne solum liberque meatu
Eoliam rabiem totis exercet arenis
Inflexum violentus agit pars plurima terre
Tollitur et numquam resoluto vertice pendet
Regna videt pauper nazamon pendencia vento
Discussasque domos volitantque a culmine rapte
Detecto garamante case non altius ignis
Rapta vehit quantumque licet consurgere fumo
Et violare diem tantus tenet aera pulvis
Tunc quoque romanum solito violencior agmen
Aggreditur nullusque potest consistere miles
Instabilis raptis etiam quas calcat arenis
Concuteret terras orbemque a sede moveret
Si solida libie compage et pondere duro
Clauderet exesis austrum scopulosa cavernis
Sed quia mobilibus facilis turbatur arenis
Nusquam luctando stabilis manet imaque tellus
Stat quia summa fugit galeas et scuta virorum
Pilaque contorsit violentus spiritus actu
Intentusque tulit per inania celi
Illud in extrema forsan longeque remota

Prodigium tellure fuit delapsaque celo
Arma tunc venientes hominumque excepta lacerte
Suspectas demissa putabat sic ea profecto
Sacrificio tradidit nimium quoque leta iuventus
Patricia cervice movet spoliaverat auster
Aut boreas populos ancilia nostra ferentes
Sic orbem torquente notho romana iuventus
Procubuit metuensque rapi constrinxit amictus
Inseruitque manus terre nec pondere solo
Sed nisu iacuit vix sic immobilis austro
Qui super ingentes tumulos involvit arene
Atque operit tellure viros vix tollere miles
Membra valet multo congestu pulveris herens
Alligat et stantes affuse magnus arene
Agger et immoti surgente tenentur
Saxa tulit penitus discussis proruta muris
Effunditque procul miseranda sorte malorum
Qui nullas videre domos videre ruinas
Iam quoque iter omne latet nec sunt discrimina terre
Ulla nisi etheree ut medio velut equore flamme
Sideribus novere vias nec sydera tota
Ostendit libice finitor circulus ore
Multaque devexo terrarum margine celat
Utque calor solvit quem torserat aera ventus
Incensusque dies manant sudoribus artus
Arent ora siti conspecta quoque parva maligna
Unda procul vena quam vix e pulvere miles
Corripiens galee patulum confudit in orbem
Porrexitque duci squalebat pulvere fauces
Cunctorum minimum quoque tenens dux ipse liquoris
Invidiosus erat mene inquit degener unum
Miles in hac turba vacuum virtute putasti
Usque adeo mollis primisque caloribus impar
Sum visus quanto pena tu dignior ista
Qui populo sitiente bibas sic concitus ira
Excussit galeam suffecit quoque omnibus unda
Ventum erat ad templum libicis quod gentibus unum
Inculti garamantes habent stat corniger illic

Iuppiter ut memorat sed non aut fulmina vibrans
Aut similis nostro sed tortis cornibus Hammon
Non illic Libice posuerunt ditia gentes
Templa nec Eois splendent donaria gemmis
Quamvis Ethiopum populis Arabumque beatis
Gentibus atque Indis unus sit Iuppiter Hammon
Pauper adhuc deus est nullis violata per evum
Divitiis delubra tenens morumque priorum
Numen Romano templum defendit ab auro
Esse locis superos testatur silva per omnem
Sola virens Libiem nam quicquid pulvere sicco
Separat ardentem tepida Berenicida Lepti
Ignorat frondes solus nemus abstulit Hammon
Silvarum fons causa loco qui putrida terre
Alligat et domitas unda conectit arenas
Hic quoque nil obstat Phebo cum cardine summo
Stat librata dies truncum vix protegit arbor
Tam brevis in medium radiis compellitur umbra
Deprensum est hunc esse locum qua circulus alti
Solsticii medium signorum percutit orbem
Non obliqua meant nec Tauro Scorpius exit
Rectior aut Aries donat sua tempora Libre
Aut Astrea iubet lentos descendere Pisces
Par Geminis Chiron et idem quod Carcinos ardens
Humidus Egoceros nec plus Leo tollitur urna
At tibi quecumque es Libico gens igne direpta
In Nothon umbra cadit que nobis exit in Arcthon
Te segnis Cynosura subit / tu sicca profundo
Mergi plaustra putas / nullumque in vertice semper
Sidus habes immune mari procul axis uterque est
Et fuga signorum medio rapit omnia celo
Stabant ante fores populi / quos miserat Eos
Cornigeri quoque Iovis monitu nova fata petebant
Sed Latio cessere duci comitesque Catonem
Orant explorent Libicum memorata per orbem
Numina tam longe de fama iudicet evi
Maximus hortator scrutandi voce deorum
Eventus Labienus erat sors obtulit inquit

Et fortuna vie tam magni numinis hora
Consilium que dei tanto duce possumus uti
Per sirtes bellique datos cognoscere casus
Nam cui crediderim superos archana daturos
Dicturosque magis quam sancto vera Catoni
Certe vita tibi semper directa supernas
Ad leges sequerisque deum datur ecce loquendi
Cum Iove libertas inquire in fata nephandi
Cesaris et patrie venturos excute mores
Iure suo populis uti legumque licebit
An bellum civile perit tua pectora sacra
Voce reple dure semper virtutis amator
Quere quid est virtus et posce exemplar honesti
Ille deo plenus tacita quem mente gerebat
Effudit dignas adytis e pectore voces
Quid queri Labiene iubes an liber in armis
Occubuisse velim potius quam regna videre
An sit vita nichil sed longa an differat etas
An noceat vis ulla bono fortuna que perdat
Opposita virtute minas laudandaque velle
Sit satis et numquam successu crescat honestum
Scimus et hoc nobis non altius inseret hamon
Heremus cuncti superis templo que tacente
Nil facimus non sponte dei nec vocibus ullis
Numen eget dixitque semel nascentibus auctor
Quicquid scire licet steriles nec legit arenas
Ut caneret paucis mersitque hoc pulvere verum
Est ne dei sedes nisi terra et pontus et aer
Et celum et virtus superos quid querimus ultra
Iupiter est quodcumque vides quodcumque moveris
Sortilegis egeant dubii semper que futuris
Casibus ancipites me non oracula certum
Sed mors certa facit pavido fortique cadendum
Hoc satis est dixisse iovem sic ille profatur
Servata que fide templi discedit ab aris
Non exploratum populis hamona relinquens
Ipse manu sua pila gerit precedit anheli
Militis ora pedes monstrat tolerare labores

Non iubet et nulla vehitur ceruice supinus
Carpento ue sedens somni parcissimus ipse est
Ultimus haustor aque cum tandem fonte reperto
Indiga cogatur laticis potare iuuentus
Stat dum lixa bibit si veris magna paratur
Fama bonis et si successu nuda remoto
Inspicitur virtus quicquid laudamus in ullo
Maiorum fortuna fuit quis marte secundo
Quis tantum meruit populorum sanguine nomen
Hunc ego per sirtes libie que extrema triumphum
Ducere maluerim quam ter capitolia curru
Scandere pompeii quam frangere colla iugurte
Ecce parens verus patrie dignissimus aris
Roma tuis per quem numquam iurare pudebit
Et quem si steteris umquam ceruice soluta
Nunc olim factura deum es iam spissior ignis est
Et plaga quam nullam superi mortalibus ultra
A medio fecere die calcatur et unda
Rarior inuentus mediis fons unus arenis
Largus aque sed quem serpentum turba tenebat
Vix capiente loco stabant in margine sicce
Aspides in mediis sitiebant dipsades undis
Ductor ut aspexit perituros fonte relicto
Alloquitur vana specie conterrite leti
Ne dubita miles tutos haurire liquores
Noxia serpentum est admixto sanguine pestis
Morsu virus habent et fatum dente minantur
Pocula morte carent dixit dubiumque venenum
Hausit et in tota libies fons unus arena
Ille fuit de quo sibi primus posceret undam
Cur libicus tantis exundet pestibus aer
Fertilis in mortes aut quid secreta nocenti
Miscuerit natura solo non cura laborque
Noster scire valet nisi quod vulgata per orbem
Fabula pro vera decepit secula causa
Finibus extremis libies ubi feruida tellus
Accipit occeanum demissi sole calentem
Squalebant late forcinidos arua meduse

Non nemorum protecta coma non mollia sulco
Sed dire vultu conspectis aspera saxis
Hoc primum natura nocens in corpore sevas
Eduxit pestes e illis ex faucibus angues
Stridula fuderunt vibratis sibila linguis
Femineo cui more come per terga solute
Ipsa flagellabant gaudentis colla medusse
Surgunt adversa subrecte fronte colubre
Vipereumque fluit depexo crine venenum
Hoc habet infelix cunctis impune medusa
Quod spectare licet nam vultus ora que monstri
Quis timuit quem qui recto se lumine vidit
Passa medusa mori est rapuit dubitancia fata
Prevenitque metus anima periere retenta
Membra nec emisse riguere sub ossibus umbre
Eumenidum crines solos movere furores
Cerberus orpheo lenivit sibila cantu
Amphitrioniades vidit cum vinceret ydram
Hoc monstrum timuit genitor numenque secundum
Phorcus aquis cetoque parens ipsasque sorores
Gorgones hoc potuit celo pelagoque minari
Et celo volucres subito cum pondere lapse
In scopulis hesere fere vicina colentes
Ethiopum tote riguere marmore gentes
Nullum animal visus paciens ipsique retrorsum
Effusi faciem vitabant gorgonis angues
Illa sub hesperiis stantem titana columnis
In cautes atlanta dedit celoque timente
Olim phlegreis stantes serpente gigantes
Erexit montes et bellumque inmane deorum
Pallados e medio confecit pectore gorgon
Quo postquam partu danes et divite nimbo
Ortum parasie vexerunt persea penne
Archados auctoris citare liquideque palestre
Et subitus prepes cillenida sustulit arpen
Arpen alterius monstri iam cede rubentem
A iove dilecte fuso custode iuvence
Auxilium volucri pallas tulit innuba fratri

Vasta caput monstri terreque in fine Libysse
Persea phariacos querenti iussit ad ortus
Gorgoneos aduersus falcatus regna volatu
Et clipeum leue fuluo dedit aeris imitatem
In quo saxificam iussit spectare medusam
Tunc sopor eternam tracturus morte quietem
Obruit haud totam uigilat pars magna comarum
Defenduntque caput protenti crinibus ydri
Pars iacet in medios vultus oculique tenebras
Ipsa regit trepidum pallas dextraque trementem
Perseos auersi cillenida dirigit harpen
Lata colubriferi rumpens confinia colli
Quos habuit vultus hamati vulnere ferri
Cesa caput gorgon quanto se spirare ueneno
Ora rear quantumque oculos effundere mortis
Nec pallas spectare potest vultusque congelassent
Perseos auersi si non tritonia densos
Sparsisset crines texissetque ora colubris
Aliger in celum sic rapta gorgone surgit
Ille quidem pensabat iter propiusque secabat
Aera si medias europe scinderet urbes
Pallas frugiferas iussit non ledere terras
Et parci populis quis enim non prepete tanto
Ethera respiceret zephiro conuertitur ales
Itque super libiem que non consita cultu
Sideribus febo que vacat premit orbita solis
Exurit que solum nec terra celsior ulla
Nox cadit in celum luneque meatibus obstat
Si flexus oblita vagi per recta cucurrit brumi
Signa nec in boream aut in nothon effugit umbra
Illa tamen sterilis tellus fecundaque nullo
Arua bono virus stillantis tabe medusae
Concipiunt dirosque fero de sanguine rores
Quos calor adiuuit putrique incoxit arene
Hic que prima caput mouit de puluere tabes
Aspida somniferam tumida ceruice leuauit
Plenior huic sanguis et crassi gutta ueneni
Decidit in nulla plus est serpente coactum

Ipsa caloris egens gelidum non transit in orbem
Sponte sua Niloque tenus metitur arenas
Sed quis erit nobis lucri pudor inde petuntur
Huc libice mortes et fecimus aspida mercem
At non stare suum miseris passura cruorem
Squamiferos ingens emorrois explicat orbes
Natus et ambigue coleret qui sirtidos arva
Chersidros tractique via fumante chelidri
Et semper recto lapsurus limite cencris
Pluribus ille notis variatam tinguitur alvum
Quam parvis pictus maculis thebanus ophites
Concolor exustis atque indiscretus arenis
Amodites spinaque vagi torquente ceraste
Et scitale sparsis etiam nunc ignis pruinis
Exuvias positura suas et torrida dipsas
Et gravis in geminum vergens caput amphisbena
Et natrix violator aque iaculique volucres
Et contentus iter cauda sulcare pharias
Oraque distendens avidus spumantia prester
Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps
Sibillaque effundens cunctas terrentia pestes
Ante venena nocens late sibi submovet omne
Vulgus et in vacua regnat basiliscus arena
Vos quoque qui cunctis innoxia numina terris
Serpitis aurato nitidi fulgore dracones
Letiferos ardens facit affrica ducitis altum
Aera cum pennis armentaque tota secuti
Rumpitis ingentes amplexi verbere tauros
Nec tutus spatio est elephas datis omnia leto
Nec vobis opus est ad noxia fata veneno
Has inter pestes duro cato milite siccum
Emetitur iter tot tristia fata suorum
Insolitasque videns parvo cum vulnere mortes
Signiferum iuvenem tyrreni sanguinis aulum
Torta caput retro dipsas calcata momordit
Vix dolor aut sensus dentis fuit ipsaque leti
Frons caret invidia nec quicquam plaga minatur

Ecce subit virus tacitum carpitque medullas
Ignis edax calidaque incendit viscera tabe
Ebibit humorem circum vitalia fusum
Pestis et in sicco linguam torrere palato
Cepit defessos iret qui sudor in artus
Non fuit atque oculos lacrimarum vena refugit
Non decus imperii non mesti iura Catonis
Ardentem tenuere virum / quin spargere signa
Auderet totisque furens exquireret agris
Quas poscebat aquas sitiens in corde venenum
Ille vel in Tanaim missus Rodanumque Padumque
Arderet Nilumque bibens per rura vagantem
Accessit Libie morti / fatique minorem
Famam dipsas habet terris adiuta perustis
Scrutatur venas penitus squalentis arene
Nunc redit ad Sirtes / et fluctus accipit ore
Equoreusque placet sed non et sufficit humor
Nec sentit fatique genus mortemque veneni
Sed putat esse sitim / ferroque aperire tumentes
Sustinuit venas atque os implevit cruore
Iussit signa rapi propere Cato discere nulli
Permissum est hoc posse sitim sed tristior illa
Mors erat ante oculos / miseri in crure Sabelli
Seps stetit exiguus quem flexo dente tenacem
Avulsitque manu / piloque affixit arenis
Parva modo serpens sed qua non ulla cruente
Tantum mortis habet / nam plage proxima circum
Fugit rupta cutis pallentiaque ossa retexit
Iamque sinu laxo nudum sine corpore vulnus
Membra natant sanie sure fluxere sine ullo
Tegmine poples erat / femorum quoque musculus omnis
Liquitur et nigra distillant inguina tabe
Dissiluit stringens uterum membrana fluuntque
Viscera nec quantus toto de corpore debet
Effluit in terras sevum sed membra venenum
Decoquit in minimum mors contrahit omnia virus
Vincula nervorum et laterum textura cavumque

Quicquid homo est aperit pestis natura profana
Morte patet manant humeri fortesque lacerti
Colla caputque fluunt calido non ocius austro
Nix resoluta cadit / nec solem cera sequetur
Parva loquor corpus sanie stillasse perustum
Hoc et flamma potest sed quis rogus abstulit ossa
Hec quoque discedunt putresque secuta medullas
Nulla manere sinunt rapidi vestigia fati
Cinifias inter pestes tibi palma nocendi est
Eripiunt omnes animam tu sola cadaver
Ecce subit facies leto diversa fluenti
Nasidium marsi cultorem torridus agri
Percussit prester illi rubor igneus ora
Succendit tenditque cutem pereunte figura
Miscens cuncta tumor toto iam corpore maior
Humanumque egressa modum super omnia membra
Efflatur sanies late tollente veneno
Ipse latet penitus congesto corpore mersus
Nec lorica tenet distenti corporis auctum
Spumeus accenso non sic exundat aeno
Undarum cumulus / nec tantos carbasa choro
Curvavere sinus / tumidos non iam capit artus
Informis globus et confuso pondere truncus
Intactum volucrum rostris epulasque daturum
Haud impune feris / non ausi tradere busto
Nondum stante modo crescens fugere cadaver
Sed maiora parant libice spectacula clades
Impressit dentes hemorrois aspera tullo
Magnanimo iuveni / miratorique cathonis
Ut que solet pariter totis se effundere signis
Chorici pressura croci / sic omnia membra
Emisere simul rutilum pro sanguine virus
Sanguis erant lacrime quecumque foramina novit
Humor ab his largus manat cruor ora redundant
Et patule nares sudor rubet omnia plenis
Membra fluunt venis totum est pro vulnere corpus
At tibi leve miser fixus precordia pressit
Niliaca serpente cruor nulloque dolore

Testatus morsus subita caligine mortem
Accipis et stigias somno descendis ad umbras
Non tam veloci corrumpunt pocula leto
Stipite que diro virgas mentita sabeas
Toxica fatilegi carpunt matura sabei
Ecce procul sevus sterilis se robore trunci
Torsit et inmisit iaculum vocat affrica serpens
Perque caput pauli transactaque tempora fugit
Nil ibi virus agit rapuit cum vulnere fatum
Deprensum est que funda rotat quam lenta volaret
Quam segnis scithice strideret arundinis aer
Quid prodest miseri basiliscus cuspide murri
Transactus velox currit per tela venenum
Invaditque manum quam protinus ille retecto
Ense ferit totoque simul demittit ab armo
Exemplar sui spectans miserabile fati
Scorpion aut vires mature mortis habere
Ille minax nodis et recto verbere sevus
Teste tulit celo victi decus orionis
Quis calcare tuas metuat salpuga latebras
Et tibi dant stigie ius in sua fila sorores
Sic nec clara dies nec nox dabat atra quietem
Suspecta miseris in qua tellure iacebant
Nam neque congeste struxere cubilia frondes
Nec culmis crevere thori sed corpora fatis
Expositi volvuntur humo calidoque vapore
Alliciunt gelidas nocturno frigore pestes
Innocuosque diu rictus torpente veneno
Inter membra fovent nec que mensura viarum
Reddite thessaliam patimur cur segnia fata
In gladios iurata manus pro cesare pugnant
Dipsades et peragunt civilia bella ceraste
Ire libet qua zona rubens atque axis inustus
Solis equis iuvat ethereis asscribere causis
Quod peream celo que mori nil affrica de te
Nec de te natura queror tot monstra ferentem
Gentibus ablatum dederas serpentibus orbem
Impatiensque solum cereris cultore negato

Reddite dii clamat miseris quae fugimus arma
Dampnasti atque homines voluisti deesse veneno
In loca serpentum nos venimus accipe penas
Tu quisquis superum commercia nostra perosus
Hinc torrente plaga dubiis hinc sirtibus orbem
Abrumpens medio posuisti limite mortes
Per secreta tui bellum civile recessus
Vadit et archani miles tibi conscius orbis
Claustra petit mundi forsan graviora supersunt
Ingressis coeunt ignes stridentibus undis
Et premitur natura poli sed longius istis
Nulla iacet tellus quam fama cognita nobis
Tristia regna Iube querimus forsitan istas
Serpentum terras habet hoc solacia celum
Vivit adhuc aliquid patrie non arva requiro
Europamque alios soles Asiamque videntes
Qua te parte poli qua te tellure reliqui
Affrica cirenis etiam nunc bruma rigebat
Exiguane via legem convertimus anni
Imus in adversos axes evolvimur orbe
Terga damus ferienda notho nunc forsitan ipsa
Sub pedibus iam Roma meis solacia fati
Hec petimus veniant hostes Cesarque sequatur
Qua fugimus sic dura suos patientia questus
Exonerat cogit tantos tollerare labores
Summa ducis virtus qui nuda fusus arena
Excubat atque omni fortunam provocat hora
Omnibus unus adest fatis quocumque vocatur
Advolat atque ingens meritum maiusque salute
Contulit in letum vires puduitque gementem
Illo teste mori quod ius habuisset in ipsum
Ulla lues casum casus alieno in pectore vincit
Spectatorque docet magnos nil posse dolores
Vix miseris serum tante lassata periclo
Auxilium fortuna dedit gens unica terras
Incolit a sevo serpentum innoxia morsu
Marmoride psilli par lingua potentibus herbis
Ipse cruor tutus nullumque admittere virus

Vel tantum cessante potest natura locorum
Iussit ut immunes mixtis serpentibus essent
Profuit in medijs sedem posuisse venenis
Pax illis cum morte data est fiducia tanta est
Sanguinis in terram parvus cum decidit infans
Ne qua sit externe veneris mixtura timentes
Letifica dubios explorant aspide partus
Utque iovis volucer calido cum protulit ovo
Implumes natos solis convertit ad ortus
Qui potuere pati radios et lumine recto
Sustinuere diem celi servantur in usus
Qui phebo cessere iacent sic pignora gentis
Psyllus habet si quis tactos non horruit angues
Si quis donatis lusit serpentibus infans
Nec solum gens illa sua contenta salute e
Excubat hospitibus contraque nocentia monstra
Psyllus adest populis qui tunc romana secutus
Signa simul iussit statui tentoria ductor
Primum quas valli spacium comprendit arenas
Expurgat cantu verbisque fugantibus angues
Ultima castra medicatus circuit ignis
Hic ebulum stridet peregrinaque galbana sudant
Et tamaris non leta comis eoaque costos
Et panacea potens et tessalia centaurea
Peucedanumque sonat flammis ericinaque tapsos
Et larices fumoque gravem serpentibus urunt
Abrotanum et longe nascentis cornua cervi
Sic nox tuta viris et si quis peste diurna
Fata trahit tunc sunt magice miracula gentis
Psyllorumque ingens et rapti pugna veneni
Nam primum tacta designat membra saliva
Que cohibet virus retinetque in vulnere pestem
Plurima tunc volvit spumanti carmina lingua
Murmure continuo nec dant suspiria cursus
Volneris haud minimum paciuntur fata tacere
Sepe quidem pestis nigris inserta medullis
Excantata fugit sed si quod tardius audit
Virus et elatum iussumque exire repugnat

Tunc superincumbens pallentia vulnera lambit
Ore venena trahens et siccat dentibus artus
Extractamque tenens gelido de corpore mortem
Expuit et cuius morsus superaverit anguis
Iam promptum psyllis vel gustu nosse veneni
Hoc igitur tandem levior romana iuventus
Auxilio late squalentibus errat in arvis
Bis positis phebe flammis flammis bis luce
Vidit areni vagum surgens fugiensque catonem
Iam illic magis atque magis durescere pulvis
Cepit et in terram libie spissata redire
Iamque procul procul nemorum rare se attollere frondes
Surgere congesta tunc visa mappalia culmo
Quanta dedit miseris melioris gaudia terre
Cum primum sevos videre leones
Proxima leptis erat cuius statione quietam
Exegere yemem nimbis flammisque carentem
Cesar ut emathia satiatus clade recessit
Cetera curarum proiecit pondera soli
Intentus genero cuius vestigia frustra
Terris sparsa legens fama duce tendit in undas
Threiciasque legit fauces et amore notatum
Equor et heroas lacrimoso littore turres
Qua pelago nomen nepheleias abstulit helle
Non asiam brevioris aque disterminat usquam
Fluctibus et europa quamvis bisantion arton
Pontus et ostriferam dirimat calcedona cursu
Euxinumque ferens parvo ruat ore propontis
Sigeasque petit fame mirator arenas
Et simoentis aquas et graio nobile busto
Rethion et multum debentes vatibus umbras
Circuit exuste nomen memorabile troye
Magnaque phebi querit vestigia muri
Iam silve steriles et putres robore trunci
Assaraci pressere domos et templa deorum
Iam lassa radice tenent ac tota teguntur
Pergama dumetis etiam periere ruine
Aspicit hesiones scopulos silvasque patentes

Anchise thalamos quo iudex sederit antro
Unde puer raptus celo quo vertice nais
Luxerit Oenone nullum est sine nomine saxum
Inscius in sicco serpentem pulvere rivum
Transierat qui Xantus erat securus in alto
Gramine ponebat gressus Frigius incola manes
Hectoreos calcare vetat discussa iacebant
Saxa nec ullius faciem servantia sacri
Herceas monstrator ait non respicis aras
O sacer et magnus vatum labor omnia fato
Eripis et populis donas mortalibus evum
Invidia sacre Cesar ne tangere fame
Nam si quid Latiis fas est promittere musis
Quantum Smirnei durabunt vatis honores vatis
Venturi me teque legent Pharsalia nostra
Vivet et a nullo tenebris dampnabimur evo
Ut ducis implevit visus veneranda vetustas
Erexit subitas congesti cespitis aras
Vota que thuricremos non irrita fudit in ignes
Dii cinerum Frigias colitis quicumque ruinas
Enee que mei quos nunc Lavinia sedes
Servat et Alba Lares et quorum lucet in aris
Ignis adhuc Frigius nullique aspecta virorum
Pallas in obstruso pignus memorabile templo
Gentis Iulee vestris clarissimus aris
Ignis adhuc Frigius nullique aspecta virorum
Dat pia thura nepos et vos in sede priori
Rite vocat date felices in cetera cursus
Restituam sparsas aras replebo ruinas
Restituam populos grata vice menia reddent
Ausonide Frigibus Romana que Pergama surgent
Sic fatus repetit classes et tota secundis
Vela dedit Choris avidus que urgente procella
Iliacas pensare moras Asiam que potentem
Prevehitur pelago que Rodon spumante relinquit
Septima nox Zephiro numquam laxante rudentes
Ostendit Pharios Egiptia littora flammis
Sed prius orta dies nocturnam lampada texit

Quam tutas intraret aquas ibi plena tumultu
Littora et incerto turbatas murmure voces
Accipit et dubiis veritus se credere regnis
Abstinuit tellure rates sed dira satelles
Regis dona ferens medium provectus in equor
Colla gerit magni phario velamine tecta
Ac prius infanda commendat crimina voce
Terrarum domitor romane maxime gentis
Et quod adhuc nescis genero securus perempto
Rex tibi pelleus belli pelagique labores
Donat et emathiis quod solum defuit armis
Exhibet absenti bellum civile peractum est
Thessalicas querens magnus reparare ruinas
Ense iacet nostro tanto te pignore cesar
Emimus hoc tecum percussum sanguine fedus
Accipe regna phari nullo quesita cruore
Accipe niliaci ius gurgitis accipe quidquid
Pro magni cervice dares dignumque clientem
Castris crede tuis cui tantum fata licere
In generum voluere tuum nec vile putaris
Hoc meritum facilique nobis cede peractum est
Hospes avitus erat depulso sceptra parenti
Reddiderat quid plura feram tu nomina tanto
Invenies operi vel famam consule mundi
Si scelus est plus te nobis debere fateris
Quod scelus hoc non ipse facis sic fatus opertum
Detexit tenuitque caput iam languida morte
Effigies habitum noti mutaverat oris
Non primo cesar dampnavit munera visu
Avertitque oculos vultus dum crederet hesit
Utque fidem vidit sceleris tutumque putavit
Iam bonus esse socer lacrimas non sponte cadentes
Effudit gemitusque expressit pectore leto
Non aliter manifesta putans abscondere mentis
Gaudia quam lacrimis meritumque inmane tyranni
Destruit et generi mavult lugere revulsum
Quam debere caput qui duro membra senatus
Calcarat vultu qui sicco lumine campos

Viderat emathios uni tibi magne negare
Non audet gemitus o sors durissima fati
Huncine tu cesar scelerato marte petisti
Qui tibi flendus erat non mixti federa tangunt
Te generis nec nata iubet merere nepos que
Credis apud populos pompei nomen amantis
Hoc castris prodesse tuis fortasse tyranni
Tangeris invidia capti que in viscera nili
Ius alii licuisse doles quereris que perisse
Vindictam belli raptum que e iure superbi
Victoris generum quisquis te flere coegit
Impetus a vera longe pietate recessit
Scilicet hoc animo terras atque equora lustras
Nec tibi suppressus periit gener o bene rapta
Arbitrio mors ista tuo quam magna remisit
Crimina romano tristis fortuna pudori
Quod te non passa est misereri perfide magni
Viventis nec non his fallere vocibus audet
Adquirit que fidem simulata fronte doloris
Aufer ab aspectu nostro funesta satelles
Regis dona tui peius de cesare vestrum
Quam de pompeio meruit scelus unica belli
Premia civilis victis donare salutem
Perdidimus quod si phario germana tyranno
Non invisa foret potuissem reddere regi
Quod meruit fratri que tuum pro munere tali
Misissem cleopatra caput secreta quid arma
Movit et inseruit nostro sua tela labori
Ergo in thessalico per romam gentibus arvo
Ius gladio vestro quesita licentia regni
Non tuleram magnum mecum romana regentem
Te tolomee feram frustra civilibus armis
Miscuimus gentes si qua est hic orbe potestas
Altera quam cesar si tellus ulla duorum
Vertissem latias a vestro litore proras
Fame cura vetat ne non damnasse cruentum
Sed videar timuisse pharon nec fallere vosmet
Credite victorem nobis quoque tale paratum

Littoris hesperii ut sic mea colla gerantur
Thessalie fortuna fugat acie profecto
Tam metui poterat discrimine gessimus arma
Et solus quod genitum meas Romam quod tenebat
Una fuge Tholomeus erat sed pessimus omnis
Humanumque nephas fecit procedit tyrannus
Nil et Roma plus posse dari vos credere busto
Tanti colla ducis sed non cineraria tamen
Vestra tegat tellus iusto date thura sepulcro
Et placate caput cineres quos in littore fuso
Colligite atque urnam sparsis date manibus unam
Sentiat adventum soceri vocesque querelas
Audiat umbra pias dum nobis omnia presunt
Dum metui mandet mandet pharaud debere clienti
Leta dies rapta est populis concordia mundo
Nostra perit tamen dies mea vota secundo
Ut te complecterer posite felicibus armis
Affectus a te veteres Romamque rogare
Magne tuam digna quod satis mercede laborem
Contentus par esse tibi tunc pace fideli
Fecissem ut victus posses ignoscere divus
Fecisses ut Roma michi nec talia fatis
Invenit fletus committem nec turba querelis
Credidit abscondunt gemitus et pectora leta
Fronte tegunt hilares quod nephas spectare cruentum
Pessima libertas nunc esset lugeat audent

At primum tristis Pompei colla
secutus / Attigit et dirmis
calcavit Cesar arenas /
Pugnat fortuna ducis fatum
quod nocentis

Egypti regem inde legi romana sub arma
Iret an eriperet mundus memphitica regno
Victoris victricem caput ira profert umbra

Magne tui socerum rapuere a sanguine manes
Inde paretoniam securus petit in urbem
Pignore tam sevi sceleris sua signa secutus
Sed fremitu vulgi fasces et iura querentis
Inferri romana suis discordia sensit
Pectora et ambiguas mentes magnumque perisse
Non sibi tunc vultu semper celante pavorem
Intrepidus superum sedes et templa vetusti
Numinis antiquas macedum testantia vires
Circuit et nulla captus dulcedine rerum
Non auro cultuque deum non menibus urbis
Effossum tumulis cupide descendit in antrum
Illic pellei proles vesana philippi
Felix predo iacet terrarum vindice fato
Raptus sacratos totum spargi per orbem
Membra viri posuere adytis fortuna pepercit
Manibus et regni duravit ad ultima fatum
Nam sibi libertas umquam si redderet orbem
Ludibrio servatus erat non utile mundo
Editus exemplum terras tot posse sub uno
Esse viro macedum fines latebrasque suorum
Deseruit victasque patri despexit athenas
Perque asie populos fatis urgentibus actus
Humana cum strage ruit gladiumque per omnes
Exegit gentes ignotos miscuit amnes
Persarum eufraten indorum sanguine gangen
Terrarum fatale malum fulmenque quod omnes
Percuteret pariter populos et sidus iniquum
Gentibus occeano classes inferre parabat
Exteriore mari non illi flamma nec unde
Nec sterilis libie nec syrticus obstitit hamon
Isset in occasum mundi devexa secutus
Ambissetque polos nilumque a fonte bibisset
Occurrit suprema dies natura que solum
Hunc potuit finem vesano ponere regi
Qui secum invidia qua totum ceperat orbem
Abstulit imperium nulloque herede relicto
Totius fati lacerandas prebuit urbes

Sed cecidit babilone sua parthisque verendus
Proch pudor eoi propius timuere sarissas
Quam nunc pila timent populi licet usque sub arcton
Regnemus zephyrique domos terrasque premamus
Flagrantis post terga nothi cedemus in ortus
Arsacidum domino non felix parthia crassis
Exigue secura fuit provincia pelle
Iam pelusiaco veniens a gurgite nili
Rex puer imbellis populi sedaverat iras
Obside quo pacis pellea tutus in aula
Cesar erat cum se parva cleopatra biremi
Corrupto custode phari laxare cathenas
Intulit emathiis ignaro cesare tectis
Dedecus egypti latii feralis herinis
Romano non casta malo quantum impulit argos
Yliacasque domos facie spartana nocenti
Hesperios auxit tantum cleopatra furores
Terruit illa suo si fas capitolia sistro
Et romana petit imbelli signa canopo
Cesare captivo pharios ductura triumphos
Leucadioque fuit dubius sub gurgite casus
An mundum ne nostra quidem matrona teneret
Hoc animi nox illa dedit que prima cubili
Miscuit incestam ducibus tholomeida nostris
Quis tibi vesani veniam non donet amoris
Antoni durum cum cesaris hauserit ignes
Pectus et in media rabie medioque furore
Et pompeyanis habitata manibus aula
Admisit venerem curis et miscuit armis
Illicitosque thoros et non ex coniuge partus
Proch pudor oblitus magni tibi iulia fratres
Obscena de matre dedit partesque fugatas
Passus in extremis libies coalescere regnis
Tempora niliaco turpis dependit amori
Dum donare pharon dum non sibi vincere mavult
Quem forme confisa sue cleopatra sine ullis
Tristis adit lacrimis simulatum compta dolorem
Qua decuit veluti laceros dispersa capillos

Et sic orsa loqui si qua o maxime cesar
Nobilitas pharii proles clarissima lagi
Exul in eternum sceptris expulsa paternis
Si tua restituit veteri me dextera fato
Complector regina pedes tu gentibus equum
Sidus ades nostris non urbibus prima tenebo
Femina niliacis nullo discrimine sexus
Reginam scit ferre pharos lege summa perempti
Verba patris qui iura mihi communia regni
Et thalami cum fratre dedit puer ipse sororem
Sit modo liber amat sed habet sub iure pothini
Affectus ensesque suos nil ipsa paterni
Iuris habere peto culpa tanto que pudore
Solve domum remove funesta satellitis arma
Et regem regnare iube quantos ve tumores
Mente gerit famulus magni cervice revulsa
Iam tibi sed procul hoc avertant fata minatur
Sat fuit indignum cesar mundo que tibique
Pompeium facinus meritum que fuisse pothini
Nequiquam duras temptasset cesaris aures
Vultus adest precibus facies que incesta perorat
Exigit infandam corrupto iudice noctem
Pax ubi parta duci donis que ingentibus empta est
Excepere epule tantarum gaudia rerum
Explicuitque suos magno cleopatra tumultu
Non dum translatos romana in secula luxus
Ipse locus templi quod vix corruptior etas
Instruat instar erat laqueata que tecta ferebat
Divicias crassum que trabes absconderat aurum
Nec summis crustata domus sectis que nitebat
Marmoribus stabat que sibi non segnis achates
Purpureus que lapis toto que effusus in aula
Calcabatur onix hebenus mareotica vastos
Non operit postes sed stat pro robore vili
Auxilium non forma domus ebur atria vestit
Et suffecta manu foribus testudinis inde
Terga sedent crebro maculas distincta smaragdo
Fulget gemma thoris et iaspide fulva supellex

Strata micant tirio quorum pars maxima fuco
Cocta diu virus non uno duxit aeno
Pars auro plumata nitet pars ignea cocco
Ut mos est pharijs miscendi licia telis
Tunc famule numerus turbe populusque minister
Discolor hos sanguis alios distinxerat etas
Vix ulla fuscante tamen lanugine malas
Pars libicos pars tam flavos gerit altera crines
Ut nullis Cesar rheni se dicat in arvis
Tam rutilas vidisse comas pars sanguinis usti
Torta caput refugosque gerens a fronte capillos
Nec non infelix ferro mollita iuventus
Atque exsecta virum stat contra fortior etas
Vix ulla fuscante tamen lanugine malas
Discubuere thoros reges maiorque potestas
Cesar et inmodice formam fucata nocentem
Nec sceptris contenta suis nec fratre marito
Plena maris rubri spolijs colloque comisque
Divicias cleopatra gerit cultuque laborat
Candida sidonio perlucent pectora filo
Quod niloticus acus compressum pectine serum
Solvit et extenso laxavit stamina velo
Dentibus hic niveis sectos atlantide silvas
Imposuere orbes quales ad Cesaris ora
Nec capto venere Iuba pro cecus et amens
Ambitione furor civilia bella gerenti
Divicias aperire suas incendere mentem
Hospitis armati non sit licet ille nephando
Marte paratas opes mundi quesisse ruina
Pone duces priscos et nomina pauperis evi
Fabricios curiosque graves hic ille recumbat
Sordidus etruscis abductus consul aratris
Optabit patrie talem duxisse triumphum
Infudere epulas auro quod terra quod aer
Quod pelagus nilusque dedit quod luxus inani
Ambitione furens toto quesivit in orbe
Non mandante fame multas volucresque ferasque
Egipti posuere deos manibusque ministrat

Niliacus cristallus aquas gemme que capaces
Excepere merum sed non mareotidos uve
Nobile sed paucis senium cui contulit annis
Indomitum meroe cogens spumare falernum
Accipiunt sertas nardo florente coronas
Et nunquam fugiente rosa, multumque madenti
Infudere come quod nondum euanuit aura
Cinnamon extera nec perdidit aeris arui
Aduectumque recens vicine messis amomum
Discit opes cesar spoliati perdere mundi
Et gessisse pudet genero cum paupere bellum
Et causas martis pharijs cum gentibus optat
Postquam epulis bacho que modum lassata voluptas
Imposuit, longis cesar producere noctem
Inchoat alloquijs, summa que in sede iacentem
Lanigerum placidis compellat acorea dictis
O sacris deuote senex, quod que arguit etas
Non neglecte deis phariae primordia gentis
Terrarum que situs vulgi que edissere mores
Et ritus, formas que deum, quodcumque vetustis
Insculptum est adytis profer nosci que volentes
Prode deos si cecropio tua sacra platoni
Maiores docuere tui, quis dignior unquam
Hoc fuit auditu mundi que capacior hospes
Fama quidem generi pharias me duxit ad urbes
Sed tamen et vestri media inter prelia semper
Stellarum celi que plagis superis que vacaui
Nec meus eudoxi vincetur fastibus annus
Sed cum tanta meo viuat sub pectore virtus
Tantus amor veri, nihil est quod noscere mallem
Quam fluuij causas per secula tanta latentes
Ignotum que caput spes sit mihi certa videndi
Niliacos fontes bellum ciuile relinquam
Finierat contra que sacer sic orsus acoreus
Fas mihi magnorum cesar secreta parentum
Prodere ad hoc eui populis ignota prophanis
Sit pietas aliis miracula tanta silere
Ast ego celicolis gratum reor ire per omnes

Hoc opus et sacros populis notescere leges
Sideribus que que sola fugam moderantur olimpum
Occurruntque polo diversa potentia prima
Mundi lege data est sol tempora dividit anni
Mutat nocte diem radiisque potentibus astra
Ire vetat cursusque vagos statione moratur
Luna suis vicibus undasque tethim terrasque miscet
Frigida saturno glacies et zona nivalis
Cessit habet ventos incertaque fulmina mavors
Sub iove temperies et nunquam turbidus ether
At fecunda venus cunctarum semina rerum
Possidet immense cillenius arbiter unde
Hunc ubi pars celi tenuit qua mixta leonis
Sidera sunt cancro rapidos qua sirius ignes
Exerit et varii mutator circulus anni
Egoceron cancrumque tenet / cui subdita nili
Ora latent / que cum dominus percussit aquarum
Igne superiecto / tunc nilus fonte soluto
Exit ut occeanus lunaribus incrementis
Iussus adest auctusque suos non ante coartat
Quam nox estivas a sole receperit horas
Vana fides veterum / nilo quo crescat in arva
Ethiopum prodesse nives / non arthos in illis
Montibus aut boreas / testis tibi sole perusti
Ipse color populi / calidique vaporibus austri
Adde quod omne caput fluvii quodcumque soluta
Precipitat glacies / ingesta vere tumescit
Prima tabe nivis nilus nec suscitat undas
Ante canis radios nec ripis alligat amnem
Ante parem nocti libra sub iudice phebum
Inde et leges aliarum nescit aquarum
Nec tumet hibernus / cum longe sole remoto
Officiis caret unda suis dare iussus iniquo
Temperiem celo mediis estatibus exit
Sub torrenta plaga / ne terras dissipet ignis
Nilus adest mundo / contraque incensa leonis
Ora tumet cancroque suam torrente sienem
Extendat meroe quis causas reddere possit
Imploratus adest ut campos liberat undis

Donec in autumnum declinet phebus et umbras
Sic iussit natura parens decurrere nilum
Sic opus est mundo. Zephyros quoque vana vetustas
His ascripsit aquis quorum stata tempora flatus
Continuique dies et in aere longa potestas
Vel quod ab occiduo depellunt nubila celo
Terras nathon et flumine cogunt incumbere nymbos
Vel quod aquas totiens rumpentis litora nili
Assidue feriunt coguntque resistere flatu
Ille mora cursus adversique obice ponti
Estuat in campos sunt qui spiramina terris
Esse putant magnosque cave compagis hiatus
Commeat hac penitus tacitis discursibus unda
Frigore ab arthoo medium revocata sub axem
Cum phebus pressit meroen tellusque perusta
Illuc duxit aquas trahitur gangesque padusque
Per tacitum mundi tunc omnia flumina nilus
Uno fonte vomens non uno gurgite perfert
Rumor ab occeano qui terras alligat omnes
Exundante procul violentum erumpere nilum
Equoreosque sales longo mitescere tractu
Nec non occeano pasci phebumque polosque
Credimus hunc calidi tetigit cum brachia cancri
Sol rapit atque unde plus quam quod digerat aer
Tollitur hoc noctes referunt niloque refundunt
Ast ego si phas est tantam me solvere litem
Quasdam cesar aquas post mundi sera peracti
Secula concussis terrarum erumpere venis
Non id agente deo quasdamque compage sub ipsa
Cum toto cepisse reor quas ille creator
Atque opifex rerum certo sub iure cohercet
Que tibi noscendi nilum romane cupido est
Et variis persis macedumque tirannis
Nullaque non etas voluit conferre futuris
Notitiam sed vincit adhuc natura latendi
Summus alexander regum quos memphis adorat
Invidit nilo misitque per ultima terre
Ethiopum lectos illos rubicunda perusti
Zona poli tenuit nilum videre calentem
Venit ad occasus mundique extrema sesostris

Et faros currus regum ceruicibus egit
Ante tamen uestros amnes rodanumque padumque
Quam nilum de fonte bibit vesanus in ortus
Cambyses longi populos peruenit ad eui
Defectusque epulis et pastus cede suorum
Ignoto te nile redit non fabula mendax
Ausa loqui de fonte tuo est ubicumque uideris
Quereris et nulli contingit gloria genti
Ut nilo sit leta suo tua flumina prodam
Qua deus undarum celator nile tuarum
Te michi nosse dedit medio consurgis ab axe
Ausus in ardentem ripas attollere cancrum
In boream es rectus aquis mediumque booten
Cursus in occasus flexu torquetur et ortus
Nunc arabum populis libicis nunc equus arenis
Teque uident primi querunt tamen hi quoque seres
Ethiopumque feris alieno gurgite campos
Et te terrarum nescit cui debeat orbis
Archanum natura caput non prodidit ulli
Nec licuit populis paruum te nile uidere
Amouitque sinus et gentes maluit ortus
Mirari quam nosse tuos consurgere in ipsis
Ius tibi solsticiis aliena crescere bruma
Atque hyemes afferre tuas soli que uagari
Concessum per utrosque polos hic queritur ortus
Illic finis aque late tibi gurgite rupto
Ambitur nigris meroe fecunda colonis
Leta comis hebeni que quamuis arbore multa
Frondeat estatem nulla sibi mitigat umbra
Linea tam rectum mundi ferit illa leonem
Inde plagas phebi dampnum non passus aquarum
Preuehitur steriles que diu metiens arenas
Nunc omnes unum uires collectus in amnem
Nunc uagus et spargens facilem tibi cedere rippam
Rursus multifidas reuocat piger alueus undas
Qua dirimunt arabum populis egipcia rura
Regni claustra phile mox te deserta secantem
Qua dirimunt nostrum rubro commercia ponto
Mollis lapsus agit quis te tam lene fluentem

Moturum tantas violenti gurgitis iras
Nile putet sed cum lapsus abrupta viarum
Excepere tuos et precipites cataracte
Ac nusquam vetitis ullas obsistere cautes
Indignatas aquis spuma tunc astra lacessis
Cuncta fremunt undis ac multo murmure montis
Spumeus invictis albescit fluctibus amnis
Hinc Abaton quam nostra vocat veneranda vetustas
Terra potens primos sensit percussa tumultus
Et scopuli placuit fluvii quos dicere venas
Quod manifesta novi primum dant signa tumoris
Hinc montes natura vagis circumdedit undis
Qui Libie te Nile negent quos inter in alta
It convalle tacens iam mollibus unda receptus
Prima tibi campos permittit aperta Memphis
Rura modumque vetat crescendi ponere ripas
Sic velut in tuta pace trahebant securi
Noctis iter medie sed non vesana Pothini
Mens imbuta semel tam sacra cede vacabat
Et scelerum motu magno nil ille perempto
Iam putat esse nephas habitant sub pectore manes
Ultricesque umbre dat in nova monstra furore
Dignatur viles isto quoque sanguine dextras
Quo fortuna parat victos perfundere patres
Penaque civilis belli et vindicta senatus
Pene data est famulo procul hec avertite fata
Crimen ut hec Bruto cervix absente secetur
In scelus it Pharium Romani pena tiranni
Exemplumque perit struit audax irrita fata
Nec parat occulte cedem committere fraudi
Invictumque ducem detecto Marte lacessit
Tantum animi delicta dabant ut colla ferire
Cesaris et socerum iungi tibi Magne iuberet
Atque hec dicta monet famulos perferre fideles
Ad Pompeiane socium sibi cedis Achillam
Quem puer imbellis cunctis prefecerat armis
Et dederat ferrum nulli sibi iure relicto
In cunctos in seque simul tu mollibus inquit
Nunc incumbe thoris et pingues exige somnos

Invasit cleopatra domum ut prodita tantum est
Sed donata pharos cessas accurrere solus
Ad domine talamos nupsit soror impia fratri
Nam latio iam nupta duci est interque maritos
Discurrens egyptum romamque meretur
Expugnare senem potuit cleopatra veneno
Crede miser puero quem si nox iunxerit una
Et semel amplexus incesto pectore passus
Hauserit obscenum titulo pietatis amorem
Meque tuumque caput per singula forsitan illi
Oscula donabit / crucibus flammisque luemus
Si fuerit formosa soror nil undique restat
Auxilii rex hinc coniunx hinc cesar adulter
Et sumus ut fateor tam seva iudice sontes
Quem non e nobis credet cleopatra nocentem
A quo casta fuit per te quod fecimus una
Perdidimusque nefas, per quod ictum sanguine magni
Fedus ades subito bellum molire tumultu
Irrue nocturnas rumpamus funere tedas
Crudelemque thoris dominam mactemus in ipsis
Cum quocumque viro / ut nos deterreat ausis
Hesperii fortuna ducis que sustulit illum
Imposuitque orbi communis gloria nobis
Nos quoque sublimes magnus facit aspice litus
Spem nostri sceleris pollutos consule fluctus
Quid liceat nobis / tumulumque e pulvere parvo
Aspice pompei non omnia membra tegentem
Quem metuis par huius erat non sanguine clari
Quid refert nec opes populorum et regna movemus
Ad scelus ingentis fati sumus attrahit illos
In nostras fortuna manus en altera venit
Victima nobilior placemus cede secunda
Hesperias gentes iugulus mihi cesaris haustus
Hoc prestare potest pompei cede nocentes
Ut populus romanus amet quid nomina tanta
Horremus viresque ducis quibus ille relictis
Miles erit nox hec peraget civilia bella
Inferiasque dabit populis et mittet ad umbras

Quod debetur adhuc mundo caput ite precor
Cum cesaris iugulo pret lagea iunctos
Et regi romana sibi tu pharos morari
Plenum epulis madidumque mero venerique paratum
Invenies aude superi tot vota catonum
Brutorumque tibi tribuent non lentus achillas
Suadenti parere nephas haut clara movendis
Ut mos signa dedit castris nec prodidit arma
Ullius clangore tube temere omnia belli
Instrumenta rapit sevi pars maxima turbe
Plebis erat latie sed tanta oblivio mentes
Cepit in externos corrupto milite mores
Ut duce sub famulo iussuque satellitis irent
Quos erat indignum phario parere tiranno
Nulla fides pietasque viris qui castra secuntur
Venalesque manus ibi phas ubi maxima merces
Ere merent parvo iugulumque in cesaris ire
Non sibi dant proh phas ubi non civilia bella
Invenit imperii fatum miserabile nostri
Thessalie subducta acies in litore nili
More furit patrio quid plus te magne recepto
Ausa foret lagea domus dat scilicet omnis
Dextera quod debet superis nullique vacare
Phas est romano latium sic scindere corpus
Dis placitum non in partem generi socerique
Discedunt populi civilia bella satelles
Movit et in partem romani venit achillas
Et nisi fata manus a sanguine cesaris arcent
Hee vincent partes aderat maturus uterque
Et districta epulis ad omnes aula patebat
Insidias poteratque cruor per regia fundi
Pocula cesareum mensisque incumbere truncum
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus
Ne cedes confusa manu permissaque fatis
Te ptholomee trahat tanta est fiducia ferri
Non rapuere nephas summi contempta facultas
Est operis famulis reparabile damnum
Illam mactandi dimisit cesaris horam

Servat pierias in aperta luce tenebras
Donata est regi vita dura vrbe quod sedem
Tunc pharsalicos dilatus cesar in ortu
Letitia prospexit rupe dura quod
Vrget in egyptum pirro quod sole calentem
Tum primum animis acer non spernat nimphe
Nec vaga conspiratio sed instat quatuor ad hostes
Rata fronte venit passim tonitru arma
Clausum quod vincit et cesar membra cubili
Diffusus studiis clausis se protegat armis
Degeneres passus latebras nec se paciebat
Regia compressis iram collegerat arma
Vetat te domos tangere nos nec quod metu quod
Et timet incursus indignus quod timere
Sic fremit in parvis fera non se abdita claustris
Et frangit rapidos premorsis dentibus dentes
Nec secus in siculis fremet tua flamma caminis
Obstruet summa si quis te mulciber ethnam
Audax thessalia qui nuper rupe sub hemi
Hesperios omnes proceres aciem quod senatus
Pompeiumque ducem causa sperare vetante
Non timuit fatum quod est promissa iniquum
Expavit servilem rogitans intra quod penates
Obruitur telis que non violasset alanus
Non scita non scyta qui ludit in hospite maurus
Hic cui romani spacium non sufficit orbis
Parva quod regna putat tyros cum gadibus indos
Ceu puer imbellis, ceu rapta femina mansit
Querit tuta domus spem vite limine clausis
Percurrit et incerto lustrat vagus atria cursu
Non sine rege tamen quem cum omnia secum
Sumpturus penas et grata piacula morte
Missurus quod tuum si non sunt tela nec ignes
In famulos ptholomee caput sic barbara cholchos
Credi ultore metuens regni quod fuge quod
Ense suo fratris simul expectare fata
Expectasse premit regni tamen ultima rex
Non pacem tentare ducis missis quod satelles

Regius ut fratres absentis voce tyranni
Corripit famulos quo bella tumore moverent
Sed neque vis mundi vires ut sedula facta
Gentibus orator regis pacisque sequester
Estimat immunis sceleri pondera tuorum
Tot monstra Egypte nocens ne Thessala tellus
Vasta quod regna urbes ne patet et impia signa
Hac vacat et gelido circumflantes orbis hiberno
Tam ausus scelorum ne sit barbara regum
Obsidet fere tunc premit undique bellum
Inque domum atque tela cadunt quassantque penates
Non aries uno mobilis limina pulsu
Fracturusque domum non ulla est machina belli
Nec flammis mandatur opus sed ceca nocentum
Consilia vastos ambit divisa penates
Et nusquam totis incursat viribus agmen
Fata vetant murique vicem fortuna tuetur
Nec non et ratibus temptatur regia qua se
Protulit in medios audaci margine fluctus
Luxuriosa domus sed adest defensor ubique // arcet
Cesar et hos aditu aditu gladiis hos ignibus //
Obsessusque gerit tanta est constantia mentis
Expugnantis opus piceo iubet unguine tinctas
Lampadas immitti iunctis in bella carinis
Nec piger ignis erat per stuppea vincula perque
Manantes cera tabulas sed tempore eodem
Transtraque nautarum summique arsere ceruche
Iam prope semuste merguntur in equore classes
Iamque hostes et tela natant nec puppibus ignis
Incubuit solis sed que vicina fuere
Tecta mari longis rapuere vaporibus ignem
Et cladem fovere Nothi percussaque flamma
Turbine non alio motu per tecta cucurrit
Quam solet ethereo lampas decurrere sulco
Materieque carens atque ardens aere solo
Illa lues paulum clausa revocavit ab aula
Urbis in auxilium populos nec tempora cladis
Perdidit in somnos sed ceca nocte carinis

Insilit cesar semper feliciter usus
Precipiti cursu bellorum et tempore rapto
Tunc claustra pelagi cepit pharon insula quondam
In medio stetit illa mari sub tempore vatis
Protheos at nunc pelleis proxima muris
Illa duci geminos bellorum prestitit usus
Abstulit excursus et fauces equoris hosti
Cesar et angustas ut vidit litora portus
Hostia non mitti morte peccatis per satum
Distulit ulterius sed spem non debuit ira
Non cruce non flamma rapuit non dente ferarum
Heu facinus gladio cervix male pependit
Magni morte perit nec non surrepta parte
A famulo ganimede dolis pervenit ad hostes
Cesareus arce noc que castra carentia rege
Ut proles lagea tenet famulumque tyranni
Terribilem iusto transegit achillea ferro
Altera magne tuis iam victima mittitur umbris
Nec satis hoc fortuna putat procul absit ut ista
Vindicte sit summa tue non ipse tyrannus
Sufficit in penas non omnis regia lagi
Dum patrii veniant in viscera cesaris enses
Magnus inultus erit sed non auctore furoris
Sublato cecidit rabies nam rursus in arma
Auspiciis ganimedis eunt ac multa secundo
Prelia marte gerunt potuit discrimine summo
Cesaris una dies in famam et secula mitti
Molis in angustie spatio stipantibus armis
Dum parat in vacuas martem transferre carinas
Dux latius tota subito formidine belli
Cingitur hinc densis pretexunt litora classes
Hinc tergo insultant pedites via nulla salutis
Non fuga non virtus vix spes quoque mortis honeste
Non acie fusa nec magno strage acervo
Vincendus tunc cesar erat sed sanguine nullo
Captus sorte loci pendet dubius ne timeret
Optaret ne mori respexit in agmine denso

Scevam perpetue meritum iam nomine fame
Ad campos epidamne tuos ubi solus aperte
Obsedit muris calcantem menia magnum

Explicit Lucanus ·:·
per manus Jacobi pruteni

agnanimum eaciden formidatamque
que tonanti
Progeniem et prodens vetitam suc-
cedere celo
Diva refer quamquam acta viri
multum inclita cantu
Meonio sed plura vocant
nos ire per orbem omnem
Sic amor est heroa velis schiroque latentem
Dulichia proferre tuba nec in hectore tracto
Sistere sed tota iuvenem deducere troya
Tu modo si veteres digno deplevimus haustu
Da fontes mihi phebe novos ac fronde secunda
Necte comas non enim aonium nemus advena pulso
Nec mea nunc primis albescunt tempora vittis
Scit dircaeus ager meque inter prisca parentum
Nomina cumque suo numerant amphione thebe
At tu quem longe primum stupet itala virtus
Graiaque cui florent gemine vatumque ducumque
Certatim laurus olim dolet altera vinci
Da veniam ac trepidum patere hic sudare parumper
Pulvere te longo necdum fidente paratu
Molimur magnusque tibi preludit achilles
Solverat oebalio classem de littore pastor
Dardanus incautas blande populatus amiclas
Plenaque materni referens presagia sompni
Culpatum relegebat iter qua condita ponto
Fluctibus invisis iam nereis imperat helles
Cum thetis ideos heu numquam vana parentum
Auguria expavit vitreo sub gurgite remos
Nec mora ab undosis turba comitata sororum
Prosilit thalamis fervent coeuntia frixi
Littora et angustum dominas non explicat equor
Illa ubi discisso primum subit aera ponto
Me petit hec mihi classis ait funesta minatur
Agnosco monitus et prothea vera locutum
Ecce novam facibus priamo de puppe levatis
Fert bellona nurum video iam mille carinas

Donat agenorum que primi ne sufficit omnis
Quod plaga ceraunium tumidis quatat atrides
Iam pelago terrisque meus queretur achilles
Et volet ipse sequi quid enim cunabula paruo
Pelion et toruo commisimus antra magistri
Illic ni fallor lapitharum prelia ludit
Improbus et patria iam se metitur in hasta
O dolor o seri materno in corde timores
Non potui infelix cum primum in gurgite nostro
Rhetee cecidere rates attollere magnum
Equor et incesti predonis uela profunda
Tempestate sequi cunctasque incursare sorores
Nunc quoque sed tardum iam plena iniuria rapte
Ibo tamen pelagique deos dextramque secundi
Quod superest complexa iouis per tethyos canos
Grandeuum patrem supplex miseranda rogabo
Unam yeme dirent magnumque in tempore regem
Aspicit oceano remeabat ab hospite mensa
Letus et equoreo diffusus nectare uultum
Unde hyemes uentique silent cantuque quieto
Armigeri tritones eunt scopulosaque cete
Tirrenique greges celoque infractaque rotantes
Rege salutato plaudens ipse adnatat undis
Eminet et tota toto rubet ore ingalcus
Illa per inmissos glomerat a pectore fluctus
Pone natat dolentem pedum uestigia cauda
Tunc thetis o magni genitor rectorque profundi
Aspicis in quales miseram pater sortes uenio
Equor enim uile terrarum crimina uoluis
Et quo iura sceli maiestatemque reponam
Rumpit iasonia puppis pegasea rapina
En aliud furto scelus spolia hospita portans
Nauigat iniuste temeraria arbor yde
Ecce quos geminis terris celoque datur
Quos metui sic frigie pensamus prima palme
Hii veneris mores hec grata munera alumne
Has saltem non pendeo iniuriasque reportant
Tristia si quid adhuc undis honos obrue puppes

Quin permitte fretum natum mel(i)certe pharos sit
Dis nato timuisse mihi, da tollere fluctus
Nec tibi de tanto liceat me fluctibus omni
Orabat laniata genas et pectore nudo
Litus et Ithaci scopulos habitare sepulcri
Ceruleis obstabat equis tunc rector aquarum
Invitat curru, dictisque ita mulcet amicis
Nec pete Dardanios frustra mea Theti mergere classes
Fata vetant ratus ordo deum miscere cruentas
Europe Azieque manus consulta per bella
Iupiter et tristes adiecit cladibus annos
Quem tu illic natum Sigeo in pulvere cernes
Aspicies inopte victricem figere Frigia muris
Cum tumidos cadaveres tepido modo sanguine Teucris
Undabunt campos, modo crassa cruore vetabit
Flumina et Hectoreo tardabit funere currus
Impelletque manu nostros opera irrita muros
Pelea iam desiste queri thalamosque minores
Credideris peperisse Iovi nec inulta dolebis
Cognotis ultrices potius dabo tollere fluctus
Cum redeuntes Danaique nocturna per equora Caphar
Exeret et dirum pariter quesumusque Ulixem
Dixerat illa gravem vultum demissa profundi
Quem iam exiit fretum et ratibus bellare parabat
Ibat alios iterum tormenta paratus
Iussit et Hemonias detorquet brachia terras
Ter conata manum liquidis tibi ter gressibus equor
Reppulit et niveas feriunt vada Tessala plantas
Letantur montes et connubialia pandunt
Antra sinus, lateque dee Sparchios abundat
Obvius et dulci vestigia cecinit unda
Illa nihil gavisa locis sed tecta fatigat
Patore consilia et Pelleris priete nigra
Longevi Chirona petit domus ardua montem
Perforat et longo suspendit Pelion arcu
Pars exhausta manu partem sua ruperat etas
Signa tamen divum thori que quisque satiarat
Laudibus gemino que locus intrabat at intra

Centauri stabula alta patent non aequa nephandis
Fratribus hic hominum nullos experta cruores
Spicula nec trunce bellis genialibus orni
Aut consanguineos fracti crateres in hostes
Sed pharetre insontes et inania terga ferarum
Hec quoque cum viridis sed iam labor unicus evi
Nosse salutiferas dubiis animantibus herbas
Aut monstrare lira veteres heroas alumno
Et tunc venatu rediturum in limine primo
Opperiens properat que dapes largo que serenat
Igne domum tunc ipsa procul de littore matrem
Nereida erumpit silvis dant gaudia vires
Nota que desuetis crepuit sonus ungula campo
Tunc blandus dextre atque imos submissus in armos
Pauperibus tectis inducit et admonet antri
Iam dudum tacito lustrat Thetis omnia visu
Nec perpessa moras ubinam mea pignora Chiron
Dic ait aut cur ulla puer iam tempora ducit
Te sine non merito trepidis sopor et alta que mihi
Signa deum et magnos utinam mentita timores
Namque modo infestos utero mihi contrior ensis
Nunc planctu livere manus modo in ubera sevas
Ire feras sepe ipsa nephas sub inania natum
Tartara et ad Stygios iterum fero mergere fontes
Hos abolere metus magici iubet ordine sacri
Carpathius vates puerumque sub orbe peracto
Secretis lustrare fretis tibi littora summa
Occeani et genitor tepet illabentibus astris
Pontus ubi ignoti horrenda piacula divi
Dona que sed longum est cuncta enumerare vetorque
Trade magis sic fata parens neque enim ei dedisset
Si molles habitus et tegmina feda fateri
Ausa forem tunc ille refert duc optima queso
Duc genitrix humilique deos infringe precatu
Nam superant tua vota modo placanda que nimis
Invidia est non addo metus sed vera fatebor
Nescio quid magnum ut me patiente omnia pollent
Nec festina parat teneros que supervenit annos

fol. 108.